2 MART 1986 YIL:4 SAYI:8 300 TL. (KDV dahil)

nokta

DENİZBANK'IN 17 MİLYARI NASIL BATTI?

Hükümetteki değerlendirmeler son aşamada

TABANCA SERBEST BIRAKILIYOR

KİŞİLİK ÇİZGİSİ

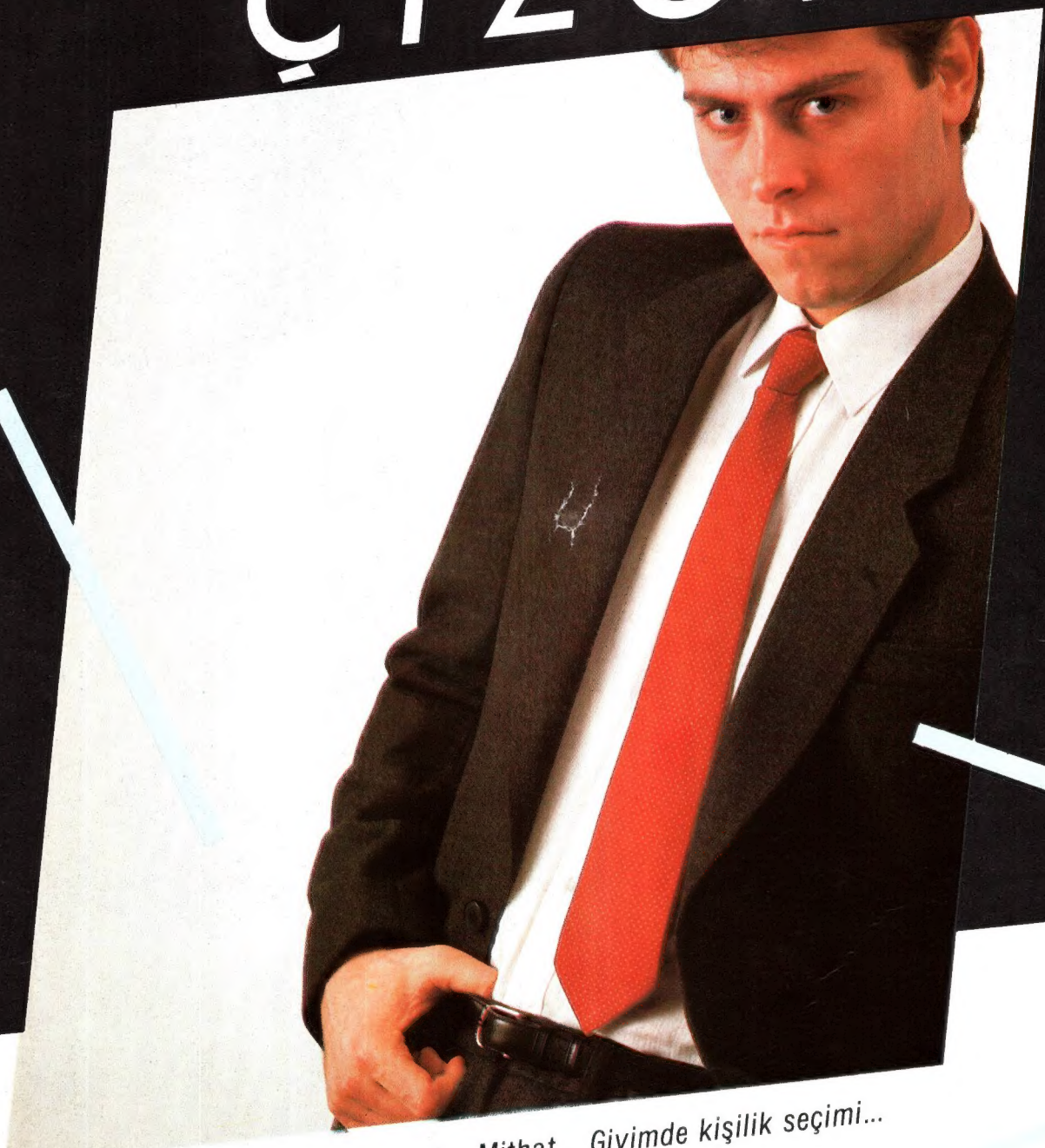

Mithat... Giyimden kişiliğe bir çizgi... Mithat... Giyimde kişilik seçimi...
Giyimde kişilik çizgisi...

mithat

BAKIRKÖY DENİZLİ ISPARTA İZMİR KADIKÖY

ARTE TASARIM • TANITIM

İÇİNDEKİLER

KAPAK

Tabanca serbest bırakılıyor 12
Söyleşi / Sulhi Dönmezer 16

TÜRKİYE

17 milyarlık batık kredi 20
SSK Başhekimine soruşturma 22
Söyleşi/Mehmet Yazar 24
Sarıkamış'ta kış başarısı 26
"Yorgun Savaşçı"nın öyküsü 28
Menemen'de seçim var 30

DÜNYA

Lübnan'daki Türk paralı askerleri 34
Kim korkar Miki Fare'den 38
ABD'de yaşayan itirafçılar "yaşadı" 40

EKONOMİ

Tügsaş'ın 3 yıllık uykusu 45
İşçiden patron olmuyor 48

TOPLUM

Çocuklara "muzır" kitaplar 50
Dergi almayan öğretmene soruşturma 53

KÜLTÜR—SANAT

Söyleşi/Güneri Cıvaoğlu 54
Ortaoyuncular'ı, Valentin'in skeçlerinde 56
"Hollywood'un Kadınları" geliyor 58

DİĞER BÖLÜMLER

İçindekiler 3
Nokta'dan 5
Ne nerede 6
Haftanın panoraması 32
Günlerin getirdiği 42
Spor 60
Mektuplar 62
Bulmaca 63
Test 64
Kutu kutu 66

Tabanca serbest bırakılıyor!

ANAP hükümeti, silah satışının serbest bırakılmasını öngören bir yasa tasarısı hazırlıyor. Zamanlamada nihai kararı Özal'ın vereceğini söyleyen ANAP Genel Sekreteri Taşar, "Silah kaçakçılığını önlemenin tek yolu bu" diyor. **Nokta** bir anketle "sokaktaki adam"ın bu konudaki tutumunu saptadı. **(Sayfa 12)**

Denizde batan 17 milyar

Çoğunluğu armatör ve tersanelere verilen kredilerin geri dönmemesi yüzünden güç durumda kalan Denizbank'ın 36 milyar liralık mevduatına karşılık 17 milyar lirası "batmış" durumda. **(Sayfa 20)**

Beyrut cehenneminde yaşam

Yıllardan beri amansız bir savaşın sürdüğü Beyrut'ta, çeşitli nedenlerle memleketlerinden ayrılmak zorunda kalan Türkler paralı askerlik yaparak geçimlerini sağlamaya çalışıyorlar. **(Sayfa 34)**

"Yorgun Savaşçı" gündemde

Yakılma olayı son günlerde yeniden gündeme gelen "Yorgun Savaşçı" filminin yönetmeni Halit Refiğ, olayın bilinmeyen yönlerini **Nokta**'ya anlattı. **(Sayfa 28)**

"İçinden Tramvay Geçen Şarkı"

İki ünlü sanatçı, Ferhan Şensoy ile Hümeyra, ünlü Alman halk komedyeni Karl Valentin'in skeçlerinden bir derlemeyi Küçük Sahne'de sunuyorlar. **Nokta**, oyunu izledi, Şensoy'la görüştü. **(Sayfa 56)**

Apple

Bizim bugünümüzde onların geleceği vardır.

© 1986 Apple Computer Inc. Apple and the Apple logo are registered trademarks of Apple Computer Inc. Macintosh is a trademark licensed to Apple Computer Inc.

Apple Türkiye Genel Satıcısı:
Bilkom Bilgisayar ve Özel Eğitim Hizmetleri AŞ
Abdi İpekçi Cad. Gün Apt. 16/3 80200 Nişantaşı, İstanbul
Tel: 146 20 70-72 Tlx: 22749 komi tr

Omlet ve Kubilay

"Sizin ne kuduz köpekler olduğunuzu herkes biliyor. Her sayınızda ağzınızdan o pis salyalarınızı akıtarak Türklüğün ve İslamın kutsal saydığı değerlere ve şahsiyetlere saldırıyorsunuz. Fakat Türk'ün son yüzyılda yetiştirdiği en büyük siyasi deha olan Aldülhamit Han'a saldırmanız ne kadar adi mahluklar olduğunuzu gösteriyor..."

.....

Bu satırları, iki hafta önce **Nokta**'nın Abdülhamit konulu kapak yazısını "eleştirmek" için Kastamonu'da oturan Abdürrahim Yüksel adlı bir vatandaş yazmış. Yüksel, hakaret dolu mektubunu şu cümlelerle bitiriyor: "Öyle bir nesil geliyor ki, sizi layık olmadığınız o yerlerden alıp cezanızı verecektir..."

Gerçekten de dergimizin "Ulu Hakan mı, Kızıl Sultan mı?" başlıklı kapak yazısı çoğu zaman olduğu gibi olumlu ve olumsuz tepkilerin hedef noktası oldu. Kastamonulu Yüksel'in mektubunun elimize geçtiği günlerde, sol kesimden bir hikâyeci yazar da, "Sivil toplum yandaşı olmak görüntüsündeki kimi sol çevreler de hoşgörülü aydın olmak hevesiyle bu gericilik akımına istemeyerek de olsa destekçilik etmektedirler" satırlarıyla bizi "uzlaşmacılıkla" suçluyordu. Oktay Akbal, Cumhuriyet gazetesinde yayınladığı yazısının bir bölümünde aynen şunları yazıyordu: "Genellikle Abdülhamit'i tutan, savunan bir anlam taşıyor dergide imzasız çıkan iki yazı. Sonra da Mim Kemal Öke gibi Abdülhamit hayranı olduğu iyice belirgin; A. Oktay Güner, Kabaklı gibi Atatürk Cumhuriyetinin başardığı bütün ilerici atılımlara düşman kişilere rahatlıkla görüşlerini açıklama olanağı tanınıyor."

Oktay Akbal'ın bir eleştiri havasında söylediği bu cümleler aslında **Nokta**'nın bizce örnek alınması gereken, övünülecek şu ilkelerini ortaya koyuyor: Her fikre saygılı olmak, dost fikir-düşman fikir ayrımı yapmamak ve hiçbir fikirden korkmamak. Ve hele hele yıllardır aforoz edilmiş fikirlere sayfalarında yer vermek cesaretini gösterebilmek.

Oktay Akbal'ın Atatürkçü çizgisine hepimiz saygılıyız. Ancak zaman zaman bu saygın çizgide sürüklendiği kimi saplantılarının anonim eleştirilere yol açtığı ve fıkralara dönüştüğü gözleniyor. Yakın arkadaşlarından birinin anlattığı şu örnekte olduğu gibi:

Oktay Akbal bir gün lokantaya gitmiş. Garsona "Oğlum bana bir omlet getiriversene" demiş. Garson "Omlet yok efendim. İsterseniz size bir menemen yapalım" yanıtını vermiş... "Menemen" sözcüğünü duyan Akbal, haykırarak dövünmeye başlamış: "Ah Kubilay, vah Kubilay... Sana yazık oldu Kubilay..."

Biz, yaşasaydı, Atatürk'ün de bu fıkraya gülecek bir hoşgörüye sahip olduğuna inanıyoruz. Sayın Akbal'ın da dudaklarında bir gülümsemeye yol açacağı inancını ise hiç yitirmek istemiyoruz.

Nokta'nın geçen hafta yaptığı "Çocukları Muzır Neşriyattan Koruma Tasarısı" ile ilgili yayını üzerine, bu hafta tasarıyı hazırlayan ANAP Milletvekili Ata Aksu'dan hoş bir mektup aldık. Aksu, yayınımızın kendisi için uyarıcı olduğunu söylüyor ve tasarıyı geri çekerek bazı düzeltmeler yaptıklarını belirtiyordu. Doğrusu sevindirici bir duyarlılıktı bu. Ama yapılan değişikliklerin niteliği bizde aynı sevinci yaratmadı. Çünkü tasarıda yapılan değişiklikler, **Nokta**'nın tasarıya temel karşı çıkış noktalarından biri olan "resmi bilirkişilik" konusunda bir değişiklik getirmiyor ve tasarı bu haliyle yargıya müdahale sakıncasını sürdürüyordu. Ayrıca, gerek toplu konut fonu kesintisinde, gerekse ceza oranlarında yapılan indirimler, yasanın basın üzerinde sürekli ve ağır bir tehdit oluşturmasını da engellemiyordu. Biz Ata Aksu ve diğer milletvekillerinin bu duyarlılıklarının devamını diliyor ve tasarı son halini almadan önce diğer eleştirilerimizi de dikkate alacaklarını umuyoruz.

Arda Uskan

nokta

SAHİBİ
Gelişim Yayınları A.Ş. ve Süreli Yayınlar A.Ş.
Yönetim Kurulu Başkanı
Ercan Arıklı

YAYIN

YAYIN KURULU BAŞKANI
Dr. Adil Özkol

YAYIN KURULU
Ayşenur Arslan, İpek Çalışlar, Aycan Giritlioğlu, Gülay Göktürk, Deniz İnsel, Güldal Kızıldemir, Dr. Salih Memecan, Hıncal Uluç, Arda Uskan, Hilmi Yavuz

SORUMLU YAYIN YÖNETMENİ
Arda Uskan
ANKARA TEMSİLCİSİ
Aycan Giritlioğlu
YAYIN YÖNETMEN YARDIMCILARI
İpek Çalışlar, Gülay Göktürk
GÖRSEL YÖNETMEN
Salih Memecan
ANKARA TEMSİLCİ YARDIMCISI
Can Dündar
İSTİHBARAT ŞEFLERİ
Korhan Atay (İstanbul), Serhat Hürkan (Ankara)
ÖZEL ARAŞTIRMA BÖLÜMÜ Güldal Kızıldemir, Sabir Yücesoy

HABER RÖPORTAJ Şule Arasan, Nadire Mater, Alâ Ocak, Levent Tayla
DIŞ HABERLER Işık Alumur, Aydın Demirer

EKONOMİ Nurcan Akad (Yönetmen), Şaziye Karlıklı, Gülçin Tahiroğlu, Hanife Taştemur
KÜLTÜR SANAT Sungu Çapan
YAYIN DANIŞMANI Engin Ardıç
SPOR DANIŞMANI Deniz Gökçe
TEKNİK SEKRETER Tahsin Armağan

BÜROLAR
İstanbul: Dürin Ababay, Şima Akkan, Ruşen Çakır, Naci Çelik, Mahmut Övür, Can San, Itır Şahingiray, Gülay Til, Hakan Türkkuşu, Mehmet Yalçın

Ankara: Oya Açıkalın, Nergiz Bozkurt, İzzet Dağıstanlı, Hıdır Göktaş, Perin Pigey, Hüseyin Şentürk, Nezih Tavlaş, Erdal Kılıçoğlu, Cengiz Kuşçuoğlu.

İzmir: Fevzi Hepşenkal (Temsilci)

Yurtdışı: BELÇİKA: Hadi Uluengin
İNGİLTERE: Merih Çolakoğlu
İSVEÇ: Abdullah Görgün, YUNANİSTAN: Mihail Vasiliadis, KIBRIS: Serdar Saydam

FOTOĞRAF: Nermi Erdur (Şef) Adem Altan, Süleyman Tel, Mehmet Tel, Deniz Doğan
GRAFİK Ali Aydın, Nihan Bilkay, Emre Ulaş

KATKIDA BULUNANLAR
Nazan Öçalır, Çiğdem Ercan, Onur Soyer, Haluk Müftüoğulları, Pertev Atasay, Ozan Aytekin, Hızır Tüzel, Ayça Gülsoy, Leyla Olça, Ayşegül Erantepli, Temuçin Tüzecan , Levent Aksel , UBA , THA

İDARE

BAŞKAN YARDIMCISI/İdare-Reklam:
Deniz İnsel
SATIŞ MÜDÜRÜ Yıldırım Ünverdi

TEKNİK

TEKNİK MÜDÜR Güman Birincioğlu
TEKNİK ŞEFLER
Necati Güngör (Düzelti), Fazıl Mecit (Pikaj-Montaj), Yalçın Salur (Kamera), Cihat Söylemez (Dizgi)

BASILDIĞI YER Hürriyet Ofset Matbaacılık ve Gazetecilik A.Ş. Halkalı-İstanbul
DAĞITIM Hürriyet Holding A.Ş.

ADRES

Gelişim Yayınları, Levent-İstanbul
Tel: 169 66 80 (20 Hat) TELEX: 26510
REKLAM İÇİN TELEFON 169 66 80
ANKARA BÜROSU Atatürk Bulvarı, 85/12, Kızılay Ankara TEL: 33 07 40 (3 Hat) TELEX: 42008
İZMİR BÜROSU İzmiroğlu İşhanı Kat: 4 No: 404 Konak-İzmir TEL: 25 85 79

GELİŞİM YAYINLARI A.Ş.
YÖNETİM KURULU
Ercan Arıklı (Başkan), Tuncer Arıklı, Koray Bako, Ümit Umar, Mustafa Özyürek, Adil Özkol

KİTAP

Joan Baez

JOAN BAEZ Mayıs Çiçeğinden Barış Türküsüne. Burak Eldem, İmge Yayınları, İstanbul 1986, 144 sayfa, 750 lira.

Joan Baez... 1960 kuşağının asi tanrıçası... 1968 Mayısının ellerden düşmeyen bayrağı... Müziği ve siyasi tavrıyla yüzbinleri peşinden sürükleyen ünlü şarkıcı... İmge Yayınları'nca basılan **Rock'ın Tarihi** ve **Bob Marley** kitaplarından tanıdığımız Burak Eldem, Joan Baez olayına el atarken, işe Amerika'nın siyasal ve folklorik geçmişini kısaca araştırarak girişmiş. Ortaya da ayakları yere basan bir telif eser çıkartmayı başarmış. 1968 kuşağından olmasanız da, yetişkinliğiniz ve gençliğiniz, protest müziğin Avrupa ve Amerika'yı kasıp kavurduğu döneme denk düşüyorsa, Bob Dylan'ı, Baez'i, Paul Simon'ı, Cohen'i dinlerken içinizde sıcacık bir şeyler uyandığını hissediyorsanız, kısacası "nostaljik" tatlar peşindeyseniz bu kitabı bir an önce edinmeyi ihmal etmeyin. **Mayıs Çiçeğinden Barış Türküsü**'nün sayfalarına dalmadan önce teybinize bir Joan Baez kasedi de koyabilirsiniz bu arada.

FOLKLOR VE ETNOGRAFYA ARAŞTIRMALARI. Yayına hazırlayan: İ. Gündağ Kayaoğlu, Anadolu Sanat Yayınları. 1985, 544 sayfa 5000 lira.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı Milli Folklor Araştırma Dairesi devletin sağladığı geniş olanaklarla çalışmalarını sürdürürken folklor ve etnografya konularına gönül vermiş araştırmacılar da en güç koşullara göğüs gererek inceleme ve yayın alanına katkıda bulunuyorlar. İbrahim Aslanoğlu'nun tek başına güçlüklerini yüklendiği aylık **Türk Folkloru** dergisi bu alanda önemli bir boşluğu doldurmakta. İ. Gündağ Kayaoğlu'nun ikincisini yayınladığı **Folklor ve Etnografya Araştırmaları** da konuyla ilgilenenler için kısa zamanda önemli bir kaynak değeri kazandı.

Michel Foucault

CİNSELLİĞİN TARİHİ 1. Michel Foucault, Çeviren Hülya Tufan, AFA Yayınevi, Şubat 1986, 168 sayfa.

Ve nihayet Türkiye'de de Foucault yayınlandı. Felsefe,psikoloji ve psikopatoloji alanında önemli bir araştırmacı ve öğretim üyesi olan Foucault özellikle iktidar teorisi konusunda bütün dünyada yankılar uyandırdı. **Cinselliğin Tarihi**'nin serüveni 1976'da başladı. İlk cilt bu tarihte yayınlandı. Uzunca bir aradan sonra da 2. ve 3. ciltleri çıktı. 1984'te 4. cildi yayına hazırlarken ölen Foucault değişik bir filozof. Cinselliği irdelerken kalıplaşmış yargıları, basmakalıp bakış açılarını altüst ediyor ve cinselliğin bastırılmasının yol açtığı sonuçları gözler önüne seriyor. "Ayıp"tan "suç"a, "suç"tan "hastalık"a nasıl ulaşıldığını açıklıyor. Ve tabii "iktidar" olgusunu bir kez daha sorguluyor. Sosyal düzene hizmet eden araçların foyasını meydana çıkarırken "bir" ve "tek" iktidar yerine çoğul iktidarlar kavramını getiriyor. **Cinselliğin Tarihi,** alışılmışın dışında başka bir tanım, başka bir teori sunan önemli bir kitap.

BİR KARAKEDİ İÇİN BLUES. Boris Vian'dan çeviren Sami Altındağ, İmge Yayınları 1986, 135 sayfa.

Fransız yazınının değişik alanlarda at oynatan, her türlü çılgınlığı deneyen "bohem" yazarı Boris Vian'ın kitaplarından seçilmiş 11 hikâyesini bir araya getiren **Bir Karakedi İçin Blues** Türkçede yayımlanan 4. Boris Vian kitabı. Cazdan tiyatroya, hikâye-romandan sinemaya kadar, çeşitli alanlardaki çalışmalarıyla adını duyuran Vian, savaş sonrası yıllarında Saint-Germain-des-Prés'nin en ilginç simalarındandı. Trompet çalıp kabare şarkıcılığı yapan bu kendine özgü "mühendis" yazar, yapıtlarında çağrışımlara, sürekli dil oyunlarına başvuran özgün bir fantastik yapının kurgusal çeşitlemelerini yansıtıp durdu. 39 yaşında (1959'da) ölene kadar. Bu çok yönlü "yaratıcıyı" şimdiye kadar **Günlerin Köpüğü** ya da **Yürek Söken** gibi romanlarıyla tanımayan okuyucu için biçilmiş kaftan **Bir Karakedi İçin Blues.**

İMZA GÜNÜ: TALAT TURHAN, 22 Şubat Ankara Galeri Arkadaş'ta 28 Şubat ve 1 Mart'ta da İzmir Kültür Ürünleri Merkezi'nde **Bomba Davası** adlı son kitabını imzalıyor.

Haftanın en çok satan kitapları

1- **Bin İnsan**, inceleme, Erbil Tuşalp, Tekin Yayınları (4)
2- **Gece Dersleri,** roman, Latife Tekin, Adam Yayınları (2)
3- **12 Mart'a Beş Kala,** anı, Celil Gürkan, Tekin Yayınları (1)
4- **Yarım Kalan Yürüyüş,** roman, Mehmet Eroğlu , Can Yayınları (12)
5- **Gazeteci**, araştırma, Tufan Türenç-Erhan Akyıldız, Milliyet Yayınları (6)
6- **Kadın Olmak**, anı, Zeynep Oral, Milliyet Yayınları (5)
7- **Bomba Davası,** anı, Talat Turhan, Kartaş Dağıtım (3)
8- **Dostum Mozart**, anı, Nadir Nadi, Çağdaş Yayınları (7)
9- **Biz Kırk Kişiyiz, Birbirimizi Biliriz,** söyleşi, Emin Çölaşan, Milliyet Yayınları (9)
10- **Kurtuluş Savaşında İşbirlikçiler,** inceleme, İlhami Soysal, Gür Yayınları (14)
11- **Hayırlı İşler Beyler**, yazılar, Vural Arıkan, Tekin Yayınları (—)
12- **Beyaz Kale,** roman, Orhan Pamuk, Can Yayınları (8)
13. **Bir Şizofren Kızın Güncesi,** belgesel günce, M.A. Sechehaye, Yol Yayınları (—)
14- **Hukuksuz Demokrasi**, makale, Halit Çelenk, Çağdaş Yayınları (11)
15- **Bir Karakedi İçin Blues,** hikâyeler, Boris Vian, İmge Yayınları (—)

Bu listenin düzenlenmesinde bilgilerine başvurulan kitabevleri: İstanbul'da Akademi, Sander ve Gençlik, Ankara'da. Dost, İlhan-İlhan, Bilgi ve Dönüşüm, İzmir'de Dost, İleri ve Yavuz. Parantez içindeki sayılar kitabın bir hafta önceki sıralamadaki yerini belirtmektedir.

SERGİ

BAHATTİN AKAY'ın resim sergisi 26 Şubat Çarşamba günü Ankara Doku Sanat Galerisi'nde açılıyor. Sanatçının son 2 yıllık çalışmalarının yer alacağı sergi 15 Mart'a kadar açık.

CENGİZ BÜYÜKÜNSAL'ın fotoğraf, **ŞEREF MÖRÖY**'ün desen çalışmalarından oluşan sergi, 22 Şubat-10 Mart arasında Kadıköy Oktay Aksoy Sanat Galerisi'nde izlenebilir.

Deniz ve denizcilikle ilgilenenler...

BOAT SHOW '86

Denizcilik ve Yan Sanayi Fuarı

İlk kez İstanbul'da!

DEVAM EDİYOR.

22 Şubat-2 Mart
İnterhol/Dolmabahçe

Ziyaret Saatleri. 11.00-19.00

BOAT SHOW'86 SEMİNER GÜNLERİ

- *24 Şubat 1986 saat: 14.00*
  Türkiye'de Yat Turizmi ve Sorunları
- *25 Şubat 1986 saat: 14.00*
  Türkiye'de Tekne Dizaynı, İmalat Şekilleri ve Sorunları
- *26 Şubat 1986 saat: 14.00*
  Dünya'da ve Türkiye'de Deniz Taşımacılığı ve Gemi Dizaynı-Sorunları

Boat Show 86' Fuarına Katılan Firmalar;

— ALTINEL TEKNE VE GEMİ İNŞA SANAYİİ — BİNDAL TURİZM TİCARET LTD. — MİSTRAL — BURLA MAKİNA TİCARETİ VE YATIRIM A.Ş. — YAMAHA MOTOR COMPANY LTD — ZODIAC — BUKH MOTORLARI — CERRAHGİL ŞİRKETLER GRUBU — ÇUKUROVA İTHALAT İHRACAT T.A.Ş. — CATERPILLAR — DATA HİDROLİK MAKİNA SANAYİ A.Ş. — D.B. DENİZ NAKLİYATI T.A.Ş. — DEPAR MOTOR VE MALZEME SANAYİ VE TİCARET A.Ş. — JOHNSON OUTBOARD MOTORS — REFLEX — OMC COBRA — CAMPER NİCHOLSONS TURKEY INTERNATIONAL YACHT BROKERS AND CHARTER AGENTS DETA TRADING AND AGENCIES LTD. — CANTIERI NAVALI SAN LORENZO — ELSA ELEKTRONİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş. — ELEKTRO DENİZ ELEKTRONİK SERVİS TİC. SAN. LTD. ŞTİ. — SAİLOR — KODEN — KRUPP ATLAS — ERNA DIŞ TİCARET MÜMESSİLLİK VE SANAYİ LTD. ŞTİ. LOMAK NAUTICA S.T.L. — FİKRET TACAR — HAMİ KAYNAK TERSANELERİ — HAN SPOR LTD. — SAİLBOARD — NORTHSAILS — İBEL SANAYİ ÜRÜNLERİ İHRACATI VE PAZARLAMA TİC. LTD. ŞTİ. — MIDLAND U.S.A. — C.T.E INTERNATIONAL — TAGRA INTERNATIONAL—SPAIN — VACUUM CAPATAİNER INTERNATIONAL — PUROLİTE INTERNATIONAL — KEP MARİN ELEKTRONİK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ. — A RAYTHEON COMPANY — APELCO — JAPAN RADIO COMPANY LTD. — NECO MARINE LTD. — KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI — M.A.N. MOTOR SANAYİ VE TİCARET A.Ş. — MARES DENİZCİLİK VE TURİZM SAN. TİC. LTD. ŞTİ. — MARİNA DENİZ ARAÇLARI — MERKÜR SPOR MALZEMELERİ PAZARLAMA A.Ş. — MARCURY U.S.A. — OREKS DIŞ TİCARET A.Ş. — EVINRUDE — ÖLÇÜSAN ÖLÇÜ ALETLERİ SAN. VE TİC. A.Ş. — VDO DENİZ CİHAZLARI — ÖMER AKSU — PETROL OFİSİ A.Ş. BÖLGE BAŞMÜDÜRLÜĞÜ — POLİMARİN PLASTİK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ. — PROTEKSAN PROFİLO TEKNE VE GEMİ İNŞA SANAYİ TİCARET A.Ş. — POLİMAK POLYESTER EŞYA SANAYİİ — TATKO OTOMOBİL LASTİK VE MAKİNA TİCARET T.A.Ş. — TATMAR DIESEL DENİZ MOTORLARI — PERKINS DIESEL DENİZ MOTORLARI — ONAN JENERATÖRLERİ — CHRYSLER MARINE DENİZ MOTORLARI — BORG—WARNER VELVET DENİZ ŞANZUMANLARI — ROG FORD KAVRAMALARI — MORSE DÜMEN VE KUMANDA SİSTEMİ — TEKMEN INTERNATIONAL MARKETİNG LİMİTED. — TASCO U.S.A. — TEK-SER INTERNATIONAL DIŞ TİCARET VE PAZARLAMA A.Ş. — CANTİERİ POSILLIPO S.P.A. — BAGLIETTO — MAIORA — TORNADO — LAVAGNA — GHIBLI — RIVA — NEPTUNUS — TELSAN TELSİZ SAN. VE TİC. A.Ş. — ICOM — YAESU — TÜRKİYE GEMİ SANAYİİ A.Ş. — TÜRKİYE GENEL SİGORTA A.Ş. — TÜRKİYE MÜMESSİLLİK VE NAKLİYAT LTD. ŞTİ. — MORAVIA DENİZ BOYALARI — VİP TURİZM PRİNÇCİOĞLU A.Ş. — YAŞAR BOYA VE KİMYA SANAYİ VE TİCARET A.Ş. — DYO. DURMUŞ YAŞAR VE OĞULLARI — TRANSOCEAN DENİZ BOYALARI — YES TURİZM A.Ş. — JEANNEAU

UFAŞ

Ajans G

TİYATRO

TOPRAĞI BOL OLSUN. İstanbul Devlet Tiyatrosu, Oda Tiyatrosu'nda Branislav Nusic'in "Toprağı Bol Olsun" adlı yapıtını Nihat Akçan sahneye koydu. Üç perdelik güldürüde zengin bir adamın mirasını elde etmeye çalışan uzak akrabaların öyküsü işleniyor.

TAM ROLÜNDE. İstanbul Devlet Tiyatrosu Taksim Sahnesi'nde Leonie Ossowski'nin iki bölümlük oyunu sahneleniyor.

GENELEVDE YAS. Enis Fosforoğlu'nun İrfan Yalçın'dan uyarladığı ve yönettiği, müziklerini Esin Engin'in düzenlediği oyunda Enis Fosforoğlu, Suna Keskin, Melahat Özekit başlıca rolleri paylaşıyorlar. Oyun Kadıköy Moda Sineması'nda izlenebilir.

AÇOK 1 Mart'tan itibaren Ortaköy Kültür Merkezi'nde **Avrupaya Avrupaya** adlı bir çocuk oyununu sergileyecek. Yabancı ülkelerde çalışmak zorunda kalan bir ailenin dağılması ve çocukların durumu üzerine çağdaş bir deneme olan **Avrupaya Avrupaya**'yı Ümit Denizer yazdı, Turgut Denizer yönetti.

RUMUZ GONCAGÜL. Sarıyer Halk Eğitim Merkezi Tiyatro Kolu, Oktay Arayıcı'nın **Rumuz Goncagül**'ünü sergiliyor. Oyunu Rüstem Ayral, M. Gürhan Başaran ve Ayşe Balın birlikte yönetiyorlar.

SİNEMA

Harem

Doğulu bir prens tarafından kaçırılmak, binbir geceler yaşanacak altın ve mermerden gözalıcı bir sarayın gözdesi olmak, sürat çağının insanı robota dönüştüren maratonundan uzakta, çölün ortasında mutluluğu garanti eden, huzurlu bir başka dünyayı keşfetmek, tabii feminist olmayan Batılı kızlara egzotik bir düş olmaktan öte ilginç gelir mi günümüzde, kim bilir? 31 yaşındaki genç yönetmen Arthur Joffé, ilk uzun filmi **Harem**'de Doğu ile Batı, özgürlük ve aşk üstüne modern bir masal anlatmaya girişiyor. Ve Batılı için hep şaşırtıcı, gizemli bir yer olagelmiş, tombulluktan göğüsleri sarkan harem ağalarının ve toplu halde hep bir ağızdan uluyan bir kadın sürüsünün koşuşturduğu haremin içine sokuyor seyirciyi. Daha çok Anglosakson ülkeleri için hazırlanmış izlenimini veren, Fas ve New York'ta çekilmiş bu oldukça yeni Fransız filminin kahramanları, iki apayrı kültürün arasında kalakalmış, Doğu'nun gelenek görenekleri, efsaneleriyle Batı uygarlığından nasibini almış, soylu bir hanedandan gelen hüzünlü bir Arap emiriyle (Tarık Bin Selim: Ben Kingsley) New York borsasında çalışan, fıkır fıkır hareketli, başarılı çağdaş bir Amerikan kızı (Diane: Nastassia Kinski). Bu beraberliğin kahramanlarını film boyunca tanıyoruz, masal bu ya. Wall Street'ten çölün ortasındaki bir hareme "kaldırılmış", güzel ve taptaze New Yorklu, özgür, başarılı ama mutlu değil, çünkü aşkı tanımamış. Bereket telefon başında iş bağlayan, piyanoda Beethoven, Mozart çalan, "Lacoste" gömlekler giyen, bezgin ve azıcık kele çalan prensimiz özgürlüğünü elinden alıyor da hareme kapatılan Diane aşkı keşfediveriyor. Ve farklı değer ölçülerinin geçerli olduğu, başka bir dünyayı tanıyor. "Pembe ya da beyaz dizilere" özgü yavan duyarlıkları perdeye düşürmeye girişen Arthur Joffé, bu ilk filminde sözümona değişik anlamlara çekilebilecek, şaşırtıcı bir hikâye anlatmak istemiş ama bu üstün yapımla ilk kez uluslararası sulara açılan Fransız yapımcı Alain Sarde'ın paracıkları kanımızca güme gidivermiş. Mantıksal zorlamaların bir duvar gibi önüne dikildiği, karşıtlıklar üstüne oturtulmuş bu hikâyeyi yazıp yöneten Joffé'nin anlatımı, yer yer akademik bir stil tutturmasına karşın ağır, yüzeysellikten sıyrılıp derinlik kazanamıyor bir türlü. Ama teknik kadroya diyecek yok. Visconti'nin kameramanı Pasqualino De Santis, Fellini'nin montajcısı Ruggero Mastroianni ya da ünlü dekorcu Alexander Trauner gibi ustalarla, hem de ilk filminde çalışmak her yönetmene kısmet olmayan bir şans. Joffé konuşmasız görsel bölümlerle beylik klişelere fazla yaslanmadan, rahatlıkla izlenen ama bir "atmosfer kuramayan" oldukça üstünkörü bir film ortaya koymuş. Gandhi'likten romantik bir Arap prensine dönüşmüş Ben Kingsley dokunaklı bir oyun çıkarırken filmde 37 deve değer biçilen güzel Nastassia Kinski işi koyvermiş gibi donuk, **Maria's Lovers** ya da **Paris, Texas**'daki parlaklığından eser yok. O finalde yeniden New York'a doğru hareket ederken mahzun ve tutkun prensimiz de bir çeşit intiharı yeğliyor. Çağdaş masalın sonu. Kısacası güzel "Nasti" hayranları nasılsa göreceklerdir **Harem**'i, filmin adının da getirdiği davetkâr çağrışımlarla●

Kingsley Kinski'yle bir masal çifti oluşturuyorlar "Harem"de

ÖLMEZ AĞACI. Almanya'da yaşam mücadelesi veren bir Türk ailesinin ve bir Türk kızıyla Alman gencinin (Necla Nazır, Hakan Balamir) sınır ve ırk tanımayan aşkının konu edildiği **Ölmez Ağacı,** nihayet gösterilecek bir salon bulabildi. Bir süre önce TV'de izlediğimiz **Ve Recep Ve Zehra Ve Ayşe**'nin yönetmeni Yusuf Kurçenli'nin, mevsimin en başarılı filmleri arasında gösterilen bu ikinci yapıtı merakla bekleniyor.

POLİS OKULU 2 (Police Academy 2). Tüm dünyada iyi iş yapan birinci filmin reçetesini aynen uygulayan yönetmen Jerry Paris'in, yine Steve Guttenberg ve Bubbe Smith'le çevirdiği **Polis Okulu 2** komedisi Ankara sinemalarında gösteriliyor.

GÖNDER GİTSİN, İSTE GELSİN, KİMSE BEKLEMESİN

TOSHIBA FAKSIMILE

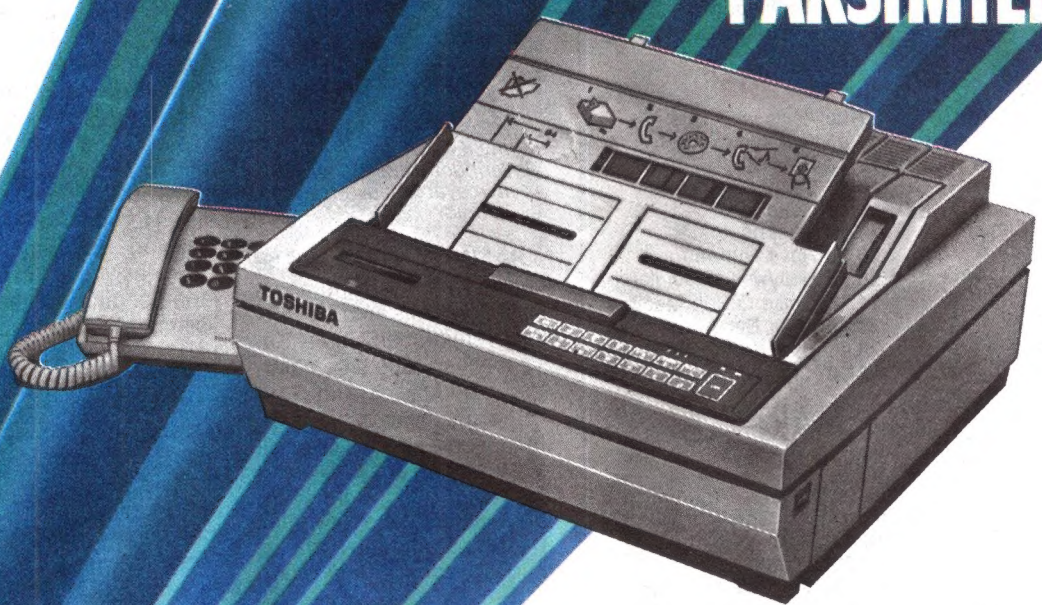

Dünyaya ulaşmak, haberleşmek için en etkin, en hızlı yol: TOSHIBA...

TOSHIBA Faksimile Makinesi, Japon teknolojisinin üstünlüklerini taşıyan;

- Her telefona bağlanabilen,
- Anında görüntü -bilgi ve haber gönderen- alan,
- Kullanımı kolay,
- Çok yönlü,
- Tam donanımlı,
- Dizaynı mükemmel

benzersiz bir iletişim aracı.

Gelişmek için, büyümek için önemli bir adım atın:
Türkiye ile, dünya ile,en iyi, en etkili, en hızlı faksimile makinesi TOSHIBA sayesinde anında haberleşin.

Türkiye Genel Distribütörü :
ELEKTROMAK Büro Makineleri San. ve Tic. A.Ş.
Abidei Hürriyet Cad. No. 169 Şişli-İst.
Tel: 133 01 00 - 01 - 02 - 03
Telex: 23826 Sebe tr.

Anadolu Bölgesi Yetkili Satıcısı :
DOĞUMAK BÜRO MAKİNELERİ LTD. ŞTİ.
ANKARA : Kavaklıdere Sok. 5 Tel: 27 60 52 - 26 97 25
İZMİR : Şair Eşref Bulvarı No. 81/C Alsancak Tel : 21 62 19 - 21 24 07
ADANA : Gazi Paşa Bulvarı 48/1 Tel: 35000-32865
TRABZON : Maraş Caddesi 58/2 Tel: 21477

23 ŞUBAT Pazar

08.01 Açık Öğretim
10.00 Yavru Geyik
10.25 Pazar Sineması (Kralın Soytarısı) ➡
12.00 Pazar Konseri
13.00 Haberler
13.15 Stüdyo Pazar
16.30 Televizyon'da Sinema (Jeremiah Johnson) ➡
18.10 Avrupa Atletizm Şampiyonası
20.00 Haberler
20.30 Hava Durumu
20.45 Dokuzuncu Hariciye Koğuşu-3
21.40 İpek Yolu
22.35 Spor
23.55 Haberler
24.00 Kapanış

24 Pazartesi

07.00 Açılış ve Program
07.01 İyi Haftalar
09.00 Kapanış
17.00 Açılış
17.05 Açık Öğretim
18.30 Haberler
18.45 Esteban-8
19.13 İl İl Türkiye
19.43 Uykudan Önce
20.00 Haberler
20.30 Hava Durumu
20.45 Kara Ejder - 4
21.40 Ekonomi Dünyası
22.35 Luciano
23.25 Haberler
23.30 Kapanış

25 Salı

10.00 Açılış ve Program
10.01 Hanımlar Sizin İçin
12.00 Kapanış
17.30 Açılış
17.35 Açık Öğretim
18.30 Haberler
18.45 Jane Eyre-8
19.18 Tarihte Bu Ay
19.43 Uykudan Önce
20.00 Haberler
20.30 Hava Durumu
20.45 Haber Program
21.25 Dikkat
21.40 Televizyon'da Sinema (Kaliforniya Hatırası) ➡
23.25 Haberler
23.30 Kapanış

26 çarşamba

07.00 Açılış ve Program
07.01 Sabahın Getirdikleri
09.00 Kapanış
17.00 Açılış
17.05 Açık Öğretim
18.30 Haberler
18.45 Mutlu Maymunlar "Son"
19.13 Öldürdüğümüz Deniz-I
19.43 Uykudan Önce
20.00 Haberler
20.30 Hava Durumu
20.45 Kara Ejder-Son
21.45 Saray ve Tarih-Son
22.40 Uzay-6
23.25 Haberler

27 Perşembe

10.00 Açılış ve Program
10.01 Hanımlar Sizin İçin
12.00 Kapanış
17.30 Açılış
17.35 Açık Öğretim
18.30 Haberler
18.45 Süper Nine-4
19.13 İnanç Dünyası
19.43 Çocuklarla Başbaşa
20.00 Haberler
20.30 Hava Durumu
20.45 Rol İcabı-3
21.25 Müzik
22.10 Dünya Tarihi
22.40 Türk Sinema Tarihinden ➡
23.25 Haberler

28 cuma

17.00 Açılış ve Program
17.05 Açık Öğretim
18.30 Haberler
18.45 Çiçek Kız
19.13 Gençlik
20.00 Haberler
20.30 Hava Durumu
20.45 Hollywood Kadınları I ➡
21.45 Gelse O Şuh Meclise
22.40 Kâğıt Bebekler
23.25 Haberler
23.30 Kapanış

1 MART cumartesi

08.00 Açılış ve Program
08.01 Açık Öğretim
10.00 Çocuklar İçin
13.00 Haberler
13.10 Tehlikeye Yolculuk
13.35 Gençler İçin Müzik
13.55 Yaşayan Beden
14.20 Çalışan Hanımlar İçin
16.20 Kara Şimşek
17.10 Yeni Tabiat
17.30 Türk Halk Müziği Toplu Programı
17.50 Silahlı Kuvvetler Saati
18.00 Televizyon'da Sinema (Pat Cramer'in Hikâyesi) ➡
19.20 Yeni Ufuklar
20.00 Haberler
20.30 Hava Durumu
21.25 Stüdyo İstanbul
22.35 Televizyon'da Türk Sineması (Hababam Sınıfı Güle Güle) ➡
23.35 Haberler
24.00 Kapanış

TELEVİZYON

Danny Kaye'in en başarılı filmlerinden "Kralın Soytarısı" kaçırılmayacak cinsten bir komedi.

KRALIN SOYTARISI (The Court Jester). Sinemanın gelmiş geçmiş en büyük komedyenlerinden Danny Kaye'in yıllar önce sinemalarda gösterilmiş **Kralın Soytarısı**, pazar sabahını şenlendirecek, sevimli ve keyifli bir komedi. Tüm krallık ailesinin öldürüldüğü bir Ortadoğu ülkesinde, kral yanlısı bir grup tarafından korunan küçük bebek prensi savunan ve bütün kirli saray entrikalarına karışan soytarı rolünde en başarılı oyunlarından birini çıkarıyor Danny Kaye. Mimikleri, rahatlığı, hızlı kelime oyunları, tekerlemeleri ve şarkılarıyla filmi sürükleyen Danny Kaye'in yanı sıra usta İngiliz oyunculardan oluşan bir kadro, Norman Panama-Melvin Frank ikilisinin yazıp yönettiği bu delidolu güldürü filmini başarıya götürüyor. **Hızlı hareketli, izlenmesi gereken, sıra dışı bir Danny Kaye komedisi bu film.** 1955 ABD filmi, 101 dakika.

23 Şubat Pazar

KALİFORNİYA HATIRASI (California Suite). Bu hafta TRT ekranlarını kaplayan komedi filmlerinden biri olan **Kaliforniya Hatırası**'nda kimler yok ki! Jane Fonda, Alan Alda, Maggie Smith, Michael Caine, Walter Matthau, Richard Pryor, ve Bill Crosby'li bu film Neil Simon'ın bir oyunundan sinemaya uyarlanmış. Yönetmen Herbert Ross. Broadway'vari, Neil Simon'ın imzasını taşıyan, uzun diyaloglarla zenginleştirilmeye çalışılmış senaryo filmin pırıltısına gölge düşürüyor. Seyirciyi yoran diyaloglar, ardı arkası kesilmeyen şakalar ve espriler sonuçta filmi şamataya dönüştürüyor. Maggie Smith'in en iyi yardımcı kadın oyuncu Oscar'ını kazandığı bu filmle Neil Simon da nasıl olduysa en iyi senarist Oscar'ına aday gösterilmiş ve kaybetmişti. Beverly Hills Hotel'de çekilen **bu fazla "eğlenceli"**

Michael Caine, en iyi yardımcı kadın Oscar'ı kazanan Maggie Smith'le "California Hatırası"nda

film, yalnızca ünlü oyuncuların kaliteli oyunlarını izlemek için bile olsa seyredilebilir sanırız. 1978 ABD yapımı, 103 dakika.

25 Şubat Salı

TÜRK SİNEMA TARİHİNDEN. Sinema tarihimizi örneklerle tanıtmak bakımından yararlı olan bu belgesel dizinin 4. bölümü, uzun yıllar sinemamızda tek yönetmen olarak çalışıp bir döneme damgasını vurmuş olan Muhsin Ertuğrul ve filmleri üstüne. Sami Şekeroğlu'nun yönetiminde, Sinema-TV Enstitüsü'nce hazırlanan ve kamerayı sinema tarihimize çeviren **bu yararlı dizi gerçekten sinemaseverlerin ilgisine layık.**

20 Şubat Perşembe

HOLLYWOOD KADINLARI (Hollywood Wives). Robert Day'in yönettiği, 6 bölümlük yeni bir mini dizi başlıyor. Jackie Collins'in Hollywood'un ipliğini pazara çıkaran "best seller" romanından uyarlanan dizi 6 hafta süresince izleyiciyi ekran başına toplayacak özellikler ve çekicilikler içeriyor. Candice Bergen'den Angie Dickinson'a, Joanna Cassidy'den Stephanie Powers'a, Catherine Mary Stewart'tan Mary Crosby'ye kadar bir yığın Hollywood dilberinin boy gösterdiği bu "süper" dizinin erkekleri ise Robert Stack, Rod Steiger, Steve Forrest, Anthony Hopkins ve Andrew Stevens.

28 Şubat Cuma

HABABAM SINIFI GÜLE GÜLE. Rıfat Ilgaz'ın ünlü eserinin pehlivan tefrikasına döndürüldüğü bir dizi filmin sonuncusu ekrana geliyor. Hababam Sınıfı'nın başarılı öğrencilerinin okul, öğretmen ve birbirleriyle olan ilişkilerinin komedi şeklinde işlendiği filmin yönetmeni ise alışıldığı gibi "konunun uzmanı" Ertem Eğilmez. İlyas Salman, Adile Naşit, M. Ali Erbil, Ayşen Gruda gibi oyuncularıyla bilinen kalıpları bir kez daha yineleyen bu "suyunun suyu" film, **özellikle yerli film tutkunlarına hitap edebilir.** 1983 Türk filmi, 75 dakika.

1 Mart Cumartesi

PAT CRAMER'İN HİKÂYESİ (The Incredible Shrinking Women). Yenilerden Joel Schumacher'in yönettiği, Amerikan toplumunda tüketimin pompalanmasını ve tüketicinin sömürülmesini alaya alan, taşlama türünde bir komedi. Güzellik ilaçlarındaki ve temizlik maddelerindeki kimyasal katkılar, modern bir ev kadını olan Lily Tomlin'i etkilemeye başlar. Gittikçe ufalan kadıncağız, şaşkın kocası Charles Grodin'in gözleri önünde ufacık bir "Barbie" bebeğe dönüşür. Toplumsal bir eleştiri boyutlarına erişemeyen film, bilinen klişelerden kurtulamıyor ve Lily Tomlin'in birinci sınıf komedyenliği de güme gidiveriyor. Ama kocayı ikna eden TV şirketlerinin reklam amacıyla minik kadının peşine düştükleri **film yine de rahatlıkla izlenebilir, hoş bir fantezi sonuçta.** 1981 ABD yapımı, 88 dakika.

1 Mart Cumartesi

Jeremiah Johnson

4 hafta önce "The Electric Horseman-Yükselen Yıldız"ını izlediğimiz yönetmen Sydney Pollack-oyuncu Robert Redford işbirliğinin, 1970'lerden kalma bir ürünü daha ekranda. John Milius'un senaryosunu yazdığı **Jeremiah Johnson**, 1850'lerde uygarlığı terk ederek dağa çıkan ve amansız Kızılderililerle düşüp kalkarak dağ adamı olan eski bir askerin öyküsünü aktarıyor. Amerikan sinemasının önde gelen yönetmenlerinden Pollack'ın, daha sonra birtakım taklitlerinin de yapıldığı bu düzeyli filminde, emektar Will Geer, Charles Tyner ve Allyn McLerie de var. Yer yer ham bir gerçeklik duygusu veren, çok başarılı sahneler içeren, **Sydney Pollack imzalı bu serüven filmi sinemaseverlerin ilgisiz kalamayacağı türden bir Amerikan yapımı.** 1972, 107 dakika.

23 Şubat Pazar

Sydney Pollack'ın "Jeremiah Johnson"ı Robert Redford, diğer dağ adamı Will Geer ile

Boy boy, çeşit çeşit Hollywood kadınlarından Joanna Cassidy, Candice Bergen ve Mary Crosby

Lily Tomlin "Pat Cramer'in Hikayesi"nde

ANAP'IN YENİ TASARISI

Tabancamın sapını...

ANAP, yasalar elvermediği için yatak altlarına gizlenen silahları gün ışığına çıkartıp "gülle donatmak" niyetinde. ANAP Genel Sekreteri Taşar yeni tasarı konusunda Başbakan'ın kararlı olduğunu söyledi.

Silah hazırdı. Temizlenmiş, yağlanmış, mermi namluya sürülmüştü. Geriye bir tek iş kalmıştı: Tetiğe basmak...

Tam iki yıl önceydi. Başbakan Turgut Özal, bir gezisi sırasında gazetecilerle sohbet ederken, söz döndü dolaştı, silaha geldi. Bir gazeteci Özal'a "Sigara kaçakçılığını sigara ithalini serbest bırakarak çözüyoruz diyorsunuz. Silah kaçakçılığı için de aynı şekilde bir çözüm düşünür müsünüz?" diye sordu. Başbakan'ın yanıtı "İnsanların birbirlerini vurmayacaklarını bilsek silah ithalini de serbest bırakırız" oldu. Ardından, pek çok konuda olduğu gibi Amerika'dan örnek verdi: "Amerika'da halk silahları serbestçe satın alıyor. Bir ara Kennedy'nin öldürülmesinden sonra silah satışının yasaklanması gündeme geldi. Ama insanlar hürriyetlerine bağlı olduklarından silah satışı yasaklanamadı."

Aradan geçen iki yıl boyunca konu kamuoyunun gündemine bir daha gelmedi. Ama Özal'ın gündeminden de çıkmadı.

Bu konudaki ilk adım "siyasi irade"nin somutlaştırılmasıydı. Daha açık anlatımıyla, Özal hükümetinin silah satışının kontrollü olarak serbest bırakılması "fikrini" benimsemesiydi. İlk adım kolayca atıldı. Sonra iş uzmanlarına devrediliyor ve Emniyet Genel Müdürlüğü Asa-

yiş Şubesi'ne bir rapor hazırlatılıyordu. Gerçi Emniyet Genel Müdürlüğü böyle bir uygulamaya pek gönüllü değildi, ama emniyetin üst düzey bir yetkilisinin **Nokta** muhabirine söylediği gibi "siyasi iradeye boyun eğmek" zorundaydılar. Bu yetkili şöyle diyordu **Nokta**'ya: "Bu konuda Başbakan kesin kararlı. Emniyet olarak, suç işleme oranını artırabileceği düşüncesiyle raporda kaygılarımızı belirttik. Raporumuzu birkaç alternatife göre hazırladık. Bunların her birinin sakıncalarını da açık olarak yazdık. Artık iş bizden çıktı. Nihai karar hükümetin tabii."

Emniyet yetkilisi böyle diyordu ama aslında bir yasa taslağı için "nihai karar" Özal'ındı. Ve ANAP Genel Sekreteri Mustafa Taşar, bu kararın ne olabileceğini **Nokta** muhabirine şu sözlerle açıklıyordu: "Silah kaçakçılığını önlemenin tek yolu bu. Zamanlama açısından kararı Başbakan verecek."

Taşar'a göre "siyasi karar" verilmişti. Tek sorun zamanlamaydı. Yani tetiğe ne zaman basılacağı...

'Serbest bırakmak tek çözüm'

ANAP Genel Sekreteri Mustafa Taşar, silah satışının serbest bırakılmasını öngören yasa taslağı konusunda **Nokta**'*ya şunları söyledi:*

"Başbakan'ın kafasında bu fikir var. Silah kaçakçılığını önlemenin tek yolu bu. Emniyet karşı çıkıyor, çeşitli sakıncalarını öne sürüyorlar. Ama tek çözüm, silah satımını kontrollü serbest bırakmak. Zaman açısından nihai kararı Başbakan verecek."

Türk erkeği... Hükümetin önündeki örnek Amerika'ydı. Ama yasa taslağının gerekçeleri buram buram Türk kokuyordu. Raporda "psikolojik faktör" olarak geçen birinci maddede, Türk ulusunun daha doğrusu Türk erkeğinin silaha düşkünlüğü vurgulanıyor ve bu isteğin "kanuni yollarla tatmin edilmesi gereği" dile getiriliyordu. Her ne kadar raporda "at, avrat, silah" esprisi yoksa da, ilk gerekçe bu üçleme üstüne inşa ediliyordu. Türk erkeği silaha düşkündü. Taşımaktan, kullanmaktan ya da koleksiyonunu yapmaktan hoşlanırdı... Bu isteklerini sınırlı yasal çerçeveye uyarak ya da yasadışı yollardan gidermekteydi. İşte, yasa taslağı Türk erkeğinin silah tutkusunu, korkmadan, çekinmeden, polisle başı derde girmeden giderme olanağı tanıyacaktı.

Raporda belirtilen ikinci önemli

gerekçe de, silah kaçakçılığının asgariye indirilmesiydi. Silah kaçakçılığı, her yıl milyarlarca liranın döndüğü bir pazardı. Bu pazarı de-

Amerikan gazetelerinden bir ilan: "Adım Beretta... Beni yanından ayırma."

netlemek, vergi kapsamına almak, kaçakçılığı büyük çapta önlemek için yeni bir yasa gerekliydi. Bu yasa ile kaçakçının cebine giren milyarlar devletin hazinesine akacaktı.

Üçüncü madde ise "Doğu olayları esnasında kısmen yapıldığı gibi, tedhişçilere karşı vatandaşları ruhsatlı silahlarla teçhiz etme politikasının gereği" olarak açıklanmaktaydı.

"Yeni Beretta'mı gördünüz mü?" Kapıdaki yasa taslağında Özal'ın deyişiyle "İnsanların birbirlerini vurmamaları" için, iki unsura güveniliyordu. Silah fiyatlarının çok yüksek tutulması ve ruhsatsız silah bulunduranlara çok ağır cezalar verilmesi. Üstelik herkes öyle silahını kuşanıp sokağa çıkamayacaktı. Çünkü evde silah bulundurmak büyük ölçüde serbest olacaktı ama "üstte taşımak" izni sınırlı tutulacaktı. Ancak, bir emniyet yetkilisinin dediği gibi "Yasal olarak silah alan bir insan, bunu yasal biçimde kullanmak isteyecek"ti. Yetkili şöyle diyordu: "İnsanlara silah alım izni verip ateşleme izni verilmediği takdirde otomobil alıp binmeme, kadın alıp dokunmama tarzı bir garabet ortaya çıkar. Bunun giderilmesi için sivil poligonların çoğaltılması, Avcılık-Atıcılık Federasyonu'nun yeniden örgütlenmesi gerekir. İnsanlara, silahı al ama evinde büfene koy, süs gibi dursun demek olmaz."

İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nden bir yetkili de bir başka soruna parmak basıyordu: "Türkiye'de balistik uzmanı yok denecek kadar az. Bugün yollanan silahın balistik raporu en erken 2-3 ay sonra geliyor. Yasal yoldan satılan silahların izini kovalamak için balistik örgütlenmesinin mükemmelleştirilmesi ve ülke çapında yayılması şart. Doğrusu bu da öyle bir yıl içinde yapılacak iş değil."

Sokaktaki adam. ANAP'ın yasa taslağına göre, sabıkalıların ve "tedhişçilerin" dışında her isteyen yani "sokaktaki vatandaş" silah sahibi olabilecek. Peki sokaktaki insanın silah konusundaki tutumu ne? **Nokta**'nın İstanbul'da 700 kişi arasında yaptığı "silah anketi" ilginç sonuçlar veriyor. "At, avrat, silah"la bütünleştirilen erkeklerin yüzde 66'sı silahın serbest satışına "hayır" diyor. Ve böyle bir yasa çıksa bile erkeklerin yarısından çoğu silah almamakta kararlı. Kadınlarda serbest silah satışına "hayır" diyenlerin oranı daha da yüksek. Kadınların yüzde 77'si yasaya karşı. "Yasa çıksa bile silah almam" diyen kadınların oranı da yüzde 71.

Silah konusundaki yasaların hareket noktası genellikle "kişinin

Siyasiler karşı çıkıyor

Cezmi Kartay
(SHP Genel Başkan Yardımcısı)

Bu tutumu doğru bulmuyorum. Silah bir hatıra olarak düşünülür, bir süs olarak düşünülür ama, güvenlik için bir ülke içersinde silahın devlet bilgisi ve müsaadesidahilinde satışını ben uygun görmem. Çünkü bu devletin görevidir. Vatandaşlar kendi güvenliğini silahlı olarak kendileri sağlama mevkiinde kalmamalıdır. Kontrollü de olsa bir silah satışını serbestlik içersinde düşünmek, devletin temel görevi ile, benim düşüncem doğrultusunda bağdaşmaz.

Şener Battal
(MSP eski yöneticisi)

Bu iyi bir yol değil. ANAP'ın tavrı, önleyemediği hukuk dışı kötü olguları meşrulaştırmak gibi bir yanlış mantık. Nitekim Marlboro kaçakçılığı ile mücadele etmek yerine Marlboro'yu ben satarım mantığına kendilerini kaptırmışlardır. Devlet yasağı meşrulaştırmaz. Ağırlığını koyarak mücadele eder. Silah konusunda da olaya ekonomik bakmak Türkiye'nin sosyal yapısına ve devletin etkinlik ilkesine aykırıdır. Devlet güçlüdür. Gücünü otoritesinden alır. Teslimiyet devlete yakışmaz.

Silah yapımında devlet ciddi kontrol mekanizmasıyla üretim merkezlerini denetleyerek teşvik etmelidir. Mesela Huğlu tüfekleri gibi. Ama bu imalat dışa - ihracata dönük olarak programlanmalıdır. Devletin kontrolünde isteyenin silah alabilmesine itirazım yok. Ruhsat kontrol sistemi mükemmelleştirilmelidir. Köşebaşı bakkallarında silah satımı gibi tehlikeli ciddiyetsizliklere yol açılacağından endişe ederim.

İbrahim Dönmez
(MÇP Genel Başkan Yardımcısı)

Bu tutumu Türkiye şartlarında uygun bir durum olarak görmeyiz. İktidarın büyük badireden geçmiş Türkiye için daha dik-

NOKTA'NIN SİLAH ANKETİ

	KADINLAR %	ERKEKLER
Silah taşıma yasasına:		
Karşı olanlar:	77	66
Yana olanlar:	23	34
Yasa çıkarsa:		
Silah alacak :	29	46
Silah almayacak:	71	54
Onlara göre silah:		
Bir savunma aracı:	15	37
Bir saldırı aracı:	45	37
Yerine göre her ikisi de:	40	26

kendini savunması''dır. Oysa **Nokta** ''silah anketi''ne göre, Türkler, özellikle de kadınlar silahı savunma değil bir ''saldırı aracı'' olarak görüyor.

Bir hiç uğruna. Akşam saatleriydi. Trafik, bir an önce evlerine gidebilmenin sinirli telaşındaki şoförlerle kördüğüm olmuştu adeta. Sol şeridi kapmaya çalışanlar, önündeki aracın hızlı gitmesi için kornaya yapışanlar, kırmızı ışığı ''görmeyenler...'' İstanbul'daki çevre yolların birindeki bu karmaşa içinde Mehmet Saruhan bir kaza yaptı. Kullandığı otobüs, bir özel arabaya çarpmıştı. Sıradan bir olaydı bu. İstanbulluların hemen her gün görmeye alıştığı sıradan bir kaza... Oysa az sonra olay sıradan olmaktan çıkıvermişti. Özel arabanın sürücüsü Tayfun Yalçıner torpido gözündeki tabancayı çekmiş ve Mehmet Saruhan'ın alnına ateş etmişti. ''El altındaki'' silah, basit bir kazayı cinayetle sonuçlandırmıştı.

Bu cinayet Türkiye için, gazete sayfalarına yansıyacak önemde, yani ''haber değeri'' taşıyan ''sıradışı'' bir olaydı. Oysa Amerika için fazlasıyla ''sıradan''dı.

Amerika, Amerika... Başbakan Turgut Özal, silah satışının serbest bırakılması konusu gündeme geldiğinde, Amerika örneğini veriyor ve ''Amerika'da insanlar hürriyetlerine bağlı oldukları için silah satışları yasaklanamıyor'' diyordu. Bu aslında ABD'nin en güçlü kuruluşlarından, bir milyon üyeli Ulusal Silah Derneği'nin yıllardır kullanageldiği bir slogandı: ''En temel hak, kendini savunma özgürlüğüdür.''

Ne var ki, ülke çapında yapılan kamuoyu yoklamaları, araştırmalar ve rakamlar, silahın geri teptiğini gösteriyordu. Artık çoğunluk ''maliyeti'' yüksek olan bu temel hak ve özgürlüğü sınırsız kullanmaktan yana değildi. Ünlü Gallup Enstitüsü'nün yaptığı son araştırmaya göre, nüfusun dörtte üçü ''Silah satışları yasalarla ciddi biçimde kısıtlansın'' diyordu.

Bu isteğin temelinde çarpıcı rakamlar yatıyordu: Amerika'da her 13 saniyede bir silah satılıyor... Mevcut silahlara her yıl en az 2 milyon silah daha katılıyor... Her 4 Amerikalıya bir silah düşüyor... Silah alabilmek için genellikle bir form doldurmak yeterli oluyor... Bazı eyaletlerde ise posta havalesiyle bile silah satın alabilmek mümkün.

Ve rakamlar ürkütücü bir sonuç doğuruyordu: Amerika, dünyanın en çok cinayet işlenen ülkesi... 20. yüzyılın başından bugüne Amerika'da silahla vurularak ölenlerin sayısı bir milyonu geçiyor... Aynı süre içinde Amerika'nın katıldığı tüm savaşlarda ölen Amerikan va-

katli ve memleket gerçeklerine uygun davranması lazımdır. MÇP olarak ABD türü bir uygulamanın ülkemize fayda getireceği kanaatinde değiliz. Türkiye'nin problemleri farklıdır. İnsanlarımızın karakter yapısı değişiktir. Her politikası taklitçi bir anlayışla gelişen Özal iktidarının bu konuda da taklitçilikten kurtulamadığı görülmektedir.

Hüsamettin Cindoruk (DYP Genel Başkanı)

O kararı vermek için henüz çok erkendir. Türkiye'de silah konusunda radikal tedbirler almak için, Türkiye'de zaman gelmemiştir. Şartlar hazır değildir. Erken bir özentidir. Ülkemizde, krimolojik bakımından bölgesel ve bilimsel araştırmalar yapılması gerekir. Silahla suç işlemenin artmasından kuşku duyarım. Dünya silah ticareti tüccarlarına ülkeyi bir açık pazar olarak sunma sonucunu verir.

Ülkü Söylemezoğlu (MDP Genel Başkanı)

Silahları niye topladık. Ruhsata, birtakım prensiplere niye bağladık. Eğer şartlar uygun olsaydı bunlar yapılmazdı. O itibarla Amerikan toplumunun özelliğine gelirsek inşallah bunu düşünürdük. Fakat şu anda ben Türkiye'nin şartlarını böyle serbestçe mağazalarda silah satışına uygun görmüyorum. Bu tutum bence doğru değildir.

"Batı'da pipo, bizde silah"

Prof. Sulhi Dönmezer, kriminolog olarak silahın toplum, kültür ve insanla bağlantıları üzerine* Nokta'*nın sorularını yanıtladı:

Nokta: Türkiye toplumunda sizce silahın yeri nedir?

Prof. Dönmezer: Türk toplumunun çok esaslı bir kültürel özelliği var. Yani toplumsal kültürümüzde bir nevi silah etrafında teşekkül etmiş bir kültür bileşiği var. Özellikle kırsal bölgelerde insanlarımız neşelendiklerinde de kederlendiklerinde de silah atıyorlar. Kanunlar fiil olarak bunu suç saymasına rağmen, kırsal bölgelerde bu adetler varlığını sürdürüyor.

Nokta: Böyle bir olayın yol açtığı ölüm soruşturmasında hiç bilirkişilik yaptınız mı?

Prof. Dönmezer: Çok... Anlatayım. Köyün birinde, uzun süre gurbette kalanın dönüşünde silah atması adeti var. Adam Almanya'dan dönüyor, silah ata ata. Bir de kardeş gibi yakın bir arkadaşı var. Evine uğramadan ona gidiyor. Arkadaşı, karısı ve 17 yaşındaki kızı sevinçle karşılıyorlar. O sırada ne oluyorsa oluyor, patlayan silahtan kız ölüyor. O kadar büyük bir dostluk ki, jandarmadan kızın nasıl öldüğünü saklıyorlar. Aradan aylar geçtikten sonra, kızın annesi evlat acısına dayanamayıp ihbar ediyor.

Nokta: Cinsiyet ile silah arasında bir bağlantı var mı?

Prof. Dönmezer: Bizde örf ve adetlere göre erkeğin silahı olur. Batı'da erkek pipo içer, erkeklik

Sulhi Dönmezer: Silah taşınması kötü bir şey

alameti bizde silahtır. Ama, geçirilen maceralı yıllardan sonra, örf ve adetlerde belirli bir yumuşama olmuştur.

Nokta: Silahlarla ilgili dünyadaki sınırlamalar nasıl oluyor?

Prof. Dönmezer: Silah taşınması ve bulundurulması bütün medeni memleketlerde yasaktır. Batı'da da bizdeki gibi silah bulundurma, silah imal etme kayıtlara tabi. Bizdeki gibi, gene onlarda da bu sınırlamaların dışına çıkılmıyor. Bu sınırlamada bir tek Amerika farklı.

Nokta: Amerika'nın farklılığı nereden kaynaklanıyor?

Prof. Dönmezer: Şimdi Amerika'da büyük bir silah endüstrisi var. O silah endüstrisi varlığını sürdürmek için daima devletin silah taşınmasının yasaklanmasına dair mevzuat çıkarmasını engellemeye çalışıyor. Orada hukuken de Anayasa'nın verdiği hakka dayanılmak isteniyor. İnsanın canını korumak imkân ve hakkı savunuluyor. Ancak, Amerika'nın teşekkülünde adetlerin de tesiri var. Kızılderililere karşı mücadele, hani "frontier tradition" dedikleri şey var ya, onun tesiriyle bu silah taşıma adeti orada yerleşmiş.

Nokta: Aslında Türkiye de öyle bir gelenek bakımından benzeşiyor Amerika'yla.

Prof. Dönmezer: Evet, biraz. Aşağı yukarı. Türkiye'nin durumu şu: Türk milleti devamlı savaş yapmış bir millet. Devamlı savaş yapan ülkelerde silah olur. Mesela, İstiklal Savaşı'nı yapmışız ve bu savaş sırasında düşmanı ezmişiz. O silahları devlet toplamıştır ama bilfiil askerlik eden delikanlılar da, o silahlardan bir kısmını almışlardır. Ondan önce de, Rusla, Balkanlarla savaş olmuştur.

Aslında silah taşınması gayet kötü bir şeydir. Çünkü silah, özellikle gençlerde onu kullanma eğilimi yaratır. Çabuk hiddetlenen kimselerin de silah taşımaları fevkalade hatalıdır.

Çok silahlanan devletler de onu bir gün kullanmak arzusuna kapılırlar. Aynı hadise, Hitler için de söz konusu olmuştur. Silahlanıyorsunuz, silahlanıyorsunuz, o silahları kullanmak lazım. Çünkü kullanmazsanız 10 sene sonra o silahlar demode olur. Yenileri icat olur ve o silahlar size bir demir deposu halinde kalır. Onun için zaman geçirmeden onu kullanmanız lazım.

Kırıkkale-9 mm- Yerli ve "resmi" olarak üretilen Kırıkkale'lerin 1946 modeli dünya çapında klasmana girebilecek niteliklere sahip

tandaşlarının sayısı 630 bin dolayında... Cinayetlerin tırmandığı son 20 yılda silahla öldürülen Amerikalıların sayısı 400 binden fazla... Bu rakam 2. Dünya Savaşı'nda ölen Amerikalıların üzerinde.

Evet'ler, Hayır'lar. "Ülkemizin iki Başkanı, Abraham Lincoln ve William McKinley bizim silahımızla öldürüldü." Bu slogan, Amerika'daki bir silah şirketinin "özeleştirisi" değil "reklamı." Silah yandaşlarına göre, bu reklamda öldürmeyi özendirici bir çağrı yok. Silah yanlıları, "İnsanın niyeti olduktan sonra yanında silah olup olmadığı çok önemli değil. Bıçakla da cinayet işlenir" diyorlar. Ve yine onlara göre, "İnsanları insanlar öldürür, silahlar değil."

İnsanı elindeki silahtan böylesine soyutlamak mümkün mü? Bu soruya silah karşıtları da yandaşları gibi "evet" yanıtını veriyor. Ama madalyonun öteki yüzünü göstererek. Silah karşıtlarına göre, silahı kullanan kişi gerçekten de kendisini bu ölüm aletinden soyutluyor. Suçu bir anlamda elindeki silaha yükleyerek, bilinçaltında kendisini

temize çıkarıyor. Bir insanı öldürmek için onun yanına yaklaşmak, örneğin bir bıçakla "eli kana bulamak" gerekmiyor. Onun yerine kurbana uzaktan ve gidişi gözle izlenemeyen küçücük bir kurşunla saldırılıyor. Ve bu karşıtlar ekliyorlar: "Evet, normal koşullarda silahlı insanla silahsız insan arasında, öldürmeye yatkınlık açısından hiçbir fark olmayabilir. Ancak, bu iki insanın patlama noktalarında silahın olup olmaması 'can alıcı' önemdedir." Amerikalı psikiyatrist Robert Coles"Her psikiyatrist" diyor "yaşamının bir döneminde yanında silah olmadığına şükreden birkaç hasta tedavi etmiştir."

Tartışmanın en ilginç boyutunu ise Ulusal Silah Derneği'nin şu görüşü oluşturuyor: "Silah yasadışı olursa yalnızca yasadışı kişiler silah kullanır. Yasalara saygılı vatandaş ise savunmasız kalır."

Amerika, "evet" diyenleri "hayır" diye karşı çıkanlarıyla bir silah sorunu yaşıyor. Öteki Batı ülkelerinde ise durum tümüyle farklı. Örneğin silah yasalarının son derece sınırlı olduğu İngiltere'de, kayıtlı emniyet mensuplarının bile silah taşımaları yasak. Fransa'da, silah satın almak isteyen kişi, ruhsat alabilmek için gerçekten silaha ihtiyacı olduğunu kanıtlamak zorunda. İtalya'da ise silah ruhsatı, genellikle yalnızca yüklü miktarda para taşıyan işadamlarına ya da teröristlerin hedefi durumundaki kişilere veriliyor.

Amerika ile bu ülkelerin yasaları arasındaki fark cinayet istatistiklerine doğrudan yansıyor. Amerika'da yılda her 100 bin kişiden 10'u silahla öldürülürken, bu oran İngiltere, Fransa ve İtalya'da ortalama 1.3 dolayında.

Türkiye'de yasal olarak silah üretilen yerlerden biri de Konya'nın Huğlu ilçesi. Huğlu tabancaları genellikle ihraç ediliyor

Rambo (Sylvester Stallone), silahı Başkan Reagan'a bile sevdirdi!

"Tabancamın sapını gülle donatacağım." Amerika'daki tartışma Türkiye'ye henüz yabancı. Ama silah değil... Uzmanların da belirttiği gibi, türkülerimize kadar giren tabanca yaşamımızda önemli bir yer tutuyor. Bu, Genelkurmay Başkanlığı'nın rakamları ile de doğrulanıyor. Bu rakamlara göre, 12 Eylül sonrasında "halkın teslim ettiği" tabanca sayısı 132 bin 552, tüfek sayısı ise 24 bin 798.

İşte ANAP, bu "kaçak" silahların gün ışığına çıkmasını, devletin kontrolü altına alınmasını hedefliyor. ANAP'ın yasa taslağının bir başka hedefi ise, Özal'ın "girişimci" ruhuna uygun: "İthal silahların gelmesiyle rekabet ortaya çıkacak ve MKE yapımı silahların kalitesi yükselecek. Yabancı sermaye ortaklığıyla silah yapımına gidilebilecek ve işsizlere yeni istihdam olanakları yaratılacak." ●

Silahınızı şimdiden seçin!

Tabancalar toplu ve şarjörlü olarak ikiye ayrılıyor. Toplu tabancanın en önemli avantajı, hiçbir zaman tutukluk yapmaması. Ancak daha az mermi alabiliyor ve tepkisi çok şiddetli olduğundan ateş ederken fazla sarsılıyor. Şarjörlü tabancalar arasında en genel ayrım ise Parabellum ya da Walther mekanizmalarına sahip oluşları.

Luger- Parabellum mekanizmalı olan bu silah, İsviçre yapımı olmasına rağmen 2. Dünya Savaşı boyunca Alman ordusunda yaygındı.

Colt Government- ABD ordusunda subayların beyiik silahı. Kore'de ve Vietnam'da yaygın olarak kullanılmıştı. En bilinen özelliklerinden biri de, çift emniyetli oluşu.

Pietro Beretta- Küçük boyutları sayesinde belli durumlarda çok kullanışlı olabiliyor.

Walther P-38- Gestapo'yu hatırlatan bir silah...

38'lik kısa namlulu Smith Wesson- Toplu tabancaların en gözde olanı.

Beretta 9 mm.- Şefi M'in bütün karşı çıkışlarına rağmen James Bond'un kullanmaktan vazgeçmediği silah.

Browning (14'lü)- Belçika yapısı bu silahların sarı kabzalı tam otomatik olanları tek tek ya da seri atış yapabiliyor. Bu yüzden çok etkili bir silah. Ağca da İpekçi ve Papa'ya karşı giriştiği saldırılarda 14'lü Browning kullanmış, Papa'yı öldüremeyişine de çok şaşırmıştı.

Walther PPK- Gestapo silahı olarak bilinen Walther PPK Anadolu'da da çok seviliyor.

Colt Python 357 Magnum- En korkulan tabancalardan biri. Domdom kurşununun Cenevre Antlaşması'yla yasaklanmış olmasına rağmen, Magnum mermileri de yaklaşık aynı öldürücü etkiye sahip. Yves Montand'ın rol aldığı bir film ağırlıkla bu silahı tanıtmaya yönelikti ve Colt firmasınca desteklendiği söyleniyordu.

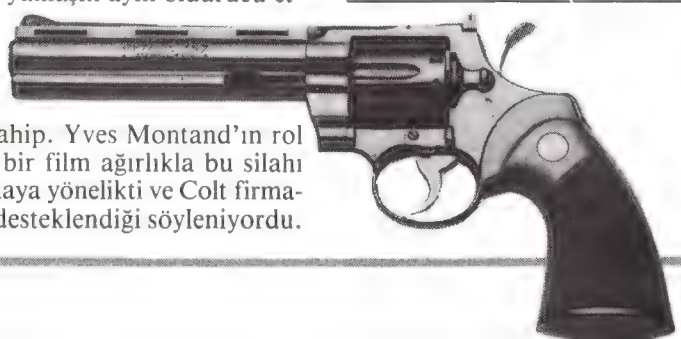

Sofranıza "Özel Bir Lezzet" Getiren

Filiz Ailesi

Sofranızda özel bir lezzet bulunmalı.
Filiz Ailesi ile tanışıyorsanız,
bu "özel lezzeti" bilirsiniz.
Filiz'in her yemeğinize kattığı üstün lezzeti.

Dumanı üstünde, iştah açıcı
bir **Filiz Çorba.**

Filiz Kızartma Unu ile hazırlanmış
nefis bir şnitzel.
Üstüne bolca dökülmüş **Filiz Sosu** ile
harika bir **Filiz Yumurtalı Spagetti.**
Ağız tadı olarak en sonda
Filiz Pirinç Unu ile yapılmış bir tatlı,
ya da **Filiz İrmik**'ten bir helva.

Sofranızda
özel bir lezzet
bulunmasını istiyorsanız,
"Filiz Ailesi" ile tanışın!..

filiz

"özel bir lezzet"

FİLİZ, bir Doğuş Yatırım AŞ kuruluşudur.

KREDİ / 17 MİLYAR NASIL BATTI?

Denizbank'ın parası deniz...

Denizbank'ın armatör ve tersanelere verdiği kredilerin 17 milyarlık bölümü geri dönmezken, kimi banka müdürleri de armatörlük mesleğine atıldılar

Banka müdürü, kariyerini ve iş arkadaşlarıyla arasındaki düzey farkını neşeli homurtular saçarak kanıtlayan soğutucusunun sağladığı serin ortamda, önüne getirilen kredi dosyasını inceliyordu. Gözü bir an müdür bölmesinin camlarını süsleyen içiçe geçmiş çapalı Denizbank amblemine takıldı, sonra "inceldiği yerden kopsun" diye düşündü. Şunun şurasında bir yıl kalmıştı emekliliğine. 400 milyon krediyi şimdiden enişteşinin şirketine verse, emekli olunca da işin başına geçiverse ne kaybederdi? Daha bir ömür vardı önünde. Kuru emekli maaşıyla geçer miydi bu yıllar. Biraz da o yaşayacaktı... Dosyadaki kâğıtları birbiri ardına imzaladı, zile basıp odacıyı çağırdı, "Götür evladım bunu ..... beye, işleme koysun" dedi...

Kuş olup uçan 17 milyar. Kimi zaman bir banka müdürünün geleceğe yönelik "kişisel" yatırımları, kimi zaman tepeden inme torpiller ve kimi zaman da yeterince araştırma yapılmaması yüzünden kap-kaççı firmalara kaptırılan paraların; başka bir deyişle, Denizbank'ın batırdığı kredilerin toplamı bugün 17 milyar liraya ulaştı. Büyük çoğunluğu tersanelere, ya da bu tersanelerde gemi yaptıran şirketlere verilen orta vadeli kredilerden oluşan alacaklar yıllardır ödenmiyordu. Aralarında 1970'li yıllardan bugüne devredilenlerin de yer aldığı bu 17 milyar liralık kredilerin hemen tümü kelimenin tam anlamıyla batmıştı...

Denizbank Genel Müdürü Ekrem Önal, geçtiğimiz günlerde Güneş gazetesinde yer alan kredi alacaklarına ilişkin bir açıklamasında, "Kötü niyetli davranarak, ödemeden kaçmayı düşünenler olursa elimizden kurtulamaz. Dünyanın neresinde olursa olsun, borçlu gemiyi yakalar haraç mezat satarız" demişti. Oysa 31.10.1985 tarihli borç dökümlerine göre, batmış durumda bulunan kredilerin toplamı 17 milyar liraya ulaşmış olarak görünmekteydi. Bu 17 milyarın tümü, Denizbank muhasebe kayıtlarının

Eski müdür Yılmaz Demirkan

138.00 No'lu "şüpheli alacaklar" bölümünde yer almaktaydı. Alınan önlemler ise, kâğıt üzerinde faiz işletmek ve "kanuni takibe intikal ettirmek"ten öteye gidemiyordu. "Haraç mezat satılacağı" söylenen gemiler, başta İstanbul limanı olmak üzere, yurtiçi ve yurtdışı limanları arasında harıl harıl çalışıyor, borçlarını ödemeyen şirketler kâr üstüne kâr ekliyorlardı...

Kâr-zarar. Denizbank Genel Müdürü Ekrem Önal'ın, "Borçlu olan gemiyi kutuplarda bile olsa yakalar, alacağımı tahsil ederim" diyerek gözdağı verdiği bu şirketlerden 36'sının 30-100 milyon lira arasında borcu vardı. 100-500 milyon lira arası borcu olan şirket sayısı 29'du. Borç rekortmenliğinde başı çeken şirketler ise, şunlardı: Yıldıran Denizcilik 514 milyon, Evren Denizcilik 624 milyon, Erkal Uluslararası 1 milyar, Kısmet Transport 1.1 milyar, Gamsar Tersanecilik 1.2 milyar, Turinsan 1.4 milyar ve Kök Tersanecilik 1.6 milyar lira...

Yetkililer tarafından 1.2 milyar lira kâr ettiği açıklanan Denizbank'ın, 36 milyar liralık "mevduat"ına karşılık, 17 milyar lira "şüpheli alacağı" olduğu göz önünde bulundurulursa, gerçekte bankanın mı, yoksa kredi batıranların mı daha kârlı çıktıkları sorusunu yanıtlamak kolay olmayacaktı...

İlginç rastlantılar. Denizbank'ın yıllardır süregelen bu "şanssız" durumunu yalnızca yönetici ve çalışanlarına yüklemek aslında haksızlık olacaktı. Bu haksızlığı ortadan kaldırmak için, zaman zaman ortaya çıkan ilginç ve "talihsiz" rastlantıları da gözardı etmemek gerekti. Bu rastlantılardan biri Denizbank'ın eski yöneticilerinden Aslan Salgür'ün başından geçmişti. Salgür, Tutum Bankası'nda çalışırken, Denizbank'a geçmiş ve müfettiş olmuştu. Bir süre sonra da Bankacılık Müdür Yardımcılığı'na atandı ve ardından Merkez Şube Müdürü oldu. 1977 yılına gelindiğinde görevinden alındı ve üçüncü sınıf müfettiş olarak yeniden Teftiş Kurulu'na geri döndürüldü. Ne var ki, bu olaydan sonra "etkili ve yetkili" tanıdıklar devreye girecek ve Salgür bu kez Bankacılık Müdürü (bugünkü genel müdürlüğe eşdeğer) olacak, emekliliği "isteninceye" kadar da "bilfiil hizmet verecek"ti. O'nun müdürlüğü döneminde kredi alan şirketlerden biri de, kredisi Eylül 1981'de verilen "Transmarin"di. Transmarin aldığı krediyi o günden bugüne ödemeyecek, söz konusu "batık krediler" arasında 420 milyon liralık bir paya sahip olacaktı. İlginç rastlantı o ki, Transmarin'in 19.9.1984 tarihli şirket genel kurulu "hazurun cetveli"nin en başında, "hisse"lerin yüzde 70'ine sahip "hissedar" olarak Aslan Salgür'ün adı görülmekteydi...

Denizci akrabalar. Denizbank'ın kaderi, Yeşilçam filmlerindeki "rastlantı"lar enflasyonunu aratmayacak yoğunlukta bir rastlantılar ağıyla örülmüştü. Bu ilginç rastlantılardan biri de bir dönem Bankacılık Müdürlüğü yapan ve "istek" üzerine emekli olan Rüstem Markaloğlu'nun başından geçmişti. O'nun müdürlüğü döneminde kredi alan şirketler arasında, bacanağı Mustafa Şehirli'nin "Şehirli Deniz"i ve Şevket Yardımcı'nın "Rize Değirmencilik"i de yer alıyordu. Yazık ki, bu iki şirketin adı da, daha sonra Denizbank kredilerini batıranlar arasında geçecekti. Bugün, Rize Değirmencilik'in 417 milyon, Şehirli Deniz'in ise 103 milyon lira batık kredi borcu vardı Denizbank'a... İşte rastlantılar tam da bu aşamada devreye giriyordu. Denizbank eski Bankacılık Müdürü Rüstem Markaloğlu, emekli olduktan sonra bir süre Rize Değirmencilik'in ortağı olmuş, daha sonra da bacanağına ait Şehirli Deniz şirketinin hem ortağı, hem de Yönetim Kurulu Başkanı olmuştu. 13.6.1985 tarihinde Markaloğlu bir hamle daha yapacak, Şehirli Deniz şirketinin adını "Markaloğlu Deniz Ticaret ve Turizm Anonim Şirketi" olarak değiştirecekti. Ne var ki, işler henüz bu aşamaya gelmeden önce, bir de "Markal" adlı gemi için Denizbank'tan 32 milyon lira kredi alınmış ve bu kredi de batık krediler listesine eklenmişti... Denizciliğe bugün de devam etmekte olan Rüstem Markaloğlu, şimdilerde şirketinin yanısıra Deniz Ticaret Odası Bütçe Komisyonu Başkanlığını ve Oda Meclisi Üyeliğini üstlenmiş durumda...

Ve Turinsan'ın rastlantısı. Yazının başlarında, Denizbank'ın batık kredilerinin en büyüklerine sahip olan şirketler arasında 1.4 milyar lirayla "Turinsan"ın da adı geçiyordu. Turinsan çeşitli parçalar halinde verilen bu kredileri aldığı sırada, Denizbank Merkez Şube Müdürü Yılmaz Demirkan'dı. Turinsan kredi talebinin tümünü karşıladıktan kısa süre sonra Yılmaz Demirkan'ın iş akdi emeklilik hakkını kazandığı halde feshedilecek ve kıdem

Denizbank Genel Müdürü Ekrem Önal

tazminatına el konulacaktı. Bu işlemin gerekçesi de, "Turinsan'a karşılıksız kredi kullandırmak"tı... Tabii bütün bunlar Turinsan'ın 1986 yılına 1.4 milyar lira batık krediyle devredilmesini önleyememişti...

İşte, toplam "mevduat"ının yarısı kadar "şüpheli alacak"a sahip olan Denizbank, rastlantılar ağıyla örülmüş böylesine ilginç öykülere sahipti...

Ancak, yaşam devam ediyor, gemiler yaptırılıyor, krediler veriliyor, ne var ki öykü "şimdilik" sona eriyordu ●

Korhan ATAY

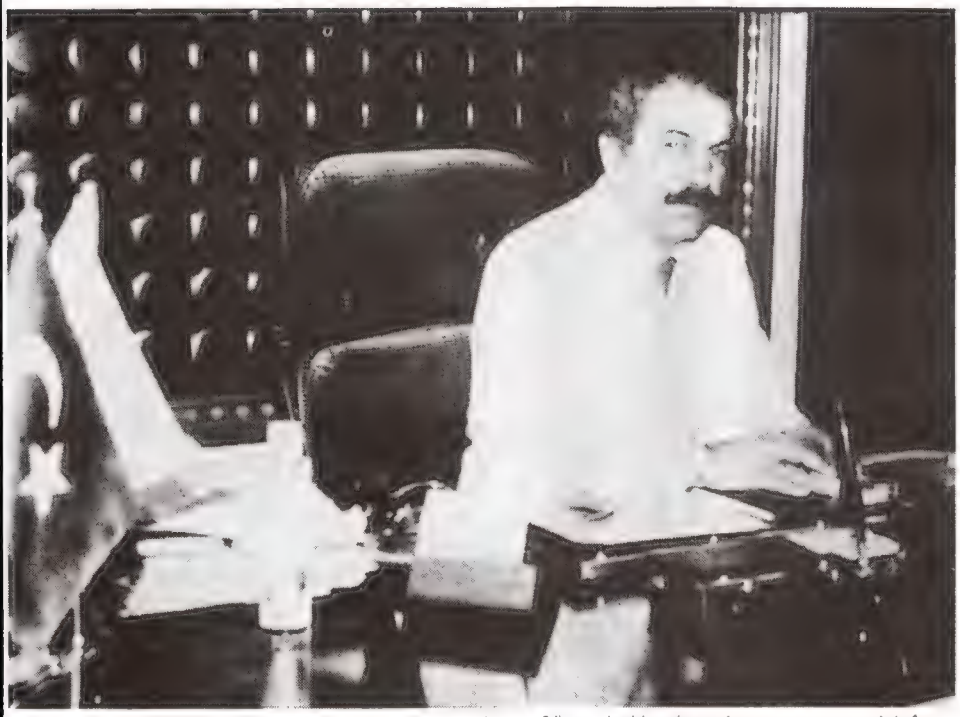

SSK Hastanesi Başhekimi Opr. Dr. Soydaner Güney hakkında açılan soruşturma için "Olağan bir soruşturma" diyor

SAĞLIK / SSK HASTANESİ'NDE YOLSUZLUK

Doktor civanım!

Bursa SSK Hastanesi Başhekimi Soydaner Güney, görevini kötüye kullanmak, devleti zarara sokmak, hastaneyi "babasının çiftliğine çevirmek"le suçlanıyor

"Ben galiba Bursa'ya iki numara büyük geldim!..."

Bursa SSK Hastanesi Başhekimi Op. Dr. Soydaner Güney böyle diyordu... Büyük mü küçük mü geldiği yorum meselesiydi ama, gerçek olan, Dr. Güney'in Bursa'da "istenmeyen adam" ilan edilmesiydi. Bursa'nın bütün önde gelen kişileri, yani başta Bursa Valisi olmak üzere ANAP İl Merkezi yöneticileri, Teksif Sendikası gibi idari ve siyasi çevreler Başhekim'e ateş püskürüyorlar, Türkiye'nin 4. büyük SSK hastanesi olan Bursa SSK'nın başındaki adamı topun ağzına itiyorlardı. Dr. Soydaner Güney hakkında, görevini kötüye kullanma, kayıtsızlık, kurumu maddi zarara sokma, hastaneyi çiftliğe çevirme iddiaları ayyuka çıkarken, açılan tahkikat ve gönderilen müfettişin raporu da suçlamaları doğrular görünümdeydi...

Şaibeli Başhekim. 1982 yılının Mayıs ayında Cumhuriyet gazetesinde Yavuz Okayben imzasıyla çıkan "Elazığ Hastanesi Başhekimi 2 Bin Sağlam Hastaya safrakesesi Ameliyatı Yaptı" başlıklı haberi okuyanlar, söz konusu operatör Soydaner Güney'in tıbbi yetenekleri konusunda fikir sahibi olmuşlar, ama aynı kişinin günün birinde Bursa'da da "icra-yı faaliyet" edebileceğini akıllarına herhalde getirmemişlerdi. Haber üzerine Dr. Güney'e Elazığ Tabipler Odası'nca tahkikat açılıyor. Elazığ Ağır Ceza Mahkemesi'nde hakkında dava açılıyordu. Güney, Bursa'da çalışırken dava da sürmekteydi. 1983'te Bursa'ya atanan Dr. Güney, iki yıl boyunca "icraatıyla" bu kez SSK'nın bağlı olduğu Çalışma Bakanlığı'nın dikkatini çekecek, olayı araştırmak üzere müfettiş gönderilecekti.

"Olağan bir soruşturma, hiçbir somut delil gösteremediler" diyen Güney, kendisini çekemediklerini, bu yüzden iftira ettiklerini öne sürüyor, ancak **Nokta**'nın "Yerel basında aleyhinizde çıkan haberleri niçin tekzip etmediniz?" sorusuna karşılık, "Tekzip gönderdim, ancak Vali Bey engelliyor" diyordu. Vali Zekai Gümüşdiş'e bu konuyu sorduğumuzda "Tekzip Cumhuriyet Savcılığının işi. Benim bu konuda bilgim yok" diyecekti.

Rapor roman gibi! Bakanlık müfettişi İsmet Erkut'un Başhekim Soydaner Güney hakkında SSK'lı doktorlardan aldığı ifadeler değme romanlara taş çatlatırcasına "heyecanlı" bilgilerle doluydu! İfadelerde şu satırlara rastlanıyordu: "Baştabip Dr. Soydaner Güney'in bayan personele marazi ölçüde zaafı vardır", "Bir saksı menekşe için makam otosunu ve şoförünü Çınarcık'taki yazlığına gönderir", "Yardımcısına, sevmediği dört hekime olumsuz sicil vermesi için baskı yaptı."

Müfettişin aldığı bir başka doktor ifadesinde, Dr. Güney'in Hayat Sağlık Hastanesi'nin genel koordinatörlüğünü de üstlendikten sonraki icraatına yer veriliyordu: "Bir Alman sigortalı hastayı özel hastanede ameliyat ederek acilmiş gibi gösterip masraf karşılığı olarak hastanemiz kasasından 270 bin TL civarında usulsüz ödeme yapılmıştır."

Tepkiler başlıyor. Başhekim hastaneyi iki yıl boyunca hallaç pamuğu gibi atarken Bursa Valisi Zekai Gümüşdiş ayyuka çıkan tartışmaların bir son bulması için çaba gösteriyor, ANAP İl Merkezi olaya müdahale ediyor ve Teksif yetkililerinin de uğraşmasıyla Çalışma Bakanı Mustafa Kalemli, müfettiş İsmet Erkut'u Bursa'ya göndererek söz konusu 60 sayfalık raporu hazırlatıyordu. Başhekim satınalma komisyonlarında adam kayırmış, rüşvet karşılığı sigortalılara sahte rapor yazmıştı. Teksif Bölge Başkanı Cahit Durmuş, Bursa SSK'nın özel sağlık kuruluşlarına geçen yıl 400 milyon lira ödediğini belirterek, "Kurum böylece zarara uğratılıyor, neden susuyorlar, neden bu adamı bu kadar koruyorlar?" diye soruyordu. Dr. Güney SSK'nın kendi olanaklarıyla yapamadığı ve Tıp Fakültesi ya da Bursa Devlet Hastanesi'ne, yani kamu kuruluşlarına yaptırdığı hemodiyaliz, BBT tiroid sintigrafi ve hormon düzeyi tahlilleri gibi sağlık hizmetlerini, ultrasonografi ve röntgen tetkiklerini açık eksiltmeye çıkarmış, Tıp Fakültesi'nin verdiği tekliflerin 50 ya

da 100 lira altında teklif getiren özel sağlık kuruluşlarına devretmişti. Oysa Bursa Tıp Fakültesi bütün hizmetlerinde SSK için yüzde 25 indirim yapmayı öneriyor, Dr. Güney bunu hiç dikkate almadan işleri özel sektöre devrediyordu... Buna liberal ANAP bile razı gelmemişti!

Dr. Güney bu konuda kendini şöyle savunuyordu: "Bir defa, fiyat değişmiyor, sonra trafik hızlı."

Devlet malı deniz... Böbrek hastaları için hayati önem taşıyan hemodiyaliz makinelerinden SSK Hastanesi'nde 3 tane vardı aslında... Ancak bunlar eleman yokluğundan yıllardır çalıştırılamıyor, Başhekim Güney 1984 yılı içinde hemodiyaliz tedavisi görmesi gereken 71 hasta için Tıp Fakültesi ile özel Çekirge Hastanesi arasında açık eksiltmeye gidiyordu. Ama işin ilginç yanı ve "ipucu" şurda yatıyordu: Çekirge Hastanesi hemodiyaliz ünitesinin başındaki kişi, aynı zamanda Tıp Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Aydoğan Obek idi... Tıp Fakültesi eksiltmede 5 bin lira fiyat veriyor, özel Çekirge Hastanesi ise 4900 lira ile "işi kapıyordu". Ama aradan iki ay bile geçmeden özel hastane SSK'ya başvuracak, "maliyetler kurtarmadığı için" fiyatı 14 bin liraya çıkarmak istediğini belirtecek, Tıp Fakültesi'nin 5 bin liraya yapmayı sürdürdüğü hemodiyaliz işlemini böylece SSK özel hastaneye 14 bin liraya yaptırmaya başlayacaktı... Bu işin tuhaf bir durumu vardı doğrusu! Başhekim Soydaner Güney, "SSK Genel Müdürlüğü'nün bu işten haberi vardı" derken aynı konuda Özel Çekirge Hastanesi yetkilileri de, "Bizim aldığımız ücret yüksek olmayıp, emsal yerlerde alınanlarla aynıdır" diyorlardı.

Teksif Sendikası Başkanı Cahit Dursun

"Yürüyecek" mi? Müfettiş Erkut'un raporundan sonra SSK özel sağlık kuruluşlarıyla ilgisini kesmiş, başhekimin "ilgisi olduğu" ileri sürülen bir bayan doktor görevden alınmış, o güne kadar tayini nedense bir türlü yapılamayan röntgen mütehassıslarının tayinleri yapılmış, yani yolsuzluklar bir ölçüde düzeltilmişti. Ancak, Başhekim Güney hâlâ görevi başındaydı! Söylentilere göre Güney'in tayini, Çalışma Bakanı Mustafa Kalemli'nin müşteşarı Kutlu Savaş tarafından her ne hikmetse geciktiriliyordu... Bu arada Kutlu Savaş'ın, müfettiş Erkut'un Bursa'dan ayrılmasından hemen sonra gelerek Dr. Güney'i ziyaret etmesi ve SSK misafirhanesinde kalması da gözlerden kaçmamıştı. Müşteşar Savaş, Güney'le birlikte ailece bir de Uludağ gezisi yapmıştı bu arada!

Bursa ANAP İl Başkanı, **Nokta**'nın, "Güney'in tayini söz konusu olacak mı?" sorusuna, "Durumu milletvekillerimize bildirdik. Sayın Çalışma Bakanı'nın Almanya'dan dönmesini bekliyoruz" şeklinde yanıt veriyordu●

Can SAN

Bursa Tıp Fakültesi Hastanesi 5000 TL'ye yaparken SSK 14.000 TL'ye dışarıya yaptırmaya devam ediyordu

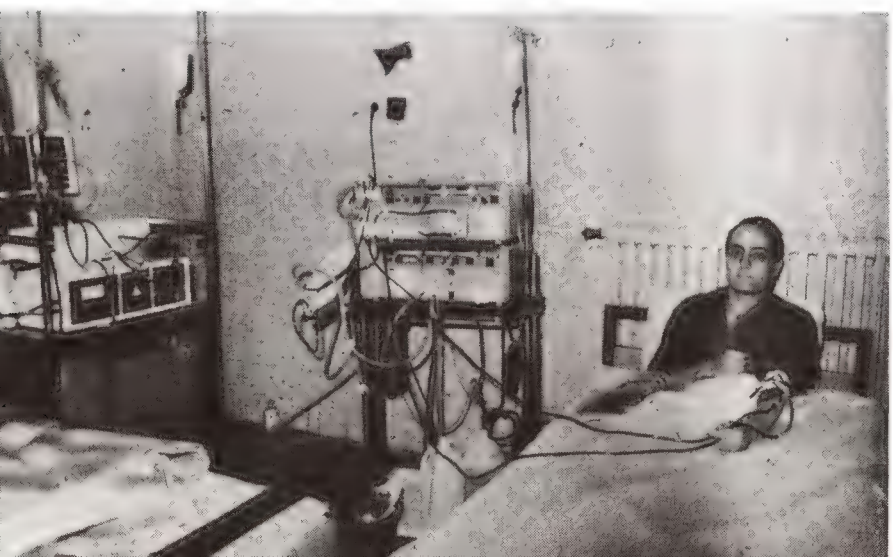

BİLSAK'TA BU HAFTA

24 Şubat Pazartesi
19.00 **Dia Gösterisi**
Mehmet KISMET
21.00 **Konser**
Mesut ÖZGEN
Klasik Gitar
22.00 **Lokanta**
Hafif Batı Müziği

25 Şubat Salı
19.00 **Açıklamalı Caz Saati**
Erol PEKCAN
21.00 **Caz-Center** (her salı)
OLCAYTO-LEVENT-GAMZE
Folk-Pop
22.00 **Lokanta**
Türk Müziği Dörtlüsü

26 Şubat Çarşamba
21.00 **Konser**
OLCAYTO-LEVENT-GAMZE
22.00 **Lokanta**
Cengiz-Bülent-Akın (gitar)

27 Şubat Perşembe
18.00 **Söyleşi**
Ressam SARKİS
sanatını anlatıyor
22.00 **Lokanta**
Türk Müziği Dörtlüsü

28 Şubat Cuma
21.00 **Caz-Center**
ÖNDER FOCAN GRUBU
22.00 **Lokanta**
Cengiz-Bülent-Akın (gitar)

1 Mart Cumartesi
(ve her cumartesi)
ÇOCUKLAR İÇİN
11.00 **Kukla Tiyatrosu**
MASAL-GERÇEK
TİYATROSU
"ÇİRKİN ÖRDEK"
Yön. Reha BİLGEN
12.30 **Çocuk Tiyatrosu**
TANER BARLAS-MİM
TİYATRO
"ÇOCUKLARA MEDDAH"
Yön. Taner BARLAS
14.00 **Oyun/Mask/Dekor Atölyesi**
Bir tiyatrocu ile bir ressamın yönlendirdiği çocuklar için oyun kurma, sahneleme, maske dekor, kukla yapım atölyesi (3 saat)
18.00 **Gösteri**
"SEYAHAT HİKAYELERİ"
Yontucu **Suzanne BENTON**, metal maskeler kullanarak, çeşitli ülkelerden topladığı mitolojik hikayeleri canlandırıyor.
21.00 **Caz-Center**
ÖNDER FOCAN GRUBU
22.00 **Lokanta**
Hafif Batı Müziği

HERGÜN
10.00/18.00 arası Cafe-Foyer
Kahvaltı, çay, kahve, pasta, hafif içkiler, yerli-yabancı basın.

Yer ayırtmak için: 143 28 76 143 28 99

BİLSAK- Cihangir, Siraselviler, Soğancı Sokak 7.

Olmazsa bahara...

DYP muhalefetinin başını çeken Mehmet Yazar **Nokta***'nın "yeni parti" üzerine sorularını yanıtladı.*

Nokta: DYP'den ayrılıp yeni bir parti kuracak mısınız?

Yazar: Bugün partiler kadrolarını yeterince bulamadılar. Veya o kadrolar içinden liderlerini buldu mu bulamadı mı, tartışma devam ediyor. Siyasi kanatta yeni oluşumlar özellikle sağ kanatta bekleniyorsa, demek ki belli bir boşluğun doldurulması bekleniyor. Bize de gelen baskıların ağırlık noktası bizi direkt olarak yeni bir oluşuma doğru teşvik etmektedir. DYP'nin daha çok kendini 1992'ye programlaması karşısındaki, bunu ben söylemiyorum, bu milletin içindeki sıkıntıya cevap olmuyor. Millet kısa sürede çare var mı diye bakıyor. Bize düşen de çare bulmak ve aramaktır.

Nokta: DYP sizi dışlamış durumda. Üstelik sizden yana üyeler de bertaraf ediliyor.

Yazar: Girdiğimizden beri partiye bir iteleme, kakalamayla uğraştık. Biz sabrettik, ama bu milletimiz tarafından da yakın bir şekilde takip ediliyor. Ama ben vicdanen en ufak bir yanlışlık yapmak istemiyorum. Hani ben bir miktar üzülsem de hatta sıkıntıya düşsem de hatta hatta layık olmadığımız hakaretlere de maruz kalsak sabrediyoruz. Millet önünde bir hata yapmayalım diye. Hem vicdani, hem ahlaki yönden insanı çok rencide eder, gece uykularına keder eder. Ve benim temkinli ve teennili hareketim bu yüzden. Zaman zaman eleştiriye de uğruyorum. Yazar, kararsız deniyor. Ben bir şeye karar vermişim o belli, benim bu yolda millete hizmet yolunda en sıkıntılı şartlarda bulunduğum noktada en zor bir ortama kendimi korken ne büyük sıkıntılara gireceğimi bilerek bunu yaparken bir kararlılığı gösteriyorum. Doğru Yol Partisi'ne girmem dahi, daha işin başında biliyorsunuz daha adım dolaşırken tepkiler geldi ilgisiz adamlardan. Yani o gün ayıptır söylemesi hangi partiye göz kırpsak

Mehmet Yazar: Teşkilatlanmaya 3 ay yeter

belki davul zurna ile kabul edecekleri bir ortamda, yani mesele siyasi ikbal, makam, mevki meselesi olsa böyle bir ortamda doğru yoldaki arkadaşlarımız, yönetimdekiler, halk millet değil, halk tam aksine o zamandan tepki gösterdiler.

Kongre sonuçları ve bilahare gelişmeler ve yönetimindeki uygulamalar maalesef demokrasi için mücadele veren bir partinin tarzına uymayan bir şekilde tecelli etti. Ben bir müddet hiç konuşmadım. Kayseri'deki tasviyeler, başka üyelerin tasviyesi bir yerden sonra benim hiç ses çıkarmadan bir köşede oturmamı mümkün kılmadı. Seçimle gelmiş adamın yerine atama ile başkasını koyuyorlar. Bunun neresi demokrasi. Bu baskılar karşısında mecburen görüşlerimi söylemeye başladım. Onun için Doğru Yol'da, bu kadar, çok ayıp söylemesi, ama Türk demokrasi tarihinde oldu mu böyle bir şey bilmiyorum, bu kadar zulme katlanılmadı. Ama ben bunu sabırla, manevi bir hazla şey yapıyorum. Hani bazı insan kimi zaman, yani Allah'a ibadet ederken icabında ne yapıyor oruç tutuyor yaz sıcağında gerekirse 13-14 saat aç susuz bekliyor. O sabrın bir manası var. İşte böyle ibadet eder gibi ben Doğru Yol'daki zulümlere çilelere katlanıyorum. Çünkü dediğim gibi Türkiye açısından bir yanlışlık yapmak istemiyorum.

Nokta: MDP'den Söylemezoğlu ve MÇP Genel Başkanı Koç'la bir görüşmeniz oldu mu?

Yazar: Sayın Koç'la hiçbir görüşmem olmadı. Ancak Sayın Söylemezoğlu'yla birkaç kere telefonla görüştük. Ama somut oturup şunu yapalım bunu edelim gibi bir görüşme olmamıştır.

Nokta: Bu yeni oluşumu bir başka parti çatısı altında mı, yoksa yeni bir parti kurarak mı halledeceksiniz?

Yazar: Biz DYP'nin AP'den intikal eden temel ilkelere sahip kalarak Türkiye'nin değişen şartlarına uyumlu yeni kadrolarla yeni ufuklara gitmek isteriz. Bu olmazsa yeni bir parti kurmak zaruri ise, ihtiyaç ise bunu yaparız. Buna cevabı millet verecektir. Yeni bir parti kurmak bahis konusu olursa öyle zannediyorum, üç ay içerisinde Türkiye çapında ve ilçelerinde teşkilatlanmak da bir sorun olmaz. Eğer biz DYP yönetimini aşarak bu çarelerimizi tabanın arzularına uygun olarak şekillendiremezsek o zaman oturur yeni durumu görüşürüz. Bahar mevsimi zannediyorum bizim konu da dahil tüm konulara ışık tutacaktır ve siyasi bulutları dağıtacaktır ve daha berrak hale getirecektir. Ama mart mı olur, nisan mı, yoksa mayıs mı bunu söyleyemem ●

BIOFEEDBACK
STRES'E BAĞLI BOZUKLUKLAR
• Kronik başağrıları
• Yüksek tansiyon
• Kronik endişe ve korkular
STRESS MANAGEMENT
FİZYOLOJİK KONTROL
MYOTHERAPY
PSİKOLOG EMRE KONUK
RANDEVU: İnönü Cad. 48/1
GÜMÜŞSUYU Tel: **144 93 39**

PRATİK, YETENEKLİ, SİZİN KADAR ÇALIŞKAN.

Netaş yine bir üstün yapım sunuyor.

Çağdaş, gelişen ve iş akışı yoğunlaşan bütün işyerlerine Türkiye'nin ilk santral özellikli elektronik şefsekreteri Netaş/Spacenet EX 16.

• Spacenet/EX 16'nın 6 dış 16 iç hattı var. • 16 haneli dijital göstergesi ile tarih, saat, görüşülen numara her an gözünüzün önünde • 15 ayrı işlemi bir tuş yardımıyla gerçekleştiriyor • Mesaj bırakabiliyor, mesaj alıyor • Dış ve iç hatlarda 4'lü konferans olanağı sağlıyor. • Abonelerin dış çağrılarını sınırlayabiliyor. • Konuşmaya ara verebiliyor. • Dilediğiniz süre içinde rahatsız edilmemenizi sağlıyor • Sık görüştüğünüz numaraları belleğinde saklıyarak kısa bir kodla arayabiliyor.

Bütün bu özelliklerini ve nicelerini size Netaş/Spacenet EX 16 sunuyor..

İşyeriniz için en doğru kararı verin Netaş/Şefsekreter'i seçin.

Netaş

NETAŞ/SPACENET EX 16 ELEKTRONİK ŞEFSEKRETER
■ 6 DIŞ HAT ■ 16 İÇ HAT

ULTRA

■ İstanbul : 335 38 27 - 335 11 00/286 -416 ■ Ankara : 30 59 16 - 30 67 44 ■ İzmir : 21 65 06 - 21 18 95 ■ Adana : 30 472 - 38 118

Sarıkamış'ta bu kez kazandık!

Sarıkamış'ın 30 kilometre kuzeyinde, dondurucu soğuk ve çetin doğa şartlarında gerçekleştirilen Kış-86 tatbikatı ilgiyle izlendi...

Kafkaslar üzerinden saldıran düşman birlikleri Erzurum yönünde ilerliyordu... Sarıkamış'ın Hançerli ovasında ordumuz önce düşman saldırıyı örnek bir savunmayla durduracak, sonra da piyade, tank, zırhlı araç, topçu ve helikopter teçhizatlı gücüyle, dondurucu soğukta düşmanı yok edecekti... Kâğıt üzerinde çok basit görünen, ancak açık arazide, kar altında olağanüstü bir direnç ve savaşma gücü gerektiren bu senaryo, 25 Ocak-16 Şubat tarihleri arasında 3. Ordu'nun 9. Kolordusuna bağlı 9. Tümen birlikleri tarafından başarıyla gerçekleştirilen bir tatbikatı oluşturuyordu... Tatbikatı son iki gün Genelkurmay Başkanı Necdet Üruğ, son gün de Cumhurbaşkanı Kenan Evren ilgi ve beğeniyle izliyordu.

"Oltu'dan girdikte Sarıkamış'a..." Tatbikat bölgesi anlamlıydı. I. Dünya Savaşı'nda Enver Paşa komutasında 9. ve 10. Kolorduların "soğuktan, tifüsten ve Rus'tan" kırıldığı ünlü Sarıkamış'tı burası. Bu kez iyi giydirilen, iyi beslenen, iyi komuta edilen ordumuz aynı doğa şartlarında başarılı olabileceğini gösteriyordu...

Gözlemci olarak katılan yabancı konuklar JUSSMATT'dan General Hugner, Yzb. Moseley, Kanadalı Tümgeneral Christie ve ABD ve Danimarka subayları tatbikatı başarılı bulduklarını belirtiyorlar, kalabalık bir gazeteci ve televizyoncu grubu da askeri harekâtı dikkatle izliyordu.

Gazeteciler kendileri için özel olarak hazırlanmış çadırda çay içip, tavuklu nohut, bulgur pilavı, tahin helvasından oluşan karavanaya kaşık sallarken, kırmızı ve mavi kuvvetler de "kıyasıya çarpışmayı" sürdürüyorlardı. Kırmızı birlikler mavilerin savunma hattını yarmayı başarmışlar, ancak tank, kariyer ve piyade birliklerinin koordine karşı saldırısı üzerine tutunamayıp çekilmeye çalışırken "yok edilmişlerdi..."

Türk ordusu Sarıkamış'ta başarılı olabileceğini gösterdi...

Evren ile Üruğ "mavi" kuvvetlerin başarısını dikkatle izlediler

Komando kampında. Tatbikatı izleyen gazetecilerin büyük ilgiyle gezdikleri bir bölge de, Sarıkamış'taki dağ, komando taburunun "hayatı idame parkı" oldu. Sırım gibi dağ komandoları,buzdan oyma yeraltı barınaklarını, hayvan yakalama tuzaklarını, sıfırın altında 35 derece soğuğa dayanıklı çadırlarını gazetecilere gururla gösterirken, Tabur Komutanı Binbaşı Mustafa Dedeoğlu şu açıklamayı yapıyordu: "Bu birlik, düşman geldiğinde ısı kaç dereceyse, o derecede savaşır. İster eksi 50 olsun, isterse eksi 60... Burada subay ve astsubaylar gönüllüdür. Komando gönülsüz olmaz! İyi bir komando subayının yetişmesi yıllar alır. Normal birliklere nazaran çok daha sıkı bir disiplin anlayışı uygulanır. Günlük tayın kalorisi 4000 olarak saptanmıştır."

Tatbikat bitiminde Sarıkamış Orduevi'nde verilen geleneksel kokteyl neşe içinde geçiyor, folklor gösterileri izleniyordu. Cumhurbaşkanı Evren, Karaoğlanoğlu Ortaokulu'ndan bir kız öğrencinin çok başarılı folklor oyunculuğu üzerine iltifatta bulunuyor, ardından soruyordu: "Okulunuza adını veren kim?" Kız yanıt verememişti. Okula bu isim, Kıbrıs Harekâtı'nda şehit düşen en yüksek rütbeli Türk subayı Albay İbrahim Karaoğlanoğlu'nun anısını yaşatmak üzere konmuştu... Ordunun mükemmel performansına diyecek yoktu da, Türkiye'de eğitim de daha iyi düzeyde olmalıydı galiba.

TELEFON ŞİMDİ "AKILLI"

Çağdaş işadamları, gelişen işyerleri için şimdi Bodrum "Akıllı Telefon" var.

• Sık görüştüğünüz numaraları belleğinde saklıyarak tek bir tuşla arar • Gelen çağrıyı bekletir, bu sırada diğer hattan konuşabilirsiniz • Telefonda 3 kişilik konferans olanağı sağlar • Görüşmek istediğiniz numara meşgulse, tek bir tuş yardımıyla çağrınız otomatik olarak tekrarlanır... bulana dek • Telefonunuzun başında bulunmadığınız sürelerde gelen çağrıları bulunduğunuz yere yönlendirir • Ahizesiz konuşabilir, çağrı cevaplayabilirsiniz. • Özel şifresiyle cihazınızı sizden başka kimsenin kullanmamasını sağlar.

• Bir dokunuşta son aradığınız numara tekrar devreye girer.

Ayrıca tarih, saat bilgilerini verir, alarm, kronometre, hesap makinesi fonksiyonlarına sahiptir.

İşyerinizin, haberleşme sistemini Netaş/Bodrum "Akıllı Telefon"la tamamlayın. Günümüzün en ileri, en yetenekli telefon cihazına kavuşun.

Netaş

NETAŞ/BODRUM "AKILLI TELEFON"

ULTRA

İstanbul : 335 38 27 - 335 11 00/286 -416 ■ Ankara : 30 59 16 - 30 67 44 ■ İzmir : 21 65 06 - 21 18 95 ■ Adana : 30 472 - 38 118

Son günlerde yeniden gündeme gelen Halit Refiğ'in "yakılmış" filmi "Yorgun Savaşçı"dan bir sahne

YORGUN SAVAŞÇI TARTIŞMASI

Bir yangının külünü

Yeniden alevlenen Yorgun Savaşçı tartışması nedeniyle Nokta, filmin yönetmeniyle görüştü. Tunca Toskay için "Reklamı oynatmakla akıllılık etti" diyen Halit Refiğ, filmi yakanlara olduğu kadar Oktay Akbal ve onun görüşündekilere de ateş püskürüyor.

"TRT'de, yapılıp da gösterime girmeyen tek film Yorgun Savaşçı değil ki. İşte Lütfi Akad'ın Bir Ceza Avukatının Anıları adlı filmi, yıllardır gösterime hazır bekliyor. Bir filmin yayınlanıp yayınlanmaması idari tasarruf meselesidir, ama yakılması..." Tarihe büyük bir olasılıkla "yakılan film" diye geçecek olan Yorgun Savaşçı'nın yönetmeni Halit Refiğ, Milliyet gazetesinin girişimiyle yeniden alevlenen tartışmaya ilişkin olarak bunları söylüyordu.

Milliyet gazetesinin bir süre önce "Büyük Olay" ibaresiyle başlattığı duyuru kampanyası "Yorgun Savaşçı"nın fotoromanının yayınlanacağını müjdeliyordu. Üstelik bu kampanya yalnızca gazete sayfalarında sınırlı kalmıyor, filmi kopyalarıyla birlikte yakan TRT'nin "Reklamlar" kuşağına giriyordu. Denetimleriyle reklam şirketlerine kan kusturan, cıngılların makamına bile karışan TRT, bu kez nasıl olduysa kendi eliyle yaktığı bir sanat eserinin reklamını yayınlıyordu. Üstelik de canlı görüntülerle.

Basında yakılma olayı. Yorgun Savaşçı'nın nasıl yakıldığına ilişkin ilk haber 1983 Aralığında **Nokta**'da yayınlanıyordu. Başbakan Ulusu'nun emriyle yakıldığı belirtiliyor ve gerekçeleri sıralanıyordu. Genel Müdür Macit Akman o günlerde dergimize yaptığı açıklamada, filmin yakıldığını da doğruluyor, ancak U-matik bir kopyasının saklandığını da anlatıyordu.

Milliyet gazetesinin geçen hafta belgeler yayınlayarak ilginç boyutlarıyla yeniden gündeme getirdiği olay, böylece unutulmaya yüz tutan tartışmayı canlandıracaktı. Yakıldığı söylenen filme ilişkin fotoğraflar nereden bulunmuştu? Film gerçekten tüm kopyalarıyla birlikte yakıldıysa reklamlardaki canlı görüntüler neyin nesiydi?

Yönetmen Halit Refiğ soruların

Bülend Ulusu

bir kısmına hemen açıklık kazandırıyordu: "Fotoromanda kullanılan fotoğraflar filmin çekimi sırasında çekilen set fotoğrafları ve prova kareleridir." Halit Refiğ reklamlarda kullanılan canlı görüntülerin ise Yorgun Savaşçı filmine ait olmadığını ancak kendisine ait bir başka filmden olduğunu söylüyordu. Hangi filmdi bu? Refiğ bu soruya yanıt vermekten kaçınırken, çekim ekibinin görevlileri **Nokta** muhabirinin "Vurun Kahpeye adlı filmden değil mi?" şeklindeki sorusunu "evet" anlamında başlarını sallayarak yanıtlıyorlardı.

Toskay kendini kurtardı. Fotoroman ve reklamdaki canlı görüntüler konularına açıklık getiren Halit Refiğ yakılan filmin fotoromanının reklam denetiminden nasıl geçtiğine ilişkin görüşlerini de şöyle dile getiriyordu: "Burada Tunca Toskay çok akıllıca bir davranış göstermiştir. O akıllılık şu: Kendisinden önceki idarenin bir hata işlemiş olduğunu fark etmiştir. Bu reklamın yayınına izin vermekle kendisini bu hatanın dışına çıkartmıştır."

Neden takibat yok? Yakma emrine temel olan raporda yer alan sakınca gerekçeleri Çerkez Ethem'i övmek, Kurtuluş Savaşı'na gerek olmadığını vurgulamaktan başlıyordu. Böylesine ağır ithamlara karşın filmin yapımında emeği geçen hiç kimse hakkında takibat açılmaması nasıl mümkün oluyordu? Halit Refiğ bu soruyu "Ortada isnad edilen bir suç var, ama o suça fail bulunamıyor" diye yanıtlıyordu. "Çünkü buldukları takdirde, bu filmi bir kişi yapmış olsaydı o kişiyi yakarlardı. Ama ortada zincirleme bir sorumluluk var. Filmin yönetmeninden, TRT idarecilerine kadar uzanıyor bu sorumluluk." Halit Refiğ ortadaki "suç"a fail bulunamayınca bu kez olayın örtbas edilmeye çalışıldığını vurguluyordu.

Yandan çarklı bir tartışma. Aslında Yorgun Savaşçı üstüne yapılan tartışmaların başlangıcı, filmin yakılmasından çok öncelere, 70'li yıllara kadar uzanıyordu. Kemal Tahir'in romanının kahramanlarından Yüzbaşı Selahattin'in anılarını romanlaştıran İlhan Selçuk o dönemde, romanda tarihsel yanılgılar bulunduğuna dikkat çekiyor ve romanın filme çekilmesiyle böyle bir hatanın kitlelere yansıtılmasının sakıncalı olacağını vurguluyordu. Öte yandan, yine Cumhuriyet gazetesi yazarlarından Oktay Akbal geçtiğimiz hafta içinde köşesinde yazdığı bir yazıda İlhan Selçuk'un eleştirilerine katılıyor ve "Kitap yakmak, film yakmak yanlıştır. Ama tarih gerçeklerini yüzde yüz ters çevirtmek, karşıt yorumlarla halkın kafasını karıştırıcı işlere kalkışmak da yanlıştır," diye düşüncesini dile getiriyordu.

Böylesi tartışmalı bir romanı filme aktaran Halit Refiğ ise bu eleştiriler karşısında, "Valla bir şey demek istemiyorum," diye söze giriyor, ama hemen arkasından da içini dökmeye başlıyordu: "Ortada bir fırtına kopmuş, yer yerinden oynamış, hâlâ Kemal Tahir doğru söylemiş, yanlış söylemiş, hâlâ Yusuf İzzet Paşa'yı Yüzbaşı Selahattin mi Ankara'ya yollamış... Böyle ufak teferruatları Kemal Tahir üzerine bir suçlama olarak kullanmak, hele bu patırtının içinde oldukça zavallı ve komik geliyor bana..." Halit Refiğ iddialarını daha da ileri götürerek, "Burada onların bir suçluluk duygusu var!" diye sürdürüyordu sözlerini, "Büyük bir olay olmuştur. Bu olayda kendileri ister istemez bu olayı yapanlarla, yakma olayındaki bağnazlık dehşet ve vahşetle aynı paralelde görünür durumda kalmışlardır." Halit Refiğ'e göre, "Oktay Akbal ve aynı çizgidekilerin" Kemal Tahir'e isnad ettikleri tarih saptırma meselesi, Yüzbaşı Selahattin'in hatıralarına dayanıyordu. Ancak Yüzbaşı Selahattin'in hatıralarının sahibi olan oğlu Cengiz Yurtoğlu, filmin çekimi sırasında çekim ekibiyle birlikte bulunmuş ve daha sonra yaptığı açıklamada da "Yorgun Savaşçı, Milli Mücadeleyi anlatan bir roman. Hem de gerçeklere dayanan bir roman" diyerek tartışmaya katılmıştır.

Halit Refiğ

Tartışmalar uzayıp giderken iki soru yanıtsız kalıyordu. Abdülhamit üzerine geniş bir kesimin yadırgadığı bir tarih anlayışını ekrandan yansıtan TRT, Yorgun Savaşçı'ya karşı hâlâ kapılarını kapalı mı tutacaktı? Dönemin Genel Müdürü Macit Akman'ın saklandı dediği "U-matik" kopya gösterime elverişli kalitede miydi? TRT'ye yakın çevrelerden edinilen bilgi "filmin gösterimi için Tunca Toskay'ın kararının ötesinde bir karar gerektiği" yolunda oluyordu. Ama bu tartışmalar sürerken hiç kimse de ortaya çıkıp, "Boşuna tartışıyorsunuz, artık Yorgun Savaşçı diye bir film maddi olarak mevcut değildir," diyemiyordu. Bu denmedikçe belki bir gün TV izleyicisi Yorgun Savaşçı'yı izleme şansına sahip olacaktı●

Macit Akman

Tunca Toskay

Kadın külotundan bulgura

Belediye Başkanlığı seçimi öncesi Menemenli seçmen "hediyeyi alırım, oyumu da bildiğime veririm" diyor

ANAP'lı Dr. Erol Gerçeker ve eşi

SHP adayı Kadir Yıldırım

"Vay canına" diyordu bir Menemenli. "Kadınlara dağıtılmak için hazırlanan hediye paketlerinin içinde kadın külotuna kadar her şey varmış!" 2 Mart'ta yapılacak yerel seçimler öncesinde Menemen de partiler minik çaplı rüşvetlerin paketlendiği hediyelerle, bu kez siyasetin ötesinde bir şeylerle savaşıyorlardı. Seçmen çoğunluğunun sloganı ise daha siyasiydi: "Yiyelim, içelim satılmayalım." Bu ne anlama geliyor diye sorulduğunda da, devam ediyorlardı: "Biz verilen hediyeleri alırız, ancak oyumuzu yine gönlümüzdeki partiye atarız."

Menemen sokakları pankartlarla donatıldı

Gönüldeki kim? Menemen'in gönlünden bir önceki seçimde çıkan parti, Doğru Yol olmuştu. 25 Mart 1984'ün tablosu şöyleydi: DYP 4280, SODEP artı HP 4108, ANAP 1001. Bu seçimde Belediye Başkanlığı'na uygun bulunan DYP'li İlhami Gürsoy tarihi eser yıkmak ve İmar Yasasına aykırı iş yapmak sonucu açığa alınınca seçimin yenilenmesi kararlaştırılıyordu. Partiler açısından iki şey önemliydi. Kim birinci olacak? Hangi partinin oyu artacak? Henüz tarihi saptanmayan ara seçimler için bu seçim önemli bir gösterge olacaktı.

Seçim öncesi, en mütevazi parti iktidar partisiydi. ANAP adayı Dr. Erol Gerçeker bir önceki seçimden de dilleri yandığı için lafına "Handikaplı giriyoruz biz seçime" diye başlamayı tercih ediyordu. Ama eklemeyi de ihmal etmiyordu: 'Son 15 gün içindeki çalışmamızla diğer iki partinin seviyesine yaklaştık. Sonuç şimdiden belli olmaz!" Gerçeker, ANAP seçilmezse, Menemen belediyesine hizmet yok propagandasına şiddetle karşı çıkarken, partisince dağıtılan hediyelerden pek haberli görünmüyordu. "Hediye paketlerini partimizin dağıttığını duyuyoruz, ama fazla bilgim yok" diyordu. Gerçeker'in basında her gün resmi yayınlanan Alman asıllı eşi ise bisikletinden inmeden semt semt ANAP broşürü dağıtımını sürdürüyordu.

Hediye dağıtımında başı çekenlerin ANAP'la DYP olduğu gözleniyordu. DYP adayı Büyükuncu'nun muhalifleri. DYP'nin hediyelerini de eleştiriyorlardı: İddiaya göre Büyükuncu hediye paketlerine mağazasındaki tapon malları doldurtmuştu. DYP'nin hediye bombardımanına ilişkin soru, halen Belediye Başkanlığına vekalet eden Büyükuncu tarafından yanıtlanıyordu: "Biz bu kadar parayı nereden bulalım? Aslı yoktur. Sadece vatandaşın kömür ihtiyacının çabucak karşılanmasına çalışıyoruz." Büyükuncu'nun seçim tahmininde partisi yine birinci sırayı alıyordu. ANAP adayını sağdaki rakibi olarak kabul etmiyor. Ve ANAP'a Menemen'de hiç şans tanımıyordu.

SHP ne yapıyor? Sosyal Demokrat Halkçı Parti'nin adayı mühendis Kadir Yıldırım ise seçime sessiz, derinden ama iddialı hazırlandıklarını belirtiyordu. Yıldırım, hediyelere ilişkin duyduklarını ise şöyle aktarıyordu: "Öncelikle DYP'liler, fakir mahallelerinde kadınlara hediye dağıtıyor. Sonra da hediyenin büyüklüğüne göre Kuran'a el bastırıp yemin ettiriyorlarmış. Bunu bize vatandaş gelip söylüyor." Yıldırım'ın muhalif partilere yönelik

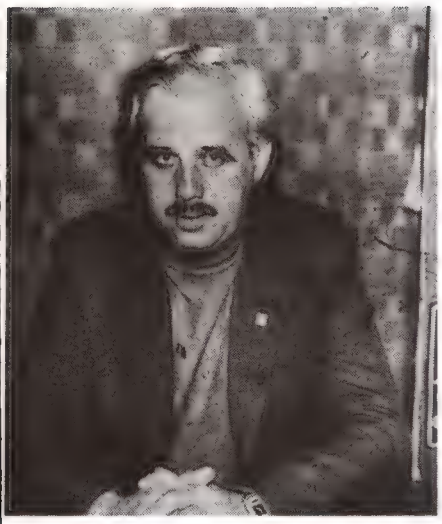

DYP adayı Mehmet Büyükuncu

başka iddiaları da vardı. DYP Belediye işçilerini zorla toplantıya katmaya çalışıyor, işçiler de mecburen uyuyorlardı. ANAP da onlardan aşağı kalmıyor, yevmiyesi 2 bin liradan toplantıya katmak için adam topluyordu.

Menemen'deki seçime DYP, SHP, ANAP dışında bir de bağımsız aday katılıyordu: "Menemen'in harika çocuğu" diye anılan Mustafa Çetiner'in bu ünvanı, 5.5 yaşındayken 15 saniyede çift rakamlı çarpmalar yapmasından geliyordu. Bağımsız Çetiner'e göre sağdaki seçmen her iki partinin adayını da sevmiyordu, bunun için de kendisini destekleyecekti. Çetiner son anda MDP'den de seçim desteği alıyordu.

Kahveler dolup taşar, bulgurdan kadın külotuna kadar hediye paketleri ortada gezinirken Menemen'de bir dedikodu da kol geziyordu. 1.5 aydır süren seçim yarışında ANAP muhalifleri Dr. Gerçeker'in oğluna sataşıyorlar, "Gerçeker'in oğlu sünnetsizdir" diyorlardı. Gerçeker de gülerek cevap veriyordu: "Oğlum Metin 5 yaşında iken Çanakkale'de sünnet oldu. Ayrıca yedeksubay olarak askerliğini yaptı, sünnetli olup olmadığını merak eden olursa, ispata hazırdır..."

Menemenliler bu furya içinde seçime bir hafta kala bu kez de para zarfları dağıtılacak derken, siyasiler de Turgut Özal'ın ne diyeceğini merak ediyorlardı. Menemen'de alınacak sonuç Başbakan'a yakın çevrelerin görüşüne göre, ara seçim tarihini doğrudan etkileyecekti. Beklenenden çok oy alınırsa ara seçim de erkene alınacaktı●

ENGLISH CENTRE

GENEL VE MESLEKİ İNGİLİZCE KURSLARI

İş ve Meslek hayatınızda başarılı olmak istiyorsanız İNGİLİZCE'yi çok iyi öğrenmeniz gerekiyor
Bunu çok iyi bilen kurumumuz

ENGLISH CENTRE

Profesyonel yabancı öğretmenler, en ileri öğretim teknik ve araçlarla **hizmetinizdedir.**

KAYITLAR 24 ŞUBAT 3 MART
DERS BAŞLANGICI 3 MART

Atatürk Bulvarı,Engürü Han No:107 Kat:5
Kızılay-ANKARA Tel:186902

SERVER TANİLLİ

devlet ve demokrasi

ANAYASA HUKUKUNA GİRİŞ

4. baskı Fiyatı 2.000 TL.

Ödemeli isteme:

SAY YAYINLARI
Nuruosmaniye Cad. Türbedar Sok Cağaloğlu-İst. Tel: 528 17 54.

YeniGündem

Doğu'da siyaset yapma!
ve Tunceli vakası
Eski Mardin Valisine göre Ordunun tedirginliği tabiî
Tunceli Valisi: Beni taraftarlarıma sorun

Çete kurmaktan yargılanan polisler
Soluk kesici bir şantaj öyküsü

Yargıtay Başkanı: Hakim eğitimi yetersiz

41. SAYI ÇIKTI

DYP İl Başkanları solla işbirliği konusunda ne düşünüyor?

SHP: Batur gidince cuntacılar bitti mi?

Fred Halliday: ABD usulü yanlış bilgilendirme

Fassbinder filmleri haftası için rehber

YeniGündem
TUNCELİ VAKASI
Doğu'da siyaset yapma!
5 polis çete kurmaktan yargılanıyor
SOLUK KESİCİ ŞANTAJ ÖYKÜSÜ

Richard Perle "bastırıyor..."

BİR BASKI, BİR DİRENİŞ

Yallah tazyik Sam Amca!

Altı milletvekilinden oluşan bir Türk parlamento heyeti, ABD'de temaslarda bulunduğu sıralarda yeni baskılarla karşılaştı. ABD Savunma Bakanı Yardımcısı Richard Perle, Türkiye'den uzun süredir ısrarla bekledikleri kolaylıkları bir kez daha yineledi: Amerika'nın Sesi Radyosu'nun Anadolu'da SSCB ve Ortadoğu'ya yönelik bir verici kurması sağlanacak ve İncirlik üssüne inecek uçak filosu sayısı artacak! Perle, Amerikan yardımının artırılmasının bu koşullarla söz konusu olabileceğini kibar ama kesin bir dille söyleyip duruyor. Türkiye de, "Böyle bir konu gündemde bile değildir" görüşüyle ısrarla direniyor. Bir dışişleri yetkilisi, "Amerikalılar çocuk mu kandırıyorlar?" derken, ABD, 27 Şubat'ta toplanacak Ortak Savunma Konseyi'nde tekrar "bastırmayı" planlıyor...

BİR DURUŞMA

Vuslatın yarısı bahara

Barış Derneği davasında maç 1-1 sonuçlandı... Askeri Yargıtay'ın bozmuş olduğu davada, 6 sanıktahliye edilirken6 sanığında du-

HAFTANIN İNCİSİ

"Aziz Nesin niye o kadar ısrar ediyor? Gitsin daha solda bir parti kursun, ne yapalım?"

Turgut Özal

BİR PORTRE

Yıldız Kenter

Devlet Konservatuvarı'nın en parlak öğrencilerinden biriydi. Amerika'da da staj gördü. 11 yıl Devlet Tiyatroları'nda başarıyla sahneye çıktı. 1959'da kardeşi Müşfik ile birlikte kurduğu Kent Oyuncuları, yıllarca Türk tiyatrosunun önde gelen kuruluşlarından biri olarak kendinden söz ettirdi. Yıldız Kenter, zirvede oyunculuğun yanı sıra İstanbul Belediye Konservatuvarı'nda yüzlerce genç sanatçı da yetiştirdi.

Devlet Sanatçısı. Bu, bir ara çok eleştirilen bir özelliğinin de altını çiziyor. Siyasal tavrı olmayan ender sayıda tiyatrocularımızdan biri olarak tanınıyor. Bu tavır eksikliği, onun bir "gizli sağcı" sayılmasına da yol açıyor! "Sol" bilinen tiyatrocular kendisini pek sevmiyorlar...

Devleti ardına alması, onu ezilen, horlanan, kodese tıkılan, adı anılmayan, cenazesine katılanlardan hesap sorulan birçok sanatçımızdan ayırıyor. Londra'da Güngör Dilmen'in "Ben Anadolu" oyununu İngilizce oynayabilmesi, Uluslararası Bankası'nın desteğinin yanı sıra, biraz da bu "apolitik" ya da "sağpolitik" konumuna bağlandı. Kenter, aynı oyunu New York'ta da sahneleyecek.

Kenter'e başarılar, alkışlar... Devletin dışladığı sanatçılara da aynı olanaklar değilse bile, biraz insaflı davranış, biraz hoşgörü, biraz anlayış!

BASINDAN YORUMLAR

Sisteme ceza

Yüce Divan'ın niçin bu sonuca vardığını tam olarak ancak gerekçeli kararı okuyunca anlayabileceğiz. Acaba, parayı verenin bütün soruşturma ve yargılama boyunca yedi kez ifade değiştirmesi mi böyle bir belirsizliğe yol açmıştır? "Görev"den sözedildiğine göre, kararda büyük çaplı petrol taşımacılığına ilişkin olarak nelerin doğal, nelerin suç sayıldığına ilişkin ipuçları var mıdır?

(...) Sayın Özdağlar'ın suçunu kapsayan sistem ne ölçüde suçludur? Acaba, verilen iki yıllık ceza, suçun niteliğine ilişkin teknik tartışmaların ötesinde, sistemin genel suçluluğuna göre bilinçaltından yapılmış ve "daha fazlası sistemin genel suçluluğuna göre fazla olur" diye düşünülmüş bir orantılamanın

rumunun açıklığa kavuşması, yani maçın rövanşı 10 Mart'a kaldı. Reha İsvan, Metin Özek, Gençay Şaylan, Aykut Göker, Tahsin Usluoğlu ve Haluk Tosun özgürlüklerine kavuştular. Ali Sirmen, Ali Taygun, Erdal Atabek, Orhan Taylan, Hüseyin Baş ve Ergun Elgin baharı bekliyorlar...

Hasret bazıları için bitti, bazıları için sürüyor

BİR FOTOĞRAF

Günde 3-4 ince puro içmeyi alışkanlık haline getiren Semra Özal, Cumhurbaşkanı Evren'in çağrısına uyarak 1 Mart günü puroyu da, sigarayı da bırakacağını açıkladı. Evren, "Sigarayı bıraktım, rahata kavuştum, nefesim açıldı, öksürmekten kurtuldum, canlandım" derken, Semra Hanım'ın eşi de, "Sigarayı bırakmasaydım bugünkü sorumluluğu yüklenecek gücü kendimde bulamazdım" şeklinde konuşuyor... Semra Özal'ın 14 yaşından beri tütüne müptela olduğu bildirildi.

(MİLLİYET'ten)

KISA... KISA...

• **Ham petrol** fiyatlarında düşüş devam ediyor. New York borsasında varil başına fiyat 14 dolara inerken, Kuveyt Petrol Bakanı, OPEC üyeleri kendi çıkarlarını düşündükleri takdirde petrol fiyatının 5 dolara kadar düşebileceğini öne sürdü.

• **"İpek Yolu"** adlı TV dizisinin Türkiye'den sözeden bölümleri sansür edildi. Söz konusu filmde, Türk askeri görüntüsü üzerine "İşte burası Türkiye, ne kadar gergin ve sıkıcı bir ülke..." dendiği ve Kürtlerden sözedildiği ileri sürülüyor.

• **Başbakan**, resmi bir ziyaret yaptığı İngiltere'de başta Bayan Thatcher olmak üzere yetkililerle görüşmelerde bulundu.

mı sonucudur? Anayasa Mahkemesi, Yüce Divan olarak davranırken ve özel kesimle devlet yönetimi arasındaki sınırların kaybolduğu bir ekonomik sistem çerçevesinde verilebilecek cezaları düşünürken, neyi, nasıl rüşvet saymakta, neyi saymamaktadır?

Mümtaz Soysal, 19 Şubat, Milliyet

Aldı mı, almadı mı?

Anayasa Mahkemesi tam 2 yıl düşündükten sonra bu genç adama "rüşvet aldı" diyemedi ama, bizzat Başbakan'dan kaynaklanan bir havaya göre aynı genç adam tam 2 yıldır "rüşvet almışçasına" kamuoyu önünde hırpalandı durdu.

Yüksek hakimler, ille de Başbakan'ın gönlünü yapmak için onu mahkûm ettiyseler, rüşvet aldığına dair, pekâlâ parmak da kaldırabilirlerdi... Hayır. Ne şiş yandı, ne kebap. Başbakan'ın dediği, hem oldu, hem olmadı... Genç adam töhmet altında hem kaldı, hem kalmadı. Ama hapis yatacak. Bu nasıl iş?

(...) Adam öldürürken bile, "suç âleti" diye önce tabancanın yahut bıçağın tesbiti mühimdir. Buradaki suç âleti, 25 milyon... Ama para ortada yok. Acaba nerde?

(...) Kamuoyunda bulanık izler kalmıştır... Olmadı... Anayasa Mahkemesi gibi bir yüce makam, tartışma içine çekildi...

Rauf Tamer, 20 Şubat, Tercüman

Yüzde kaç suçlu?

Sıfat meselesi

Özdağlar "milletvekili" sıfatını taşırken hükmün infaz edilmesi mümkün olur mu? Olur elbette...

İsmail Özdağlar'ın dokunulmazlığı eğer, "milletvekilliği seçilmesine engel olmayan bir suçtan" dolayı kaldırılsaydı ve yargılama sonunda da hapse mahkûm edilseydi, hükmün infazı geciktirilecek miydi? Hayır... O halde bunda neden infaz geciksin?

(...) Peki Özdağlar'ın "milletvekili seçilmesine engel bir suçtan" hüküm giymesine rağmen milletvekili sıfatının devam etmesi nasıl açıklanabilir?

Sanırız ki onun izahını Türkiye'de ancak, Anayasa'ya hükmü bu şekilde koyanlar yapabilir. Tabii yapabilirlerse...

Oktay Ekşi, 18 Şubat, Hürriyet

BEYRUT / İNSAN MANZARALARI

Ölümün yenildiği kent

Kaynayan kazan Ortadoğu'nun barut fıçısı Beyrut'ta, paralı askerlik yapan Türkler ve aileleri yaşanan dramın bir parçasını oluşturuyor.

Beyrut'dan dönen gazeteci Savaş Ay, Lübnan savaşı ve bu savaşa katılan Türklerle ilgili anılarını* Nokta'*ya anlattı.

"Biz niye buradayız kardeşim? Niye askeriz elin ordusunda? Vatan mı kurtarıyoruz? Yoo. Biz para için buradayız." Mardinli Necip bu sözleri söylerken, gözleri dolu dolu oluyordu. Kan davasından, ya da suç işleyip, hapisten kaçarak Lübnan'da paralı askerlik yapan çok sayıdaki Türkten biriydi sadece.

Memleketinden ayrıldıktan sonra, önce iş aramıştı Necip. İş bulamayınca da paralı askerlikte karar kılmıştı. Önce eğitmişler, arkasından, Türkler tarafından korunan Beyrut'taki Yeşil Hat'tın batı yakasına asker olarak koymuşlardı. Kısa bir süre sonra, Canbulat'ın örgütünde "mahalle sorumlusu" düzeyine yükseltilecekti. Aldığı para, ayda 3 bin Lübnan Lirası, yaklaşık olarak 90 bin Türk Lirası kadardı. Ama, Mardinli Necip'in, gazeteci Savaş Ay'a söylediğine göre, askerlerin asıl kazançları savaş ganimetleriydi. Savaşın sıcaklığını hissettirdiği bölgelerden, malını, kasasını bırakıp, kaçıp gidenlerin evlerine giriyorlar, buralarda işe yarar görmedükleri, para edecek mallara el koyuyorlardı. Necip'in deyişiyle, "binaları ameliyat ediyorlardı." İşin geriye kalan satış kısmı kolaydı. Bunları satın alanlar arasında, malların eski sahipleri bile vardı. Satı-

Erkeklerini Beyrut cehenneminde kaybetmişler. Yaşam kadın kadına sürüyor

lan mallar oldukça değişik bir nitelik gösteriyordu. Daha geçenlerde iki tane Fransız, Necip'in mahallesindeki kiliseden İsa ikonları satın almışlar, hatta kilisenin mermerlerini bile söküp götürmüşlerdi. "Kiliseyi ne yapalım, zaten gavur malı, sattık gitti" diyordu Necip bu olaydan bahsederken.

Rus ruleti mi, Gacırt Abbas mı? Yeşil Hat'tı koruyan Türklerden ikisi, Abbas ve Süleyman, "binaları ameliyat etmeye" çıktıkları bir gün, karşılarına çıkan adam, evinden eşyaları çıkartırlarsa, onlara para vereceğini söylüyordu. Süleyman ile Abbas, kendilerine gösterilen binanın, düşmanları Falanjistlerin elinde olduğunu görünce, ameliyat etmekten önce vazgeçiyorlar ama adamın çok para vaat etmesi üzerine "birkaç kurşun atar Falanjistleri korkuturuz" diye düşünerek kabul ediyorlardı. Ama evdeki hesap çarşıya uymuyordu. İki genç, Falanjistlere esir düşüyor, elleri ve ayakları bağlı olarak birkaç gün hapsediliyorlardı. Günün birinde de, elleri ve ayakları çözülüp içeride silahlı adamların bulunduğu bir odaya alınıyorlar, hangisinin öleceğine bahse giren çok sayıda Falanjist bahisçinin arasında, kafalarına tüfek namluları dayanarak Rus ruleti oynamaya zorlanıyorlardı. Süleyman, Abbas'a, Abbas, Sü-

Silahlardan korkmaya alışmış ama fotoğraf makinesini görür görmez ağlamaya başlamıştı

Abbas artık Rus ruleti oynamıyor ama gene de, her an ölümün eşiğinde (yanda) Abbas'ın babası ise oldukça yıpratıcı bir yaşam sürmüş olmasına karşın hâlâ atak

Dünyada 1 Numara EPSON

Bilgiyazarlarda ...
Portatif Bilgisayarlarda ...
Likit Kristal Göstergelerde (LCD) ...
Mini Yazıcı Mekanizmalarında *...

şimdi de PC'de!

EPSON
ROMAR

F2A F04472

(*) (Örneğin, Yazarkasaların çoğu size EPSON'un yazdığı fişleri veriyor.)

Rıhtım Cad. Tahir Han No. 201 Karaköy/İSTANBUL
Tel: 143 53 52 - 143 32 63 - 149 97 72 - 149 97 73
Tlx: 25404 ibec tr - 22696 mkmk tr

İÇ ANADOLU BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ:
Atatürk Bulvarı No. 233/10 Kavaklıdere/ANKARA
Tel: 27 01 97 - 26 25 29

leyman'a bakıyordu. Yapacak bir şey kalmamıştı. Oynamazlarsa ikisini birden vuracaklardı. Üstelik bahisçiler, "sağ kalan serbest kalacak" diye söz vermişlerdi. Tabancayı önce Abbas şakağına dayıyor ve tetiğe bastığında sadece bir "tık" sesi duyuluyordu. Odada çıt çıkmıyordu. Sıra Süleyman'a gelmişti. Silahı başına doğrultup tetiği çektiğinde, tabancanın yankılı gürültüsü, bahisçilerin mutlu ve üzüntülü çığlıklarına karışıyordu. Süleyman'ın kafası ikiye bölünmüş, memleketinden çok uzaktaki bu iğrenç kumar masasına kanlar içinde yığılıp kalmıştı.

Bahisçiler, sözlerinde durup Abbas'ı serbest bırakıyorlardı. Abbas da, paralı askerlerin kampına dönerek, başından geçenleri arkadaşlarına birer birer anlatıyordu. Kimsenin kendisine inanmadığını görüncede de, "var mı benimle Rus ruleti oynayacak babayiğit?" diye meydan okumaya başlıyordu. Paralı askerler arasında bu meydan okumaya sessiz kalacak insan pek yoktu. Abbas'ın karşısına hemen biri geçmişti. Tabanca tam şakağa dayanacakken, birliğin komutanı yetişerek olaya müdahale ediyordu. Komutan, yaşamına kumar oynayan bu iki genci önce tokatlıyor, daha sonra Abbas'ı, "sen cesur bir askersin" diyerek parayla ödüllendiriyordu. Abbas da, hem ikinci defa ölümün eşiğinden döndüğünden, hem de mükafata konduğundan, Rus ruleti oynarken, toplu tabancanın çıkardığı "gacırt" sesinden ilham alarak "gacırt, gacırt" diye bağırmaya başlıyordu. O günden sonra, Rus ruletinin adı, Lübnan' da savaşan Türkler arasında "Gacırt Abbas" olarak kalıyordu. Gacırt Abbas, yaşamdan hiçbir beklentileri olmayan paralı askerler arasında kısa zamanda moda oluyordu. Birlikten iki kişi bu oyunu oynarken öldükten sonra, birlik komutanı, askerlerden, Rus ruleti oynamayacaklarına dair teker teker Kuran'a el bastırarak söz almak zorunda kalacaktı.

"El kadar 14'lü." Abbas, Beyrut'ta dillere destan olan cesaretini babasından almıştı, Babası Şehabettin, kelimenin tam anlamıyla bir "eski tüfek"ti. İşlediği suçtan ötürü 36 yıla mahkûm olduktan sonra hapisten kaçmış, ünlü eşkiya Koçero'nun çetesine girmiş, yıllarca dağlarda kaçak olarak dolaşmıştı. Kendi deyişiyle "pireye ateş etti mi vuran" Koçero'nun yanından ayrıldıktan sonra da, mensup olduğu aşiret aracılığıyla Lübnan'a gelmiş, burada evlenmiş ve yıllarca İsrail'e karşı savaşmıştı. 4 defa vurulmuş ama "Cenab-ı Hak istemediğinden" ölmemişti. Bugün, sabahtan akşama kadar Lübnan'daki Türk kahvesinde belindeki 14'lü tabancayı çıkarmadan oturan Şehabettin, "şimdi kocadık, adam boyu tüfek kuşanırdım, fişekliği çifter gererdim. Bak, kaldık el kadar tabancaya, şu kötü 14'lüye" diye hayıflanıyordu.

"Hepsi gitti." Beyrut'un Müslüman mahallesindeki derme çatma Türk evinde sadece 7 kız çocuğu bir de yaşlı analarını görmek, gazeteci Savaş Ay'ı şaşırtmıştı. Erkeklerin nerede olduklarını sorduğunda, "gitti, hepsi, gitti" diyordu yaşlı ana. "Önce büyük oğlan İbrahim gitti, Yahudi diyorlarmış, aşağıda savaş yaparmış, bizimki de askerdi. Bir sabah çıktı evden gitti... Sonra büyüğü Üzeyir, onu aramaya çıktı... Sonra benim efendi ikisini aramaya gitti... 15 ay geçti... Tek haber yok..."

Nasıl geçindikleri, ne yiyip içtikleri sorulduğunda, ana ses etmiyor, başını öne eğiyor, usulca ağlıyordu. Paralı asker Siirtli Nizam, birden atılıyordu: "Biz aç koyar mıyız hiç onları her şeylerini biz tedarik ediyoruz." Dışarı çıkar çıkmaz, Nizam, sanki kadın oradaymış da sesini duyacakmış gibi gazetecinin kulağına fısıldıyordu: "Oğullarının ikisi de ölmüş, haber aldık. Babaları da, onları aramaya değil, başka avrada gitmiş, gözü çıksın, yakalarsak biz vururuz."

Vur ki bir daha kimseden korkmasın. Küçük çocuğun saçları kıvır kıvırdı, gözleri iri iki zeytini çağrıştırıyordu. Elindeki oyuncak tahta tabancayla ateş eder gibi yapıyor, "degav degav" diye sesler çıkartıyordu. Birden, fotoğrafını çekmek isteyen adamın karşısında donup kalmıştı. Oyuncak tabancasını elinden atmış, hıçkıra hıçkıra ağlamaya başlamıştı. Bir başka çocuk koşuyor, kucağına alıyor, gözlerini gömleğinin eteklerine siliyor ama hıçkıra hıçkıra ağlayan çocuğu susturamıyordu. O sırada bombalanmış bir evin inşaatından çıkan adam, çocuğa doğru hızla yürümeye başlamıştı. Ağlayan çocuğun önüne gelince durmuş, olanca gücüyle vurduğu tokadı, küçücük çocuğun yanağında şaklamıştı. Büyük adam güç dayanırdı bu tokada. Ama çocuk susmuş, "gık" dememişti. Kalabalıktan bir Filistinli, yanındakine dönüyor, "babası" diyordu. "Vurdu ki, kimseden korkmasın bir daha, korkmasın ki kazanalım, kazanalım ki, torunlar ağlarken tokat yemesinler, ileride, her çocuk gibi ağlayabilsinler."

Beyrut'taki sinemalar, herhangi bir Avrupa başkentindekiler kadar renkli

Bunca savaşa, çileye, acıya karşın, insanca yaşam sürüyordu Beyrut'ta. İnsanlar yine aynı lunaparka gidiyor, deniz kıyısında balık tutuyor, tankların, topların arasından bebek arabasını süren genç bir anne geçiyor, bir kadın, bombayla yıkılmış balkonuna çamaşır asıyordu. İnsanlar kuş besliyor, çiçek yetiştiriyor, lisan öğreniyor, ehliyet alıyor, sinemaya gidiyor, âşık oluyordu. 20 yılı aşkın bir süredir devam eden savaşın galibi belli değildi ama, bu talihsiz kentte, her şeye karşın, yaşam tutkusu, ölüm korkusunu yenmişti●

FRANSA / DİSNEYLAND TARTIŞMASI

Kim korkar Miki Fare'den

Birkaç yıl önce Fransız Kültür Bakanı Jack Lang'ın Amerikan kültürüne karşı açtığı savaş, Paris yakınlarında Disneyland'in açılması üzerine "hezimet" olarak niteleniyor.

Fransızlar, geçenlerde kültürlerinin simgesi olarak gördükleri başkentleri Paris'in hemen yanıbaşında Disneyland'ın açılmasını hiç de hoş karşılamamışlardı. Amerikalılar, hamburgerleriyle, Koka Kola'larıyla, blucinleriyle, Paris'in o özgün Fransız havasını bozmaları yetmiyormuş gibi, şimdi de Miki Fare'li, Donald'lı muhteşem Walt Disney ordusunu Paris'e sokmuşlardı. Sadece Fransa'nın değil, yakın bir zamana kadar bütün dünyanın kültür merkezi olarak kabul edilen Paris, Amerikan kültürüne boyun eğmek üzereydi.

Aslında Fransızların Amerikan aleyhtarlığının kökleri İkinci Dünya Savaşı'na kadar gidiyordu. Ama sosyalist hükümetin iktidara gelmesiyle iş daha ciddiye biniyor, "Amerika-fobi" bir devlet politikası haline geliyordu. Sosyalist bakanlar, Amerikan kültürüne karşı tavır almaya başlamışlardı: Birkaç yıl önce Kültür Bakanı Jack Lang, Fransa'da yıllardır yapılmakta olan bir Amerikan filmleri şenliğini boykot etmişti. Arkasından da Birleşmiş Milletler kürsüsünden Üçüncü Dünya Ülkeleri'ne, "Amerikan'nın kâr imparatorluğuna karşı Fransa ile birlikte tavır alma" çağrısında bulunuyordu. Aynı tarihlerde, hükümete yakın film yapımcılarından biri, Fransız televizyonunu, "Amerika'nın artıklarını attığı görsel-işitsel çöp sepeti" ilan ederken, Sorbon Üniversitesi'nde yapılan bir sempozyuma katılan aydınlar, Dallas dizisini, "Amerikan kültüremperyalizminin tipik bir örneği" olarak nitelendiriyorlardı.

Sosyalist hükümeti korkutan Amerikan etkinliği ülkede gerçekten olağanüstü boyutlara ulaşıyordu. Fransa, Amerikan filmlerinin dünyadaki üçüncü pazarı haline gelmişti. Gençler en çok, Rambo'nun, Indiana Jones'un ülkesine seyahat etmek istiyorlardı. Hatta, ebeveynlerin deyimiyle, yeni kuşak, Amerikan stilinde, yemek yemeye, giyinmeye, şarkı söylemeye ve düşünmeye başlamıştı.

İşsizliğe kesin çözüm: Miki Fare

Peki nasıl olmuştu da, Amerikan kültüründen bu kadar korkan Fransa, hem de sosyalist Başbakan Fabius'un imzaladığı bir kontrat ile Disneyland'i Paris'e davet etmişti? Sorunun cevabı basitti: "Fantezilerle dolu bu kent, tam anlamıyla altın yumurtlayan bir tavuktu." Senede 10 milyon kişinin Disneyland'ı ziyaret etmesi bekleniyordu ve işsizlikten bunalan Fransız ekonomisine 25 bin kişilik yeni bir istihdam olanağı sağlayacaktı. Üstelik, burada çalışacak işçilere sağlanan sosyal haklar ve verilen ücret, Fransız sendikalarının verdiği haklardan katbekat ilerideydi.

Disneyland'ın Paris'e yerleşmesi üzerine, ülkede komünistlerden, sağcı De Gaulle'cülere kadar geniş bir kesim bunu "yabancı bir uygarlığın tecavüzü" olarak görüyorlardı. Aykırı çıkan tek ses ise, eski Komünist Parti üyesi, yeni Reagan hayranı, ünlü şarkıcı ve sinema oyuncusu Yves Montand'a aitti. Montand "blucinleri, hamburgerleri kimse Fransa'ya zorla sokmuyor. Biz bunları alıyoruz, çünkü seviyoruz" diyordu. Anti-Amerikan kampanyanın en ilginç sloganı ise, Disneyland anlaşmasını bizzat imzalayan sosyalistlerden gelmişti: "Şarabımıza Koka Kola karıştırmayacağız."

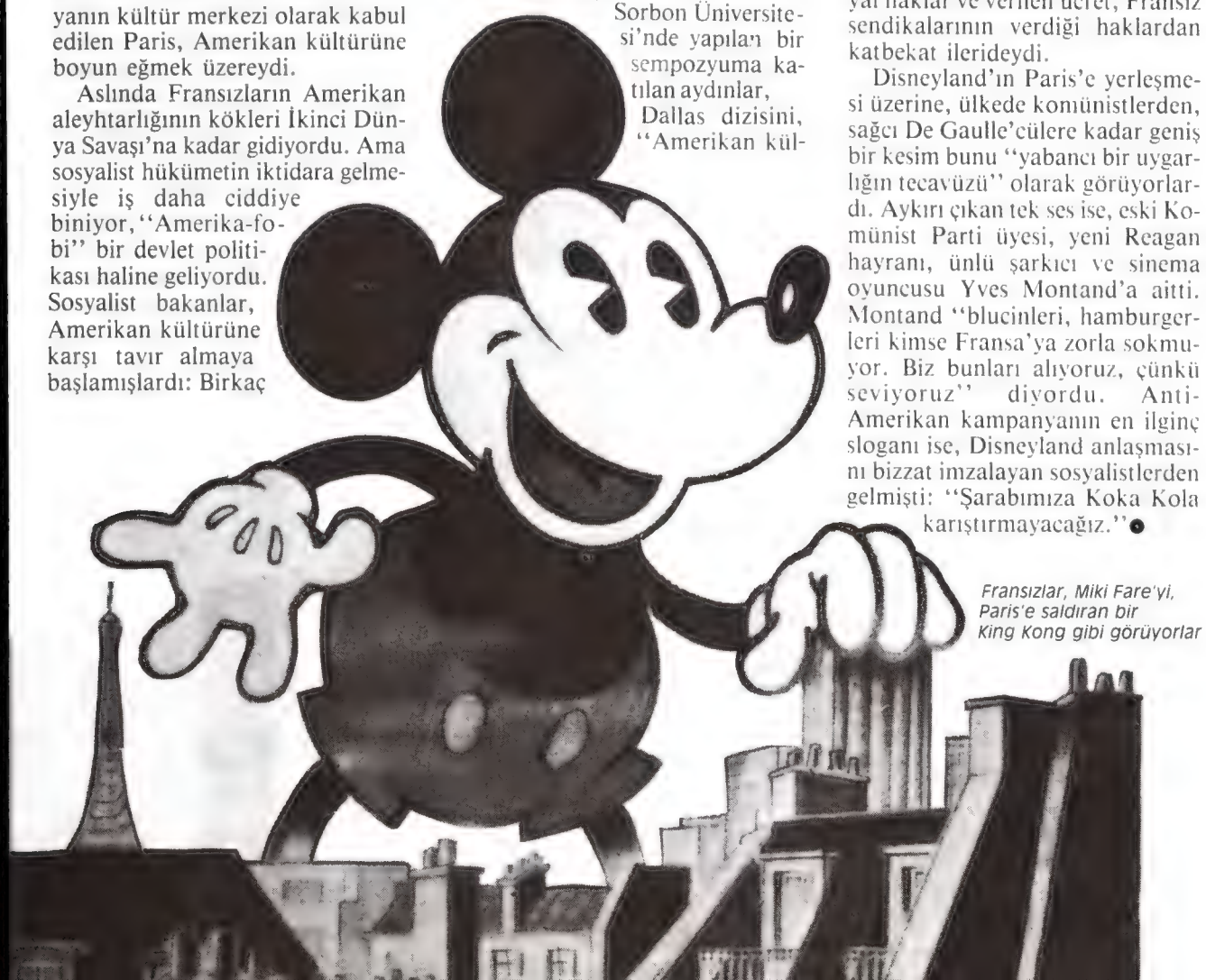

Fransızlar, Miki Fare'yi, Paris'e saldıran bir King Kong gibi görüyorlar

Her Pazar Dergi Okuyun.

Her Pazar bir "**dergi keyfi**" yaşayın.

Açın derginizi,
konudan konuya, Türkiye'den Dünyaya bir gezintiye çıkın.
Hafta içinde ilgilenemediğiniz konuları inceleyin.
Haber-yorum yazılarını, araştırmaları, söyleşileri okuyun.
Çizgi-romanı, öyküyü, denemeyi okuyun, seyredin.
Haftanın TV ve sanat haberlerini, film eleştirilerini izleyin.
Bilim-teknik sayfalarından bilimdeki son gelişmelere uzanın.
Ev-ekonomisiyle ilgilenin.
Bulmacayı çözün. Satrançla, briçle uğraşın.

Her Pazar Cumhuriyet'le birlikte
32 sayfalık **Cumhuriyet Dergi**'yi mutlaka okuyun.

Her Pazar kendinize vakit ayırın

ABD / ÖZEL TANIKLAR

Pişman olan yaşadı

Amerikan adalet yetkilileri Mafya'ya karşı tanıklık edenleri sıkı bir biçimde koruyorlar

Özel silahlarla donatılmış on üç kişilik bir ekip, patlayıcı madde uzmanı bir köpek ve elektronik aygıtlar, televizyon kameraları, monitörler ve alarm sistemleri yerleştirilmiş zırhlı bir Ford, tek bir amaç için toplanmıştı. 20 yaşında olmasına karşın en az kırk kez cezaevine girip çıkmış, hakkında açılan dosyaların sayısını bile bilmeyen profesyonel bir soyguncuyu korumak için. Salvatore Romano adındaki bu soyguncunun bu kez 76 ayrı gasp suçundan mahkeme huzuruna çıkartılması gerekiyordu. Ama hakkında tek bir dava bile açılmayacaktı. İşin aslında, artık Salvatore Romano adında biri de yaşamıyordu. Yeni bir nüfus kağıdı, yeni mezuniyet belgeleri, yeni bir adres, kısacası yepyeni bir kimlikle eski soyguncu güvenlikiçinde bir yaşam sürüyordu. İşin en ilginç yanı ise Romano'ya bu olanakları sağlayanın yeraltı dünyasından arkadaşları değil, bizzat Amerika Birleşik Devletleri Adalet Bakanlığı olmasıydı. Romano'ya "özel tanık" muamelesi uygulanıyordu.

Çok bilen çok yaşamaz. Bu soyguncunun alması gereken cezaların toplamı normal yaşam süresini birkaç kez aşıyordu ve Amerikan Devleti tarafından bunca özenle korunması boşuna değildi. Mafya'nın elemanları ve eylem planları hakkında çok fazla bilgiye sahip olan Romano, meslektaşları ve FBI arasında bir seçim yapmak durumunda kalınca federal polisin korumasında daha güvenli olacağına karar vermişti. Romano Amerikan usulü pişmanlık yasası sayesinde hakkında açılan davalardan kurtulmuştu ama, bu kez de eski arkadaşları tarafından "vur emri" verilenler listesinde baş sıraya oturtulmuştu. Suçu, büyük bir mücevher soygununu polise ihbar etmekti.

Yeraltı dünyasına karşı savaş açan Amerikan adalet yetkilileri özellikle Mafya aleyhine tanıklık yapanların daha mahkeme salonundan çıkar çıkmaz başlarına gelecekleri bildiklerinden 1970 yılında "tanıkları koruma programı" adında bir yasa çıkartıyorlardı. Böylece tanıklar mahkemede adlarının ya da adreslerinin açıklanmamasını isteyebiliyorlar hatta yüzlerinin görünmemesi için kapalı bir kapının ardından ifade verebiliyordu. İşte aynı yasa önemli itiraflarda bulunan bazı sanıkların da "özel tanık" haklarından yararlanmasını olanaklı kılıyordu.

Adalet yetkilileri itirafta bulunan tanıkları korumak için yalnızca yeni bir kimlik vermekle kalmıyorlar, yeni bir yaşam kurmaları için de ellerinden geleni yapıyorlardı. Örneğin ev bulmak ya da bir işe girmesinde aracı olmak bu tür yardımlar arasındaydı. İş bulamayan itirafçı ise, eğer bekârsa bin dolar, ailesi varsa 2 bin sekiz yüz dolar aylık destek alıyordu. Şu anda Amerika'da toplam 4717 itirafçı vardı ve bunlar için yılda 31 milyon dolar harcanıyordu. Ancak adalet yetkilileri bu paranın karşılığını aldıkları kanısındaydılar. Nitekim, eski Mafya babalarından Aladena Fratinno'nun itirafları New Yorklu babalardan Frank Tieri'yi ele vermeye yetmişti. Bu adamın yakalanması ile Amerikan yeraltı dünyasının esrarengizliği çorap söküğü gibi çözülüyordu. Harcanan bunca para boşa gitmemişti●

Selam Türkiye.

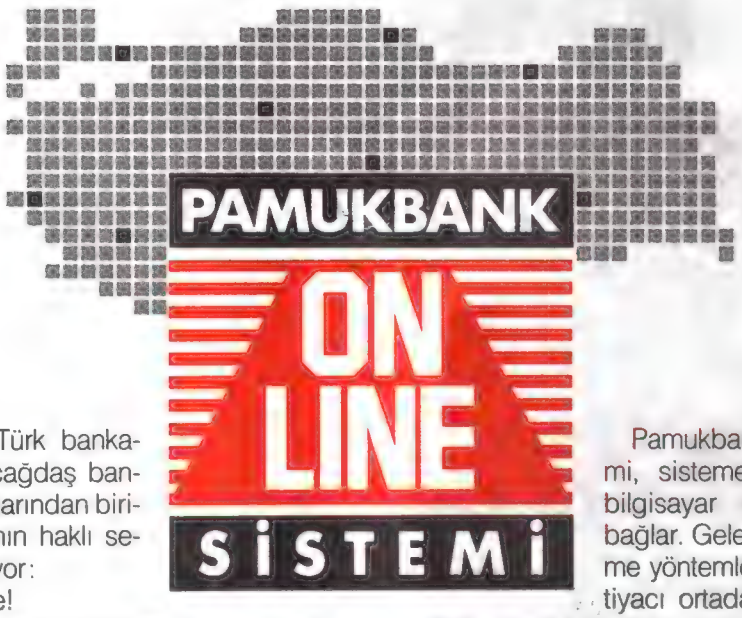

Pamukbank, Türk bankacılık sistemine çağdaş bankacılığın yapıtaşlarından birini daha sunmanın haklı sevinciyle sesleniyor:

Selam Türkiye!

Şimdi Pamukbank On Line Sistemi var!

Pamukbank On Line Sistemi sayesinde, şubeleri birbirinden ayıran duvarlar kalkıyor. Sisteme dahil bir Pamukbank şubesine girdiğinizde, öteki şubeler de oradaymış, aynı binadaymış gibi işinizi bitiriyorsunuz.

Pamukbank On Line Sistemi, sisteme dahil şubeleri bilgisayar ağıyla birbirine bağlar. Geleneksel haberleşme yöntemlerine duyulan ihtiyacı ortadan kaldırır.

Diğer Pamukbank şubeleriyle ilgili bankacılık işlem ve hizmetleri, Pamukbank On Line Sistemi'nin erişilmez hızıyla oracıkta, anında yapılır.

Şimdi Türkiye'de Pamukbank On Line Sistemi var. Kutlu olsun! Örnek olsun!

PAMUKBANK
iyi bankadır.

Pamukbank On Line Sistemi:
Pamukbank On Line Sistemi, bir bilgi ve haberleşme ağıdır. Sisteme dahil şubelerde bulunan "akıllı" terminaller, Genel Müdürlük'teki ana bilgisayara bağlı olarak birbirleriyle "yuzyuze" çalışırlar. Böylece, bankacılık işlemleri benzersiz bir hız, erişilmez bir emniyet ve güvenle yürütülür. Pamukbank On Line Sistemi, birçok gelişmiş ülke bankalarında bile rastlanmayan bir kapsamda hizmet verir.

Zeki Bey'in kahkahası

Haftalık magazin gazetesi Ayna'nın seçmiş olduğu "1985'in Başarılı Sanatçıları", İstanbul Dedeman Oteli'nde düzenlenen bir törenle ödüllerini aldılar. Türk Hafif Müziğinde **Erol Evgin** ve **Sezen Aksu**, Türk Halk Müziğinde **Belkıs Akkale** ve **İzzet Altınmeşe**, Arabesk Müzikte **Orhan Gencebay** ve **Ayşe Mine**, Türk Sanat Müziğinde **Emel Sayın** ve **Metin Milli**, sinema dalında **Hülya Avşar** ve **Tarık Akan** 1985'in en başarılı sanatçıları seçilmişlerdi. Yılların yıpratamadığı sanatçı **Zeki Müren** ise "özel ödül"ü alıyordu. Kokteyl boyunca çevresindekileri esprileri ile kahkahadan kıran **Zeki Müren**, en çok ikram edilen havuçlara takılmıştı. Bir ara **Erol Evgin**'in, **Emel Sayın**'a havuç ikram ettiğini gören sanat güneşi, müthiş bir kahkaha patlatmış ve yanındakilere dönerek "Kahkahalar da müstehcen sayılacak mı?" sorusunu yöneltmişti. "Hayır" yanıtını alınca da bütün gece boyunca ortalığı kahkahadan inletiyordu.

Zeki Müren, Erol Evgin ve Emel Sayın, kokteylin en neşeli üçlüsünü oluşturmuştu

Bedriler yaşlanmaz

Barda, yeni bir barmaid vardı. Müdavimler alışık olmadıkları birisinin elinden içkilerini alacaklardı. İlk tepki tiyatro oyuncusu **Savaş Dinçel**'den geliyordu. "O benim içkimi bilmez," diyerek eski barmeni arıyordu. Kadınca dergisi muhabiri **Oya Halvaşi** yaşayarak anlattığı "meslekler" dizisi için bu kez barmaid olmuştu. Halvaşi'nin işe alışık olmadığı müşterilerin gözünden kaçmıyordu. Bir köşede **Bedri Koraman** ile **Savaş Dinçel** onu izleyerek aralarında konuşuyorlardı: "Bir hafta sonra o da bardakları kafamıza atmaya başlar, sonra da birine âşık olur gider evlenir." O sırada **Bedri Koraman** bir rakı daha istemişti. Yeni barmaid soruyordu: "İçkinize buz ister misiniz?" Bedri'nin yanıtı hayli ilginçti: "Aman kızım ben ihtiyar adamım, buz öksürtür." Çevredekiler ünlü karikatüristin bu cevabını hayli yadırgamışlardı. Bedri, kolay kolay yaşına değinmezdi. Bu karamsarlığın nedeni acaba nereye dayanıyordu?

Bedri Koraman'ı amerikan barlarda görmek hayli zordur

TRT, polisleri de kızdırdı

Cumhurbaşkanı **Kenan Evren**'in son Doğu Anadolu gezisi sırasında gazeteciler Sarıkamış'ta otellerine çekilecekleri sırada lobide görevlerini tamamlamış kalabalık bir polis grubu ile karşılaşmışlardı. Renkli televizyonun önündeki "güvenlik izdihamı"nın nedeni **Ahu Tuğba** ile **Tarık Akan**'ın "Beyaz Ölüm" filmi idi. Ne var ki, film boyunca filmdeki telsiz konuşmaları ile gerçek konuşmalar hayli karışmış ve seslerin ekrandan mı yoksa polislerin açık telsizlerinden mi geldiğini anlamak zorlaşmıştı. Bu arada **Ahu Tuğba**'nın bazı sahnelerinin TRT tarafından makaslanması da homurtuların yükselmesine neden oluyordu. Filmin sonunda ise genç komiser muavini dayanamayıp yanındaki memura dönüyor ve durumu protesto ediyordu: "Kesmişler ulan filmi..."

Umudumuz Mandrake

Başbakan Özal'ı Londra'ya götüren uçakta DPT Müsteşarı **Yusuf Bozkurt Özal** başını kaldırmadan bir kitaba dalmıştı. Çevredekiler ise bu kitabın ne olduğunu çok merak etmişler, fakat bir türlü anlayamamışlardı. Uçak Londra'ya indiği zaman **Yusuf Özal** kitabını bitiriyor ve kaldırıp bir kenara atıyordu. Öylece bir kenarda kalan kitabın yanından geçenler çaktırmadan bir göz atmaktan kendilerini alamayacaklardı. Kitap, "Mandrake" idi. Ağabey **Turgut Özal** da bir zamanlar boş vakitlerinde "Ret Kit" okuduğunu söylemişti. Anlaşılan Özallar ailece çizgi romana meraklı idiler. **Yusuf Özal** da ekonomi ve planlama konularında galiba ilhamını ünlü sihirbaz "Mandrake"den alıyordu.

Yusuf Bozkurt Özal, şükür ki "Conan" okumuyor

Özgürlüğün bedeli

Amerikalılar'ın ünlü "özgürlük heykeli" 4 Temmuz 1986'da 100. yaşını kutlayacak. Bayan Özgürlük, bir asırlık hayatı boyunca aşırı rüzgâr ve rutubet yediği için bir süredir yoğun bakımdaydı. İlk hesaplamalarda restorasyon maliyeti 20 milyon dolar civarındaydı. Fakat daha sonra bu fiyatın çok yükseleceği belli olunca, restorasyon heyetinin başına ünlü işadamı **Lee Iacocca** getirilmiş ve Bayan Özgürlüğün hayatı kurtarılmıştı. Ne var ki, Iacocca'nın finansman sorunlarını kolayca halletmesi de Amerikalılar'ın içine sinmemişti. Çünkü, heykelin onarımı bittiğinde ortaya çıkacak manzara, özgürlük adına pek iç açıcı olmayabilirdi: Elinde meşale yerine bir şişe kokakola, boynunda bir Kodak fotoğraf makinası, dudakları Nestle çikolatası ile yapış yapış, gözleri Avon firması tarafından boyanmış, kolunun altında bir "**Time**" dergisi, elinde ise günlük "USA Today" gazetesini görmek olasıydı. En önemlisi **Iacocca**'nın yöneticisi olduğu Chrysler firmasının posteri heykelin sırtında kalabilirdi. **Lee Iacocca** ise, "Bunca yıllık satıcıyım, hayatımda hiçbir şeyi bu kadar rahat satmadım" diyordu. Diyordu ama, geçen hafta "özgürlüğün satışını abarttığı" gerekçesi ile görevden alınıvermişti. Fakat Iacocca yine pes etmeyecek ve İçişleri Bakanı Hodel'e bir başka satış önerecekti. Şayet Hodel, Chrysler marka bir otomobil alırsa 500 dolar indirim yapılacaktı.

Bir fakir Amerikalı

"Aman abi, mahalledeki kızlar bizi zengin biliyor. Burada yemek yediğimizi duyarlarsa yüzümüze bakmazlar." İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı **Özfatura**'nın 60 milyon liraya mal ettiği Gültepe aşevinin Amerikalı konuğu böyle diyordu. Ayda 3,5 milyon lira maaş alan astsubay babası ile kavga ettiği için ailesi ile ilişkisini kesen **Jim Boom**, Gültepe'de iki Türk arkadaşı ile yaşıyordu. Ne var ki hayat zordu ve 20 yaşındaki **Jim Boom** öğle yemeklerini aşevinde verilen bir kap çorba ile idare etmek zorundaydı. Günde yaklaşık iki bin kişinin öğle yemeği yediği bu aşevi açılalı 15 gün olmuştu. Ancak o günden bu yana sadece bir kez kıymalı nohut verilmişti. Yetkililer havaların soğuk gittiği gerekçesi ile sadece çorba vermekle yetiniyorlardı. Hayırsever kişilerin yardımları ile ileride menüye etli yemekler dahil edilebilecekti.

Jim Boom hayatını yağlıboyacılık ile kazanmaya çalışıyor

Teodorakis pes etti

"Bu ülkede daha fazla yaşayamayacağım. Tasımı tarağımı toplayıp Paris'e dönüyorum." Albaylar Cuntası devrildikten sonra Yunanistan'a dönerek Komünist Partisi milletvekili olan ünlü besteci **Mikis Teodorakis**'in canına tak etmişti. Bir Yunan dergisi ile yaptığı söyleşide kendisine müzik çalışmaları için fırsat tanınmadığını belirten 60 yaşındaki besteci adeta milletvekili olduğunu unutmuştu. **Teodorakis,** ülkesinde her şeyin hükümet kontrolünde olduğunu öne sürüyor ve kurduğu orkestra ve koroların dahi hükümet tarafından engellenmeye çalışıldığını belirtiyordu. Yaptığı bestelerin radyodan yayınlanması bile ünlü besteci için bir hayal olmuştu. Anlaşılan **Papandreu**'nun "sağa çark" etmesinden sonra Yunanistan'da işler çok sıkılaşmıştı.

Bretthaver, bilgisayar piyasasında Japonların üstünlüğüne inanıyor

Epson iddialı

Kısaca BüKoMa olarak bilinen İstanbul Uluslararası Büro Donanımı, Kompüter, Kominikasyon ve Matbuat Fuarı İstanbul Sheraton Oteli'nde açıldı. 200 civarında yerli ve yabancı firmanın ürünleri hayli ilgi topladı. Japon Epson firmasının sergilediği portatif bilgisayar ise yarattığı harikalar ile izleyenleri bir kez daha teknoloji önünde şapka çıkarmaya çağırdı. Özellikle gazetecilik alanına uygun olan bu bilgisayar hemen hemen uzaklık ve zaman sınırlarını ortadan kaldırmıştı. Epson yöneticisi **Mr. Bretthaver,** yaklaşık 3 yıldır Türkiye pazarında bulunduklarını ve Türkiye'nin ancak 1990'da tam doyuma ulaşacağını söyledi. **Bretthaver,** önümüzdeki 4 yıl içinde Türkiye'deki lider firma olacaklarına inandıklarını da sözlerine ekledi.

20.yılında

CLUB Alantur

her mevsimde güzeldir

Antur Turizm A.Ş.

İSTANBUL *Büyükdere Caddesi 42/C Mecidiyeköy - İSTANBUL Tel: 173 34 20 / 5 Hat Tlx: 27 439 antı tr*

İZMİR *Gaziosmanpaşa Bulvarı Efes oteli büroları 1/1 G Alsancak - İZMİR Tel: 2599 80 - 81 Tlx: 52439 pmız tr*

ALANYA *Club Alantur dükkanları Dim Çayı mevki Alanya - ANTALYA Tel: 12 24 - 19 24 Tlx: 56693 atur tr - 56645 aomi tr*

Club Alantur, bir Antur Turizm A.Ş. işletmesidir. Antur Turizm A.Ş. bir **DOĞUŞ YATIRIM A.Ş.** *kuruluşudur*

KİT'LER / TÜGSAŞ

Üç yıl süren uyku

Türkiye Gübre Sanayii A.Ş. Price Waterhouse'a hazırlattığı "Yönetimi Geliştirme" projesinin uygulanamaz olduğunu üç yıl aradan,1 milyar lira ödedikten sonra fark etti...

Toplantı büyük bir hararetle devam ediyordu... Günlerdir üzerinde çalıştıkları rapor henüz sonuçlanmıştı. "Yazık 1 milyar lira heba olmuş..." diyordu içlerinden biri, "Raporun işe yaramadığı şimdi mi fark edilir?.." Dünyanın en büyük 8 akıl hocasından biriydi söz konusu edilen. Price Waterhouse Danışmanlık Şirketi kolay kolay yanılmazdı ama, Yüksek Denetleme Kurulu'nun görüşü hiç de öyle değildi. Kurulun raporunda "Price Waterhouse'ın çalışmaları "işe yaramaz" olarak değerlendiriliyordu...

Sorun, Türkiye Gübre Sanayii Anonim Şirketi'nin (TÜGSAŞ) "Daha verimli hale nasıl getirilebileceği" sorusuna verilen yanıttan çıkmıştı. TÜGSAŞ, her denetim döneminde eleştirilirdi. Hizmetler, modern örgütlenme biçimlerinin gerektirdiği şekilde yapılmıyordu; görev ve yetkilerin sınırları belirli değildi, herkes kendisiyle biraz ilgili olan her şeye karışıyordu. Yüksek Denetleme Kurulu raporunda, "Teşekkülün kuruluş, görev ve yetki yönetmeliğinde birçok görevler iç içe girmiş," deniyordu, bu nedenle de gereksiz eleman istihdamı, gereksiz yazışmalar ve zaman kaybı sürüp gidiyordu. Gereksizliğin doruğa ulaştığı örnek ise, 4 ayrı birimin yaptığı tek işti. Raporda şöyle deniyordu: "Yatırımlarla ilgili oldukları halde bağımsız birer birim olarak çalışan Proje Müdürlüğü'nün 41, Tesisler Dairesi Başkanlığı'nın 32, İnşaat Dairesi Başkanlığı'nın 31 ve Amonyak Grup Müdürlüğü'nün 36 kişilik kadrosu mevcuttur. Oysa teşekkülün halen yapısını sürdürdüğü tesis sayısı 1 adettir."

Bir bilene danışalım. Bu dağınıklık, düzensizlik giderilmeli, TÜGSAŞ daha verimli çalıştırılmalıydı.

Bu düşünceyle, Maliye Bakanlığı ile Dünya Bankası arasında 1981'de "Gübre sektörü rasyonalizasyonu ve enerji kazanımı" projesi adı altında bir anlaşma imzalandı, bu anlaşmayla Dünya Bankası'ndan 110 milyon dolar kredi sağlanıyordu. Sağlanan kredinin ardından, "Yönetimi geli,tirme, proje hazırlama ve eğitim hizmetleri kısmına giren işlerin yapılması için de," dünyanın en büyük 8 akıl hocasından biri olan Price Waterhouse ve yerli ortağı MUHAŞ'la bir sözleşme imzalanacaktı.

Yandı bitti kül oldu! Yaklaşık 3 yıllık bir süre sonunda, danışmandan istenenler hazırlanmıştı. Bu süre içinde yaklaşık 1 milyar lira ödenmişti. Vakit biraz geç olmak-

KÜÇÜK İLANLAR

LONDRA

(İngiliz Hava Yolları ile)
Bir hafta uçak ve otel dahil
290.000TL.(KDV dahil)
Her Çarşamba, Perşembe, Cuma, Cumartesi, Pazar günleri Londra'da kalış süresi bir aya kadar uzatılabilir.

İngiltere'de Language Colleges
İNGİLİZCE KURSLARI

- Yeni başlayanlardan ileri düzeye kadar her kademe için.
- Ticari, İktisadi, Teknik, Tıbbi İngilizce.
- Bankacılık, Turizm, Bilgisayar, İşletme konularına has özel İngilizce.
- Yöneticiler ve İşadamları için Profesyonel İngilizce.
- Öğrenciler ve talebeler için yaz kursları.

Ayrıntılı bilgi için dünyaca ünlü Ef-Lisan okulları Türkiye Temsilcisi Ulusoy Turizmin uzman kadrosuna danışın broşür isteyin.

ulusoy
TURİZM SEYAHAT A.Ş.
İnönü Caddesi 67 Taksim-İstanbul
Merkez Tel: 143 10 94-95-96 149 35 41
Aksaray Şube: 522 81 05-528 20 36

İSTANBUL BELEDİYESİ
ŞEHİR TİYATROLARI

HARBİYE M. ERTUĞRUL (140 77 20)

A. ÇEHOV / M. FRAYN
DELİ BAL
Türkçesi: Göksel KORTAY
Yöneten: Cüneyt TUREL
(25-26-27 Şubat)

D. HARE - H. BRENTON
GAZETE GAZETE
Türkçesi: Filiz OFLUOĞLU
Yöneten: Burçin ORALOĞLU
(28 Şubat, 1-2 Mart)

ÇOCUK OYUNU
Erik VOSS
DANS EDEN EŞEK
Türkçesi: Can GÜRZAP
Yöneten: Hakan ALTINER
(C.tesi-Pazar: 11.00'de)

FATİH (526 53 80)

Turgut ÖZAKMAN
BİR ŞEHNAZ OYUN
Yöneten: Engin GÜRMEN
(25-26-27-28 Şubat-1Mart)

Richard SOUDEE
BİNBİR GECE
Türkçesi: Akil AKSAN
Yöneten: Luiz MENASA
(2 Mart Pazar 15.00-18.30'da)

ÇOCUK OYUNU
Muharrem BUHARA
KUKLACI
Yöneten: Deniz UYGUNER
(C.tesi-Pazar: 11.00'de)

ÜSKÜDAR (333 03 97)

Bilgesu ERENUS
MİSAFİR
Yöneten: Nurhan KARADAĞ
(25-26-27-28 Şubat/1-2 Mart)

ÇOCUK OYUNU
V. LUDVIG / R. LUCKER
İSLİ, SİSLİ, PİS, PUSLU
Türkçesi: Yücel ERTEN
Yöneten: Kahraman AÇEHAN
(C.tesi-Pazar: 11.00'de)

● SEYİRCİLERİMİZ İÇİN OYUN BİTİMİNDE HER SEMTE İETT OTOBÜSÜ TAHSİS EDİLMİŞTİR

● TİYATRODAKİ ÇİÇEKLERİMİZİN YANISIRA TAKSİM SANAT GALERİSİ VAKKORAMA TAKSİM ve KADIKÖY KÜLTÜR MERKEZİ'NDE DE BİLETLERİMİZ SATILMAKTADIR.

Oyun günleri: Salı: 18.30, Çarşamba: 15.00, Perşembe: 20.30, Cuma: 20.30
Cumartesi: 15.00-20.30, Pazar: 15.00-18.30

AFA YAYINLARI

Çağdaş Ustalar Dizisi 9

Darwin

Wilma George

Çeviren: Müfide Pekin

"(...) Bu kuram yalnızca insanın maymundan türediği varsayımını içermiyor, daha da önemlisi, dünyanın sürekli olarak değiştiğini ileri sürüyor."

Afa Yayınları

Çatalçeşme Sok. 46/4 Cağaloğlu/İST. Tel: 526 39 80

AFA YAYINLARI

Cinselliğin Tarihi

Michel Foucault

TÜRKİYE'DE İLK KEZ!

Çeviren: Hülya Tufan

Afa Yayınları

Çatalçeşme Sok. 46/4 Cağaloğlu/İST. Tel: 526 39 80

la birlikte, bu kadar paranın "neye" ödendiğinin belirlenmesi gerekiyordu. TÜGSAŞ kendi uzmanlarından oluşan bir komisyona getirilen projeyi inceletti. Sonuç çok çok ilginçti: TÜGSAŞ Komisyonu, TÜGSAŞ'ın 1 milyar lira ödediği projeyi, "Teşekkülde uygulanması imkânsız" bulmuştu. Komisyon, "Proje raporunda belirtilen örgüt yapısı ve servislerarası görev, yetki ve sorumlulukların iç içe girdiği, lüzumsuz daire başkanlıkları, komiteler konulduğu, bu şekli ile projenin teşekkülde uygulanmasının imkânsız olduğunu" ifade ediyordu. Komisyon raporuna göre, "getirilen yeni" hemen hemen hiçbir şey yoktu.

Ama proje ile getirilen bazı "yenilikler" vardı. Örneğin muhasebenin iyileştirilmesi için bilgisayara geçilmesi önerilmiş, TÜGSAŞ da öneriye uyarak yaklaşık 24 milyon lira ödeyip 5 adet bilgisayar almıştı; ama "çalıştıracak elemanın temin edilememesi nedeniyle" bilgisayarlar 1,5 yıldır atıl durumda bekliyordu. Sonra, "belirlenen süreden fazla çalışılması durumunda hiçbir ücret talep edilmeyeceği" hükme bağlandığı halde, TÜGSAŞ Yönetim Kurulu, "ücretli ek süre" tanımıştı. Bunların dışında, TÜGSAŞ Yönetimi, "kullanılamaz" olduğunu saptadığı halde, "İşin güvencesi olarak tutulan 216 bin 375 doların, projeyi takip eden ilgili servisin yazılı bir talebi olmadan, 2.5. 1985 tarihinde Dünya Bankası'na ödenmesi için talimat" vermişti! Bunun anlamı, kullanılamayacak proje için 130 milyon lira daha açıktan ödeme yapılmış olmasıydı. Müfettiş incelemesine göre, "böylece firmayı projesine bağlayıcı hukuki bir hüküm" de kalmamış, Price Waterhouse-MUHAŞ, çalışmalarının karşılığı olarak hak ettikleri parayı alıp çekilmişlerdi. Bundan sonra sorun, TÜGSAŞ yöneticilerince göğüslenecek, yapılanların hesabını onlar vereceklerdi: Çünkü Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'nun raporunda, ".. Konunun ilgili Bakanlık ve Maliye ve Gümrük Bakanlığı müfettişlerince tetkik ve tahkik ettirilmesi temenni olunur" deniyordu. Vehbi Dinçerler'in başında bulunduğu Devlet Bakanlığı ile Maliye ve Gümrük Bakanlığı'nın müfettişleri de olayı ele almışlar, inceliyorlardı ●

"Proje tasvip görerek gitti"

MUHAŞ Genel Müdürü Yüksel Nedim Yalçın **Nokta'***nın sorularını yanıtladı.*

Nokta: "Gübre sektörü rasyonalizasyonu ve enerji kazanımı" projesi sizden hangi koşullarda istendi?

Yalçın: Bizden, TÜGSAŞ'ın en verimli ve kârlı şekilde nasıl çalışabileceğine ilişkin proje hazırlamamız istendi. Bir KİT olarak ama özel sektördeki gibi verimli çalışabilmesi için ne yapılması gerektiği soruldu, onun için proje istendi. Biz de Price Waterhouse - MUHAŞ ortaklığıyla isteneni yapmaya giriştik. Teknik mühendislik kısmında bir İngiliz grubu çalıştı, idari düzenlemeyi bizim ortaklığımız yaptı. Bu çalışmamız sırasında Price Waterhouse, bu alanda daha önce çalışmış uzmanlarını Türkiye'ye gönderdi.

Nokta: Ama sonradan TÜGSAŞ'ın oluşturduğu bir kurul, hazırlanan projeyi uygulanamaz bulmuş. Çalışmalar yürütülürken bir koordinasyon yok muydu?

Yalçın: Proje hazırlanmasının her aşamasında hem TÜGSAŞ yetkililerine, hem Dünya Bankası yetkililerine brifingler verildi. Raporumuz baştan sona tasvip görerek gitti.

Nokta: Aşamaları TÜGSAŞ yönetimi mi kontrol ediyordu? Muhatabınız kimdi?

Yalçın: Yönetimin oluşturduğu

MUHAŞ Genel Müdürü Yüksel Nedim Yalçın YDK MUHAŞ'ın raporunu işe yaramaz kabul etti...

bir kurulla işbirliği halinde projeyi geliştirdik. Ayrıca düzenlediğimiz her bölüm ve birimden yetkililere brifingler verdik. Çünkü proje hazırlandığında uygulayabilecek kişilerin de yetişmiş olması gerekiyordu. Kimi zaman aydınlattık, kimi zaman da öğrettik.

Nokta: Ama kurul projenizi eksik bulmuş...

Yalçın: Dediğim gibi, getirdiğimiz yenilikler konusunda kurulun görüşlerini aldık. Bu görüşleri aynen uygulamak gibi bir zorunluluğumuz olamaz. Kurul gördüğü eksiklikleri bize bildirdi, biz de düzenleyip verdik, itiraz gelmedi.

Nokta: Peki buna rağmen proje neden uygulanamaz bulunuyor?

Yalçın: Biz belirlenen şartlarla en verimli nasıl çalışılabileceğini saptarız. Yasal bir engel çıkarsa, bunun düzenlenip düzenlenemeyeceğini hükümran bir devlete rağmen ben garanti edemem. Hiçbir kuruluş bir ülkenin kanunlarını değiştirebilecek güçte değildir. Kanun maddeleri değiştirilmeyince bizim yapabileceğimiz bir şey yoktur. Nitekim 5 tane bilgisayar uzmanı alamadılar, yasal engel nedeniyle. 40 bin liraya bilgisayar uzmanı çalıştırabilir misiniz?..

Nokta: Size hukuki bir çerçeve çizmemişler miydi?

Yalçın: Bize söylenen şuydu: 'TÜGSAŞ bir özel sektör kuruluşu gibi kârlı ve verimli nasıl çalışır'? Bizim projemiz bu çerçeveye dayalıdır.

Nokta: Sizin şu anda proje ile ilgili bir sorumluluğunuz var mı? İşin güvencesi olarak tutulan 216 bin 375 doların Dünya Bankası'nca size ödenmesinden sonra, sizi projenize bağlayacak bir neden kalmadığı söyleniyor...

Yalçın: Sözleşme gereği, projenin tesliminden itibaren bir yıl hizmet vermek zorundayız. Bana kalırsa proje bölüm bölüm de olsa uygulanmaktadır. Çünkü arada bir telefon edip projenin uygulanması konusunda sorular soruyorlar, biz de açıklamalar yapıyor, katkıda bulunuyoruz.

ÇALIŞMA YAŞAMI / BİR "ÖZYÖNETİM" ÖYKÜSÜ

Kardan pamuk yapamadılar

Rekor Hidrofil Pamuk Fabrikası'na patron olan işçiler bir yıl dayanabildiler.

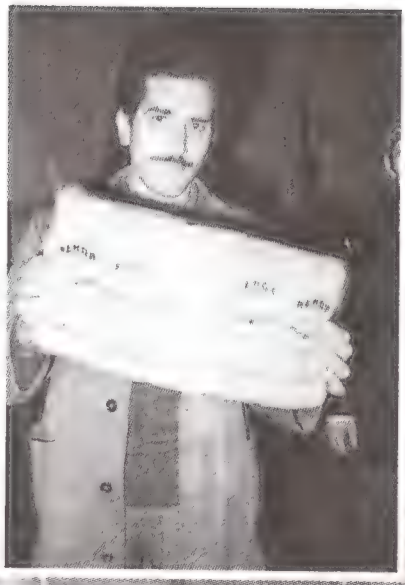

Patron-işçi Aydın Çağdaş (küçük resim), "patron olmadan da bu işi yürütebilirdik"

Sabahın kör karanlığında gelip gece on ikide çıkmışlardı. Kendi evleri gibi bilmişlerdi işyerlerini. İflastan sonra bir yıl süreyle kiraladıkları Rekor Hidrofil Pamuk Fabrikası'nı işletmek için çok uğraşmışlardı. Yağmur yağıp da fabrikayı diz boyu su bastı mı sorun bile etmeyip hep birlikte temizlemişlerdi. Çabalarının karşılığını üretimde almışlardı. Yıllık 8 bin ton olan pamuk üretimini tam 11 bin tona yükseltmişlerdi. Ama bu durum kötü sonu engellemeyemiyor yarım asırlık fabrika onları terk edip gidiyordu. Ellerindeki stoku eritememişler, fabrikanın ruhsatını da yenileyememişlerdi.

İsmet İnönü'nün ağabeyi Rıza Temelli tarafından 50 yıl önce bir sanayi hamlesi ile kurulan pamuk fabrikası birkaç kez el değiştirmiş ama bir kere olsun teknolojisini yenileyememişti. Geçen yıl iflasa sürüklendiğinde işçiler, "biz işletelim" diye ortaya atılmış ve 25 çalışanı temsilen üç kişi fabrikayı kiralamıştı. Ne var ki, iş kiralamayla bitmiyordu. Fabrika işçi yönetiminde çalışmaya başladıktan bir süre sonra, "herkes hep birlikte ortak olmak" istiyordu. İşçi yönetiminin "kâr etmiyoruz" açıklamaları kuşkuyla karşılanıyor ve huzursuzluk başlıyordu: "Ne bilelim paraları üleşmediğinizi", diyenler çıkıyordu. Ama bu yasal olarak mümkün değildi. Herkesin işveren olup vergi karnesi çıkartması ve Bağ-Kur'a üye olması gerekecekti. İşçilerin üyesi olduğu Teksif Marmara Bölge Temsilcisi ve İflas Masası Başkanı Selçuk İkizoğlu işçiler arasında çıkan sorunları anlatırken şöyle diyordu: "7-8 ay sonra ücretlerinin 40 binden 70 bine çıkarılmasını istediler. Bu onların doğal hakkıydı. Ama işler iyi gitmiyordu."

İflas Masası Başkanı Selçuk İkizoğlu

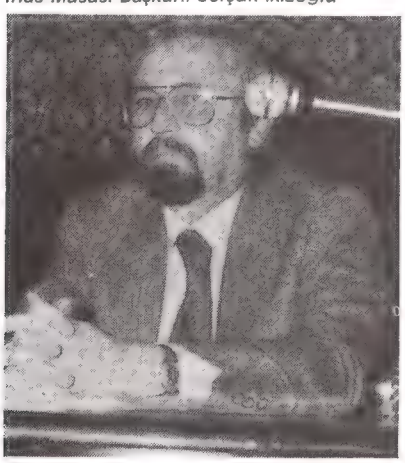

Sonun başlangıcı. İşçiler aralarında çıkan ufak tefek anlaşmazlıkları belki de giderecekleri bir sorun çıkmıştı: Nakit sorunu. Üretilen pamukların pazarlanması için anlaştıkları firma, malın tümünü alacağını vaadetmişti. Bu 11 ton pamuk anlamına geliyordu. Ama firma sadece 2 ton pamuk alıyor ve paranın yarısını da çekle ödüyordu. Çekler vadesinden önce yüzde 24 kayıpla bozduruluyor ve evdeki hesap altüst oluyordu.

İşte tam bu sırada bir de Belediye pürüzü çıkageliyordu. Yıllardır denetlenmeyen fabrikadan ruhsatını yenilemesi isteniyordu. Elektrik ve su tesisatı değişecekti. Gelgelelim bu tesisatın değişmesi için gereken para öylesine yüksekti ki, işçiler iflas masasına başvurarak bir yıl önce yaptıkları kira anlaşmasının feshini istiyorlardı. Böylece işçilerden 18 yaşındaki Melek Ergün'ün "Yağan karı pamuk etsek de işlesek derdik" diye anlattığı düş bitiyordu. 25 işçi tasfiyeden alacakları 35 milyonu beklerken İflas Masası'nın Teksifli Başkanı İkizoğlu'da şöyle diyordu: "Eğer hükümet destekleseydi, işçiler de bu fabrikayı yönetebilirlerdi. Biz bunu ispatladık."

SIEMENS

DELTA® Serisi Anahtar ve Prizleri.

Siemens Delta serisi anahtar ve prizleri, gelişen çağımızın dizayn ve teknik üstünlükleriyle imal edilmiş, çağdaş oturma ve çalışma yerlerine en iyi uyumu sağlayacak düzeyde olup, TSE ve VDE normlarına uygun mamullerdir.

- Kırılmayan, ısıya dayanıklı gövde.
- Kasayı sıkı kavrayan sağlam tırnaklar.
- Anahtarlarda tüm yüzeyi kaplayan, kolay ulaşılan tuş sistemi.
- Vidasız klemensler.
- Prizlerde 16 A'e kadar akım taşıma yeteneği.

Daha fazla bilgi için
bir Siemens AG kuruluşu olan
Etmaş'a danışın.

Meclisi Mebusan Cad. 35 Fındıklı
P.K. 1001 Karaköy-İstanbul
Tel: 145 20 90 Tlx: 24233 Fax: 145 20 90

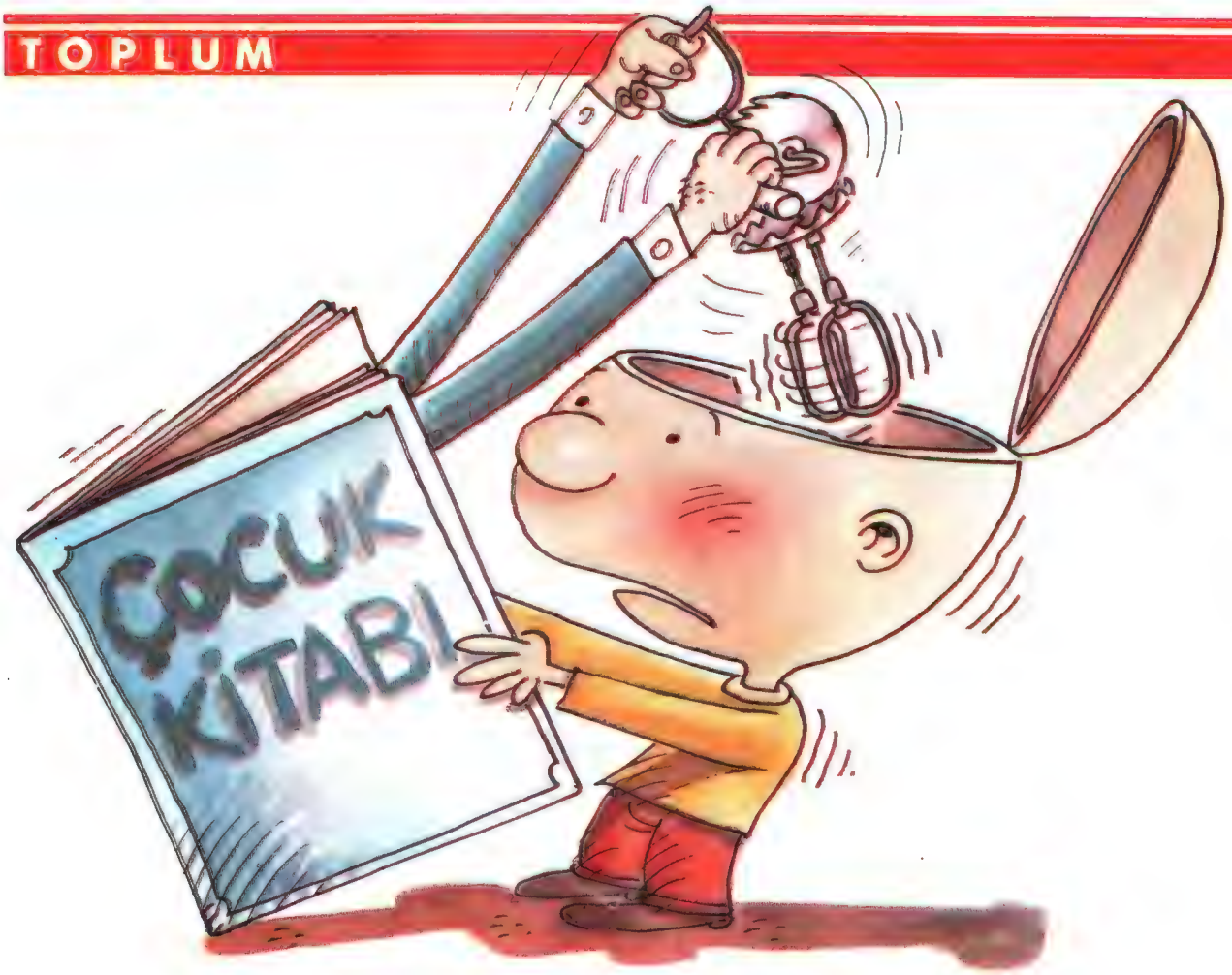

YAYIN / OKUL ÖNCESİ ÇOCUK KİTAPLARI

Çocuklara "muzır" neşriyat

Çocuklarımızın okula gitmeden kitapla tanışması ne güzel! Ancak bu güzelliği, bazı kitaplarda sunulan dünya çirkinliğe dönüştürüyor. Çirkinlikten kurtulmanın yoluysa ana babaların kitapları denetlemesinden geçiyor.

"Haydi yatağa!" komutu her gün yaşanan oyunun bir kez daha başladığını gösteriyordu. Adet olduğu üzere üç yaşındaki Çiğdem nazlanacak, yatmak istemediğini söyleyecek, böylece başlayan pazarlık, her zaman olduğu gibi sonuçlanacaktı. Küçük kızı yatağa yatırmanın tek koşulu, annesinin ya da babasının resimli öykü kitaplarından birini okumasıydı.

Çiğdem yatağına girerken babası da raftan bir kitap çekip aldı ve yatağın yanındaki koltuğa kuruldu. Elindeki kitabı ilk kez görüyordu. Belli ki eşi yeni almıştı. Kitabın adı Ağlayan Narla Gülen Ayva'ydı. Bir halk masalından derlenmişti. Yüksek sesle okumaya başlamadan önce, ilk satırlara şöyle bir göz gezdirdi: "Evvel zaman içinde, bir padişahın, tahtını bırakacağı erkek çocuğu olmamış. Bu nedenle padişah üçüncü kez evlenmiş. Zamanı geldiğinde bir çocuğu olmuş. Fakat o da kız imiş. Padişahın karısı gözyaşlarını tutamamış. Yavrusunu bağrına basıp, boyun bükmüş. Ebe kadın padişahın karısına acımış. Bu nedenle padişaha bir oğlu olduğunu söylemiş. Padişah bu duruma çok sevinmiş..." Bu satırların yer aldığı sayfada bir de, elinde kundakta bebeği taşıyan bir arap bacı ve üzüntüsünden bebeğine bakamayan annenin resmi bulunuyordu. Çiğdem'e okuduğu kitaplarda çocuğun anlayamayacağı kimi sözcükleri ya da kavramları anında "sansürlemeye" alışkın olan baba, ilerki sayfalara da bir göz atınca bu çabasının yersiz olacağını anlıyordu. Masalda, bir şanssızlık sonucu kız olarak doğan çocuk, erkek gibi yetiştirilecek, ancak sünnet zamanı gelince "kız-şehzade" çareyi kaçmakta bulacaktı. Ancak masal bununla da bitmiyordu. Özellikle ilkokul öncesi çocuklarını hedef alan kitapta, Attilâ İlhan romanlarına taş çıkartan bir cinsel karma-

şa yaşanacak, ve kız-şehzade periler padişahının Mındıkoğluvari bir operasyonu sonucunda erkekleşerek, güzeller güzeli Allı Sultan adlı bir kızla muradına erecektir.

Çiğdem, babasının okumaya başlamasını beklemekten sıkılıp uyuyakalmıştı. Babası ise, Çiğdem'i falan unutmuş dehşete düşmüştü. Çiğdem masal kahramanı "kız-şehzade"yi kendine örnek alacak olsa başına gelecekleri düşünmek bile ürkütücüydü.

Halk masallarında padişahın, tahtını devredeceği erkek çocuklara düşkünlüğü sıkça kullanılan bir motif olsa da bu motifin okul öncesi çocuklara yönelik resimli kitaplara da konu edilmesi zorunlu sayılmazdı. Nitekim halk masallarının tümünün çocuklara yönelik olmadığını belirten uzmanlar eğer gerekiyorsa bunların antolojilerde toplanabileceğini söylüyorlardı. Ancak kız çocuklarla erkek çocukların toplumsal yaşamdaki farklı rollerini ele alan konular yalnızca halk masallarıyla sınırlı değildi. Yıllardır piyasada en çok satan çocuk kitaplarından olan "Ayşegül" dizileri bu konudaki en çarpıcı örneklerin başında geliyordu hiç kuşkusuz. Ayşegül, gerek dış görünümüyle gerek davranışlarıyla annesinin küçük bir modelini oluştururken, kardeşi Arda haşarı, afacan, güçlü, kısacası "erkek"i temsil ediyordu. Ablası yemek yaparken, erkek kardeşinin ayakkabıları boyaması gibi zararsız rol dağılımları bir yana, "Ayşegül Pisiklete Biniyor" kitabının finalinde yer alan "Bu yarışı tabii ki Arda kazanacaktı. Çünkü o bir erkekti" gibi daha vahim değer yargıları da aynı bakış açısını pekiştiriyordu. Ebru ve Burak adlı iki kardeşin öyküsünü anlatan başka bir çocuk kitabında da benzer bir ilişki gözleniyordu: "...Burak, Ebru'nun giyinmesine yardım ediyordu. Çünkü Ebru yalnız başına giyinmeye kalksa bahçeye ancak akşama çıkabilirlerdi. Neyse ki Burak'ın yardımıyla iş kısa sürdü..."

Ayşegül toplumsal roller konulu dersin temel kitabı

Kendi kendine giyinmeyi bile başaramayan Ebru'yla Burak bahçeye çıkıyorlar ama Ebru'nun beceriksizliği burada da sürüyordu: "...Burak ağaç dallarına asılmış, ya da dallar arasına saklanmış yumurtaları topluyordu. Ebru ise ağaca çıkmayı becerebildiğinden yerde gizlenmiş yumurtaları bulup toplamaya çalışıyordu..."

Kari Çağatay

Ne ilk ne de son! Özellikle okul öncesi çocuklara ilişkin kitaplarda bu tür sağlıksız yaklaşımlar yalnızca bu bir iki kitapla sınırlı değildi hiç kuşkusuz. Kısacık yaşamlarında, kitapla ilk karşılaşmaları, 0-5 yaş grubu çocukları açısından oldukça büyük bir önem taşıyordu. Marmara Üniversitesi çocuk yuvası danışmanı Pedagog Kari Çağatay, bu yaşlardaki çocukların beyinlerinin her gördüğünü emen bir sünger gibi olduğunu vurguluyor,

Cins-i latifin yaşama yarışındaki yeri daha çocuk kitaplarında saptanıyor.

bu yüzden okul öncesi çocuk kitaplarına diğer kitaplardan bile daha fazla özen gösterilmesi gerektiğini belirtiyordu. Çağatay'a göre gerekli nitelikleri taşımayan kitaplar çocukların mantık yapılarını, dil gelişimlerini bozabiliyordu. Bu tür sorunlar doğmasa bile kitabın çocuğa sıkıcı gelmesi, daha ilerki yıllarda kitapla kurulacak ilişki açısından da olumsuz izlerini sürdürebiliyordu.

Tek sorun içerik olsa... "Debdebeli bir hayat sürer olmuş Mısırlı/ Şu var: Adam cömertlik yönünden çok hayırlı... Fakiri, fukarayı hep himaye edermiş / Hayırhahlık bahsinde yaptıkları pek çokmuş... Lakin ve ne var ki adam davranmazmış edeple..." Bunlar da bir başka çocuk kitabından alınma satırlar. Şiirsel bir üslup yaratmak uğruna, dili yeni öğrenen çocuğa sunulan kırık dökük cümle yapıları bir yana, "lakin, ne var ki" gibi tekrarlar ve himaye, hayırhahlık, edep debdebe gibi 80'li yılların çocuklarına oldukça yabancı gelecek sözcüklere de rastlanabiliyordu çocuk kitaplarında.

Okul öncesi çocuklara yönelik kitaplarda, Türkçenin doğru kullanılmasının yanı sıra dikkat çeken diğer bir sorun da kavram karmaşaları oluyordu. Nitekim Redhouse çocuk kitapları yönetmeni Fatih Erdoğan'ın verdiği bir örnek bu gerçeği vurguluyordu: "Yabancı bir çocuk kitabında öykünün konusu paskalya yumurtası çerçevesinde oluşturulmuşsa, onu alıp bahar bayramı yumurtası diye anlamsız bir kılığa sokmak çok yersiz." Erdoğan, yabancı kültürlere ilişkin bazı unsurların çocuklara sunulmasının tümüyle anlaşılır bir şey olduğunu ancak bunların çocuğun kendi kültürüne "adapte edilmesi" adı altında bir karmaşaya dönüştürülmesinin en azından yanlış bilgilenmeye yol açacağını vurguluyordu.

Fatih Erdoğan "İçeriğe sınır yok"

Pedagog Kari Çağatay'ın dile getirdiği diğer bir sorun da metinlerle, onlara ilişkin resimler arasındaki

Neyse ki Burak devreye girerek Ebru'nun beceriksizliğini dengeliyor...

mantıksal ilişkiydi. Örneğin, bir resimli kitaptaki, "Beş küçük hayvan korkudan birbirlerine sokulmuş titreşip duruyorlardı..." Şeklinde bir cümlenin yer aldığı sayfadaki resimde gerçekten beş küçük hayvan vardı, ama korkudan birbirlerine sokulmaları bir yana her biri birbirinden neşeli gülüşüp duruyorlardı.

Çocuk kitabının müşterisi büyükler. Çocuk kitaplarındaki hatalar ardı ardına sıralanırken madalyonun öbür yüzünde de yayıncıların sıkıntıları yer alıyordu. Fatih Erdoğan, okul öncesi çocuk kitaplarını çocukların kendilerinin satın almalarının söz konusu olmadığından, alıcı kitlesini ailelerin oluşturduğunu söylüyordu. Bu nedenle ticari kaygılar güden yayıncının ilk hedefi, yayınladığı kitabı öncelikle büyüklere beğendirmek oluyordu. Büyüklere çocuk kitabı beğendirmenin hemen hemen tek yolu vardı: Alıcının yayının "eğitici-öğretici" olduğuna inandırılması. Yoksa kitabı okul ve eğitimle özdeş tutan ana-babalar, çocuğa doğrudan bir şeyler öğretmeyen "hayali şeyler"e pek rağbet etmiyorlardı.

Ancak, "hayali şeyler"e para ayırmaya karar veren ana-babalar ne yapacak, çocuklarını kitapla ilk kez ne zaman tanıştıracak, tanıştıracağı kitabı seçerken nelere dikkat edecekti? Pedagog Kari Çağatay, "Çevremdekiler o zamanlar beni garipsiyorlardı, ama benim çocukların ilk kitaplarını daha birkaç günlükken gördüler" diyor ve hemen ekliyordu: "Eğer çocuğunuza resimlerini göstereceğiniz kalın yapraklı resim kitapları bulamıyorsanız, dergilerden keseceğiniz resimleri bir mukavvaya yapıştırarak çocuğunuzun ilk kitabını siz yapabilirsiniz." Okul öncesi çocuklara yönelik kitapların her şeyden önce eğlendirici olması gerektiğine dikkat çeken Çağatay, bunların çocuk için aynı zamanda bir oyuncak işlevi olduğunu da söylüyordu. Bu nedenle ilk bir-iki yaşa yönelik kitapların hemen yırtılacak, yıpranacak kâğıttan yapılmaması gerekiyordu.

Konuya bir yayıncı olarak yaklaşan Fatih Erdoğan ise kitabın, çocuğa ilk estetik duyarlılığı kazandıracak ürünler olduğunu belirtirken, biçimin içerikten önce geldiğini vurguluyordu: "İçerik ne olursa olsun, kötü resimlerle ve bozuk bir Türkçe ile sunulmuş bir kitap bizce, içeriği açısından bozuk bir kitap kadar zararlı olabilir. İçerik konusunda herhangi bir sınırlayıcı kriterimiz yok. Her konu çocuğa uygun bir formda ve üslupta işlenebilir."

Yaşamının ilerki yıllarında nasıl olsa çok sayıda "zararlı" "sakıncalı" kitapla tanışacak olan çocuklara daha yaşamının ilk yıllarında bu tür ayrımlar getirmek doğru olmasa da belki yayıncıların, işin başında konuya daha titizlenerek yaklaşmaları, belki ana-babaların kitap satın alırken daha dikkatli olmaları böyle bir sorunu ortadan kaldırmaya yeterli olabilir ●

EĞİTİM / ZORUNLU DERGİ SATIŞI

Bursa'da "Büyük tahkikat!"

Bursa Milli Eğitim Müdürlüğü'nün "Günümüz" dergisini satın almayan öğretmenler hakkında soruşturma açması tepkilere yol açtı.

"Almayacağım kardeşim, almayacağım işte. On defa savunma isteseler yine almayacağım. Savunmama da, 'Canım almak istemiyor' diye yazacağım."

"Ben de, 'Amatör şairlerden hoşlanmam. İlçe ilçe öğretmen listesi okumayı ise hiç sevmem' diye yazacağım."

Bir lisenin öğretmenler odasında geçen bu konuşma, okul müdürünün odaya girişiyle birlikte "şıp" diye kesiliverdi. Öğretmenler tartışmaya gelecek teneffüste devam etmek üzere homurdanarak sınıflarının yolunu tuttular.

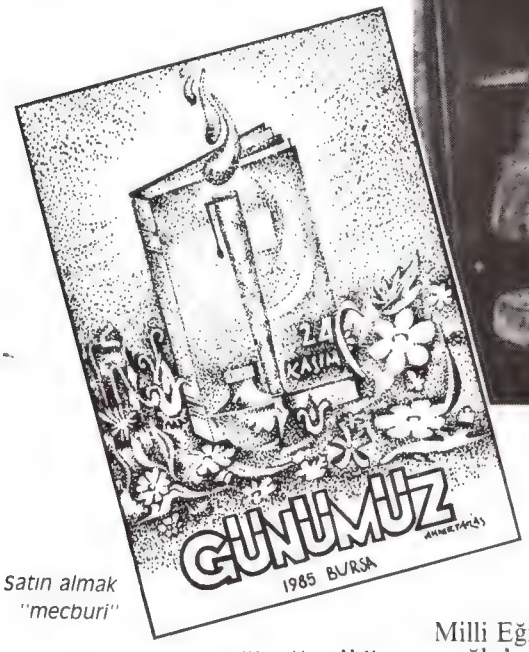

Satın almak "mecburi"

Son günlerde, Bursa'nın hemen bütün lise ve ortaokullarındaki öğretmenler arasında sürüp giden bir tartışmaydı bu. Olay, Bursa Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 19 Kasım tarihli, Eğ. Öğr. Hiz. II. 050/61320 sayılı emriyle gelen bir yazıyla başlamıştı. Yazıda, Milli Eğitim Müdürlüğü'nün de katkısıyla hazırlanan "Günümüz" adlı derginin bütün okullarda satılması isteniyor ve fiyatının da 390 lira olarak belirlendiği belirtiliyordu. Yılda bir kez yayınlanan 176 sayfalık bir dergiydi bu. Milli Eğitim Müdürü Necmi Yazıcıoğlu'nun sahibi olduğu derginin yarısı "amatör şair" öğretmenlerin iç bayıltıcı şiir denemeleriyle, diğer yarısı da Bursa ve ilçelerindeki bilumum okulların öğretmen listeleri ile doluydu.

Milli Eğitim Müdürü Necmi Yazıcıoğlu

Derginin satışını izleyen aylarda, satışın pek de parlak gitmediği ortaya çıkmış olacak ki, Milli Eğitim Müdürlüğü yeni bir yazı göndermek zorunda kalıyordu. 30 Ocak 1986 tarihli ve 050/5522 sayılı bu ikinci yazıda "Dergiden almayanlar hakkında işlem yapılması" isteniyordu. Bunun üzerine okul müdürleri derhal harekete geçecek ve dergiyi almayan öğretmenlerden "Neden almadıklarını ve varsa bu konuda açıklamak istedikleri diğer hususları belirterek savunmalarını yazmalarını ve 7 gün içinde teslim etmelerini" isteyecekti. Savunma istenen öğretmen sayısı, Bursa'daki öğretmenlerin neredeyse yarısını buluyordu.

"Bir dergiyi almamak" suçundan girişilen bu "geniş çaplı" soruşturma, öğretmenler arasında büyük bir tepki yaratmıştı. "Bu ne biçim iş?" diyordu **Nokta**'nın konuştuğu öğretmenler. Milli Eğitim Müdürlüğü zoraki dergi satma hakkını hangi kanundan, hangi yönetmelikten alıyordu? Bir insan bir dergiyi almadı diye nasıl soruşturmaya uğrardı?

Savunma için verilen süre daha dolmamıştı ki, tepkilerin şiddeti üzerine Milli Eğitim Müdürlüğü geri adım atmak zorunda kalıyordu. Müdür Necmi Yazıcıoğlu, **Nokta**'nın sorusu üzerine, önce "Yok böyle bir şey" diyor, ancak müdürlüğün yazısı tarih ve numarasıyla belirtilince yakınmaya başlıyordu: Bu dergi için tam 3,5 milyon lira masraf etmişlerdi. Para Öğretmen Evi hesabından borç alınmıştı. Neydi ki 390 lira? Bir sigara parası.. Alıverseler ne olurdu yani! Ama almamışlardı! Yazıcıoğlu sonunda, "Evet, kitabın satışını artırmak için savunması istenmiş öğretmenler olabilir" diyor ve şöyle devam ediyordu: "Ama şu ana kadar henüz bize iletilmiş savunma yoktur ve gelirse de işleme konmayacaktır."

Bu açıklamalar Milli Eğitim Müdürlüğü'nün giriştiği zoraki satış çabalarının boşa çıkmak üzere olduğunu gösteriyordu. Yanlış bir hesap öğretmen odalarının kapısından geri dönüyordu. Benzeri "uyanıklık" denemelerine girişmeyi düşünenler için ibret verici bir dersti bu●

BASIN / GÜNEŞ 5 YAŞINDA

"Yüz liralıkta birinci"

Bundan beş yıl önce Babıali görkemli bir doğuma sahne olmuş, yeni bir gazete doğmuştu: Güneş. **Nokta,** *kuruluşunun 5. yıldönümünde gazetenin isimbabalığını yapan, ilk gününden bu yana yönetimini üslenmiş olan ve bugün hâlâ Genel Yayın Yönetmenliğini yürüten Güneri Cıvaoğlu'yla gazetenin bugün geldiği nokta ve basının genel durumu üzerine konuştu:*

Nokta: Önce bugünkü durumu yorumdan ziyade net rakamlarla açıklar mısınız?

Cıvaoğlu: Net rakamlar olarak size verebileceğim tirajlar ve satışlardır. Bugün salı. Her salı akşamı olduğu gibi bizim ve diğer gazetelerin satış raporları geldi. Hürriyet dağıtım grubunun verdiği rakamlar. Bunlarda gördüğünüz gibi 100 liraya çıktığımız hafta 351 bin net satıştan 359 bin net satışa çıkmışız. İademiz ise yüzde 11. Bu, Türkiye standartlarında rasyonel yayıncılığın göstergelerinden biridir.

En önemlisidir.

Hatta bugünkü duruma göre bugün için söyleyebileceğim son dört haftayı aşkın sürenin ortalaması hemen hemen budur. Ondan önce daha düşük bir satış grafiğimiz vardı.

Nokta: Güneş bir süredir, lotarya diye adlandırılan şansa ve çekilişlere dayalı kampanya düzenlemiyor. Buna rağmen bu tiraja nasıl ulaştınız?

Cıvaoğlu: Bunun nedenleri çok yönlü. Türkiye'de pek çok atılımlar yapılıyor, gazetecilik alanında. Bunların içinde Güneş de kendi payına düşen, kendi işlevine düşen atılımları ve katılımları yapmakta.

Birkaç aylık sürede satışımız düşük oldu. Bunun nedenleri... Yayın ve işletme-idare dişlileri arasında ilk aylarda senkron sağlanamadı. 700 binlere tiraj patlaması yaptık. Ama bu uyumsuzluktan doğan aksamalar nedeniyle tirajımız indi.

Yaz aylarında tüm vaatlerimiz yerine getirilinceye kadar... İdare-yayın senkronu kuruluncaya kadar, büyük hamlelere girmedik. Şimdi yayın ve idarenin bizim yokuşta az bulunur bir uyum ve senkron içinde olduğunu söyleyebilirim... Ve işte sonuç ortada. Yeniden 400 binlerdeyiz... Ve bir ayı aşkın süredir.

Nokta: Satış sıralaması nedir gazetelerin?

Cıvaoğlu: Şöyle: 3-9 Şubat devresi itibariyle Hürriyet 618 bin, Sabah 551 bin, Tan 414 bin, Güneş 359 bin, Milliyet 266 bin, Bulvar 178 bin, Tercüman 170 bin, Günaydın 166 bin, Cumhuriyet 106 bin, Yeni Asır 71 bin.

Bir başka açıdan baktığımız takdirde Güneş, Milliyet ve Cumhuriyet 100'er liralık gazetelerdir. 100'er liralık gazete standartlarında Güneş birinci durumda. Fiyat dikkate alınmaksızın sıralamada Hürriyet birinci. Ama Hürriyet 100 TL'ye de çıksa birinciliğini korur kanısındayım.

Tabii tiraj her şey demek değildir. Hatta çok şey bile demek değildir. Önemli olan bir gazetenin etkinliği. Diğer gazetelere ne övgü ne yergi değil. Bunu Güneş'in izlemesi gereğine inandığım gazetecilik ilkesi olarak söylüyorum. Günlük tartışmalar arasında adının anılması açısından önemli. Ortaya attığı konuların kamuya mal olup olmaması, sonuç alınması açısından önemli. Yani etkinlik önemli. Tiraj ve et-

Güneş gazetesinin karikaturisti Kamil Çakmak'ın gözüyle Güneri Cıvaoğlu

kinliğin bileşkesi gazetenin ağırlığını ortaya koyuyor. Sayın Mehmet Ali Yılmaz'la birlikte geliştirdiğimiz strateji, **"tirajı"** ve **"saygınlığı"** bir bütün olarak amaçlıyor.

Nokta: Siz Babıali'deki yayın yönetmenleri içinde çok değişik bir performans gösterdiniz son zamanlarda; gazete yönetiyor, başyazı yazıyor, masanızdan çok sık kalkıp bizzat haber yaratıyorsunuz. Bu nasıl bir duygu?

Cıvaoğlu: Ben eskiden de bunu yapardım. Aslında gazete yönetmeninin ve başyazarının sadece kendi masasından kalkması yeterli değildir. Masasından da kendi yazı köşesinden de kalkmalıdır. Evet kendi köşemden de kalktım. Dikkat ederseniz birinci sayfanın farklı yerlerinde yazılarım yer alıyor. Genellikle Türkiye dışına ya da İstanbul dışına çıkarak yaptığım gezilerde izlenimlerimi yazdığım zaman... Manşetle ilintili yazılarımı manşet yanında güncel ve enformatif notlar şeklinde yazıyorum. Ankara'ya giderim. İstanbul dışına çıkarım. Türkiye dışına çıkarım. Bunlar küçük seyahatler oluyor. Yani genellikle Ankara'ya İzmir'e akşam gidiyorum, sabah ilk uçakla dönüyorum. Fakat bu birkaç saatlik görüşmeler, bizzat yaptığım görüşmeler çok yararlı oluyor. Yurt dışı geziler ise iki üç günü geçmiyor. Gazetede bu izlenimleri yansıtıyorum.

Nokta: Türkiye çok ilginç bir dönüşüm noktasında. Acaba, gazeteler bu ihtiyaca cevap veriyor mu? Yani gazeteler Türk halkının önünde mi, yanında mı, yoksa gerisinde mi?

Cıvaoğlu: Türk halkının gerisinde değil. Türkiye'nin oluşumlarının gerisinde. Çünkü Türk halkının belirli bir noktaya erişmekte Türk basınının büyük katkısı olacağına inanıyorum. Ama Türk basınının bu işlevi yeterince yerine getirdiği kanısında değilim. Bunun da nedeni, Türk basınındaki bütün kadroları toplasanız yeterli sayıya ulaşamazsınız. Ama Türkiye'de altı tane iddialı gazete var. Kadro bulmakta güçlük çekiyoruz. Kadro yetiştirmekte ise daha da fazla güçlük çekiyoruz.

Nokta: Sizce bugün gazetelerin bazı yayınları, özellikle Güneş gazetesinin bazı yayınları Özal hükümetini, bazı bakanları ya da bir eski siyasiyi etkiliyor mu?

Güneri Cıvaoğlu'nun odası, Güneş'in "karargâhı".

Cıvaoğlu: Siz çeşitli çevreleri sordunuz, yani bir tek çevre değil. Özal üzerinde etkili oluyor mu sorusundan başlayalım, sizin için en önemli soru o sanıyorum. Etkili olduğunu sanıyorum, çünkü tepkilerini görüyorsunuz, hep beraber yaşıyoruz.

Sayın Özal'ın evine noter çağıracak kadar, eşinin yüzüğünü noter marifetiyle tespit ettirip, Başbakanlık Basın Bürosu aracılığı ile açıklama yaptıracak kadar basından etkilendiğini görüyoruz.

Sayın Özal'ın çevresinde "basının hiçbir etkisi olmadığını öğrendim, gördüm" diyecek kadar ilginç görüş sahipleri de var. Onları da takdir ediyorum, biz 25 senedir bu işin içindeyiz, kendileri iki sene içinde bu konuyu çok iyi öğrenmişler!

Diğer siyasilere bakacak olursak, muhalefet daima basının yanındadır. İşadamlarına bakacak olursak, işadamları en küçük satırdan bile etkilenirler.

Ama ben basının etkili olmadığı yolunda kendi arkadaşlarımızın yazdığı satırlara pek katılamıyorum. Eğer konuyu etkili bir biçimde ortaya koyarsanız... Pekâlâ sonuç alınıyor.

Nokta: Peki bu etki Amerika'daki gibi olabiliyor mu? Diyelim ki bir Watergate benzer bir olay yaratıldı. Basın bu ölçüde etkili olabilir mi? O noktaya gelindi mi?

Cıvaoğlu: Olmaz olur mu?Günaydın gazetesinin kökleşmesinin başlıca nedeni Demirel iktidarına karşı yaptığı yayınlardır. Ve daha sonraki gelişmelerin ne olduğunu hep beraber gözledik. Günaydın AP'yi ikiye bölmüştür. Demirel'i çok zorlamıştır.

Bir başka hadise daha vereyim. Mesela Cumhuriyet gazetesinin Celil Gürkan ile ilgili anıları, o anda etkili oldu mu, olmadı mı diye belki tartışılabilir. Ama sonradan Muhsin Batur SHP'ye girdi ve o yayınların sonucu 2 gün sonra istifa etmek zorunda kaldı.

İşkenceci polis hadisesi, önce sizde, sonra bizde çıktı. Türkiye'de işkence hadisesi gündeme geldi ve kamuoyunun, araştırmalara göre önde gelen altı konusundan biri.

Türkiye'de 3 milyon gazete satılıyor günde. Bir gazeteyi dört kişi okusa, 12 milyon eder. 12 milyonu etkileyen bir gücü kimse görmemezlikten gelemez.

Nokta: Peki bu gücün hükümet tarafından budanmaya çalışıldığı yolunda...

Cıvaoğlu: Mümkün değildir, mümkün değildir. Ben 25 yıllık gazeteciyim ama, daha evvelini de bilirim. Hem o zamanlar hükümetin elinde çok büyük güçler vardı. Özel ilanlar yoktu, resmi ilan böreği vardı. Resmi ilanlar ve tahsislerle gazeteler yönlendirilirdi. Ama zaten bu tip yönlenmelere müsait olan gazeteler, kendi iktisadi bağımsızlığına sahip olmayan gazetelerdir. Bu silah hiç kimseye uğur getirmemiştir. Uğursuz silahlardır, talihsiz silahlardır, kullanmaya kalkışanı yakar ●

TİYATRO / ORTAOYUNCULAR

Ferhan Şensoy'un Almanya şubesi...

Ferhan Şensoy yönetiminde Ortaoyuncular, ünlü Alman halk komiği Karl Valentin'in skeçlerinden oluşan "İçinden Tramvay Geçen Şarkı"yı sunuyorlar. Şensoy'un , kendisiyle aynı "kan grubundan" saydığı Valentin ile buluşması, iki güldürü sihirbazının ne denli yakın, ne denli özdeş olabileceğini gösteriyor.

Valentin'i Hitler bile yok sayamamıştı...

"Bizim Karl olsa olsa marangoz olur!"

Babasının hiç umudu yoktu ama, küçük Karl, hem marangoz, hem de Almanya'nın en ünlü sahne komiği, dünyanın en büyük halk sanatçılarından biri olacaktı. 1882 yılında Münih'te doğan cılız, çok uzun boylu, ince bacaklı, kızıl saçlı, sivri burunlu Karl, 1905 yılından başlayarak Münih kabarelerinde, Bavyera köylerinde şarkıcılık yapıyor, hatta 22 kişilik bir orkestra yerini tutan kendi icadı garip müzik aletini de çalıyor ama halkın ilgisini çekmeyi başaramıyordu... Ta ki, 1907'de ortalığı kasıp kavuran, "İçinden Tramvay Geçen Şarkı"nın da ilk skeçi, ünlü monoloğu "Akvaryum"u patlatana kadar... Valentin artık kırk yıl boyunca kıvrak zekâsı, müthiş yaratıcılığıyla kendine özgü bir kabare tiyatrosu yaratıp bu türün tek ve tartışılmaz üstadı olacak, Haldun Taner'in deyişiyle "mantığa takla attıran" bir "söz soytarısı" olarak "absurde" tiyatronun da babası sayılacaktır.

Hitler'in bayıldığı komik-i Münih. "Hitler buna çok gülermiş" diyor Şensoy. Valentin Bavyera aksanıyla oynar, herkesi kırıp geçirirmiş. Nazi döneminde "icra-yı lubiyat" etmesine izin verilen iki kabareciden biri olan Valentin, aslında sivri bir politik tavrı olmayan, ama korkunç tuluat gücüyle sahnede her şeyle, hatta Hitler'le bile dalgasını geçen bir sanatçıymış. Haldun Taner, 1937 yılında Almanya'da öğrenciyken seyrettiği ünlü komiği ve onun Liesl Karlstadt adını verdiği sevgilisi, eşi, sahne arkadaşı, "tombul teyze" görünümlü Elizabeth Wellano'yu unutamıyor. 2. Dünya Savaşı yıllarında hasta ve küskün, bir köy evine çekilen ve bileycilik yapmaya başlayan Valentin, uyuşturucunun, yorgunluğun, Wellano'nun kendisini terk etmesinin, yanmış yıkılmış Almanya'dan artık eski ilgiyi görememenin acısıyla 1948'de hayata gözlerini kapamış...

Brecht'in hocası. Ünlü tiyatro devi Bertolt Brecht de sahneye ilk adımlarını Karl Valentin'in yanında atmış. 1919'da Brecht, Valen-

"Halkla bütünleşen, popüler dil"

Ferhan Şensoy, Valentin'i, dil ve tiyatro anlayışını **Nokta***'ya anlattı.*

Nokta: Neden Valentin'i seçtiniz?

Şensoy: Kendimi çok yakın buluyorum bu adama. Dili de çok yakın. İzleyen çok kişi, "Hangi skeç senin, hangisi Valentin'in?" diye sordu. Hepsi onun, ama ben hepsini yeniden yazdım. Türkiye'de buna benzer bir adam yok. Ben Valentin'le özdeşleştim. Zamanında Buster Keaton'dan Groucho Marx'a kadar bütün komikleri etkilemiş.

Nokta: Dille oynuyor, siz de oynuyorsunuz.

Şensoy: Dilin diyalektiği kıkırdaksız oluyor! Her yazar dili endazeyle kullanmalı. Benim kendime has dilim zamanla, seyirciyle birlikte deneyerek gelişti. Önceleri korktuğum dil cambazlıklarım vardı, baktım ki anlıyorlar, o frenlediğim şeyler o kadar etkili oldu ki, seyirci de öyle konuşmaya başladı... Okuduğun zaman "İşte bu Ferhan Şensoy" diyebilmelisin. Aziz Nesin de, Haldun Taner de böyledir. İmza olmadan tanırsın. Belki benimki daha popüler, daha argolu, daha halkla bütünleşen bir dil, bilemiyorum.

Hümeyra ile Şensoy final skecinde... Savaş aleyhinde bugüne kadar yazılmış en sert metin!

tin'in kabaresinde borazan çalıyor, kafasında "epik tiyatro" düşüncesini oluşturmaya başlarken Valentin'den etkileniyormuş.

Valentin sözün gerçek anlamıyla bir "halk sanatçısı." Kitap, kâğıt, kalem sevmiyor. Skeçlerinin tümü de ölümünden sonra, cızırtılı taş plaklardan derlenerek yazıya geçirilmiş. Dönemin ünlü rejisörü Max Reinhardt'a karşı "kitapsız tiyatro" diye bağırmasıyla ünlü. Brecht, Valentin'den halk mizahının püf noktalarını ve sahne-seyirci ilişkisinin sıcaklığını tutturmanın gizini öğrenmiş.

"Bu bir aşk tramvayı..." "Sadece ismini biliyordum, geçen yıl bir Paris gezisinde kitabını aldım okudum, çok sardı" diyor Ferhan Şensoy. Valentin'in skeçlerini oturup bir güzel yeniden yazmış, yani "Ferhanca söylemiş" ve ortaya "İçinden Tramvay Geçen Şarkı" adlı tadına doyulmaz Valentin derlemesi, aynı zamanda mükemmel bir Ferhan-Hümeyra show'u çıkmış. Almanya'nın çalkantılı yakın tarihini özetleyen fon üzerine eklemlenen skeçler, şarkılar, danslar, Şensoy'un sert, "köşeli", ama seyirciyle hemen köprüler kuran oyun gücüyle, Hümeyra'nın tiyatromuza kazanılan olağanüstü yeteneğiyle, "aptal şişman" rollerinin "aranılan adamı", ustalık yolunda hızla ilerleyen Rasim Öztekin'in sevimli sıcaklığıyla, Grup Gündoğarken'in akıcı, yumuşak sahne müziğiyle son derece keyifli bir oyun oluşturmuş... Tiyatro girişinde Nazi üniformasıyla gezinen genç oyuncular "buluşu" biraz zorlama gibi görünmekle birlikte, "İçinden Tramvay Geçen Şarkı" şu sıralar İstanbul'da izlenebilecek en güzel tiyatro oyunlarından biri... Bir demet menekşe gibi duygulu, buruk, komik, hüzünlü, tutkulu bir "şarkı"... Ferhan Şensoy, Galatasaray Lisesi'nde hoca taklitlerinden Devekuşu Kabare yazarlığına, Strasbourg Tiyatro Okulu'ndan Kanada sahnelerine, Haldun Taner'in "çıraklığından" TV dizilerine, oradan "Şahlar"a uzanan tiyatro serüveninde yeni bir konağa varmış bulunuyor ●

Engin ARDIÇ

Nokta: Bir Ferhan Şensoy üslubu oluştu mu?

Şensoy: Noktalamış değilim, geliştiriyorum, seyirci bunun keyfine vardıkça.

Nokta: Bize tiyatro anlayışınızı, kendi kabarenizi anlatır mısınız?

Şensoy: Ben kendimi kabareci olarak kabul etmiyorum. Kabare, Haldun Bey'in "Devekuşu"nda ilk yaptığı, bizim de okuldayken gidip hayran olduğumuz tiyatroydu. Ben kendimi bir yere oturtmak telaşında değilim. İleride birileri oturtur. İlla adını koymak istemiyorum, etiket altına girmek istemem. Ben de Devekuşu Kabare'den çıktım, "skeç skeç, şarkı şarkı" kurgusunu kullanıyorum, belki ondan böyle diyorlar. Evet ama, Brecht de öyle... Brecht kabare mi o zaman? Değil!

"Dil hesaplı kullanılmalı..."

Hollywood'un Kadınları

Hollywood'un ipliğini pazara çıkaran yeni dizi TV ekranlarında.

"Dallas"ın tatlı baldızı Mary Crosby

"Bu iş fahişelikten başka bir şey değildir" diyordu, 28 Şubat'ta TV'de başlayacak yeni bir dizide seks yıldızı "Gina Germaine" rolündeki Suzanne Somers. Yine bir Aaron Spelling yapımı olan ve tüm entrikalarıyla Hollywood'u konu edinen 6 bölümlük "süper" mini dizi **Hollywo-**

Hollywood'un gençlerinden Catherine Mary Stewart ile Andrew Stevens de dizide rol alıyorlar

Dizide geçimsiz karı kocayı canlandıran Candice Bergen ile Steve Forrest

od Wives - Hollywood Kadınları, şimdiden bir **Dallas** ya da **Flamingo Yolu**'nun popülerliğine ulaşacak gibi görünüyor. Jackie Collins'in dilimize de çevrilen ve sadece ABD'de 5 milyon satmış romanından yönetmen Robert Day eliyle uyarlanan 6 saatlik bu dizide Candice Bergen, seks ve şantajdan aile içi uygunsuz cinsel ilişkilere ve cinayetlere kadar uzanan entrika ağının odak noktası.

"Hollywood'un ünlü kokteyl partileri." Hanedan'ın yıldızı Joan Collins'in yazar kızkardeşi Jackie Collins'in, ABD sinema endüstrisini sarsan ve geniş yankılar uyandıran kitabı, yazarın iddiasına göre, duyduğu dedikodulara göre değil de ilk elden sağlanan kaynaklara göre yazılmış. Jackie Collins'in, Hollywood'vari yaşam, çılgın partiler ve Hollywood kadınları diye adlandırılan "özel bir tür" kadınların sergilenmesinden oluşan çok satan kitabından uyarlanan ve Beverly Hills'i skandallara gark eden dizide sinema dünyasının bir yığın yıldızı rol almış. "Seks şampanya kokain" partilerinde elden ele dolaşan genç yıldız adaylarından geçilmeyen dizinin başlıca kahramanı rolünde, ünlü vantrilog Edgar Bergen ile eski sinema oyuncusu Frances Bergen'in kızı olan Candice Bergen annesiyle birlikte boy gösteriyor. "Charlie"nin en uzun meleği Kate Jackson'ın kocası olan **Kaptanlar ve Krallar**'dan hatırladığımız Andrew Stevens ve **Dallas**'ın tatlı baldızı Bing Crosby'nin biricik kızı Mary Crosby gibi eski "aşina" yüzler de karşımıza gelecek. **Hollywood Kadınları**'nın diğer oyuncuları da TV'deki Amerikan dizi filmlerinin yoğun bombardımanı altındaki izleyicinin yabancısı değil. **Kadın Polis** Angie Dickinson'dan **Tehlike Çemberi**'nin Stephanie Powers'ına, **Şahin Tepesi**'nin Joanna Cassidy'sinden Suzanne Somers'e, Anthony Hopkins'den Robert Stack ve Roddy McDowall'a kadar bir yığın ünlü var bu dizide.

"Hollywood Kadınları"nın seks yıldızı Susanne Somers ve yönetmen rolündeki Anthony Hopkins

Ekrandaki "film içinde film." Oyuncuların başarısıyla Jackie Collins'in yansıtmak istediği düzeyde, tüm parıltısı ve pislikleriyle Hollywood'u ekrana taşıyacak dizinin kahramanları, zenginlik, düşkünlük ve ahlaksızlığın batağında ruhlarını yitirmiş, iyice yozlaşmış kişiler. Şartlanageldiğimiz Amerikan dizilerinden alıştığımız tipler. Ama aralarında, Candice Bergen'in canlandırdığı Elaine Conti gibi, diğerlerine göre daha olumlu karakterlere de rastlayacağız. Elaine Conti kocasının mesleğinde yitirdiği itibarını yeniden kazandırmak ve viskinin su gibi aktığı partiler vererek evliliğini kurtarmak için mücadele ediyor. Ününü yitirmiş bir sinema oyuncusu olan kocası Ross Conti (Steve Forrest) ise her türlü haltı yemektedir. Ross Conti, sinema dünyasında söz sahibi olan Sadie La Salle (Angie Dickinson) aracılığıyla sinemaya dönmek ve çevrilecek bir filmde başrol verilen rakibi Oliver Easterne'ün (Rod Steiger) elinden rolü almak ister. Aynı zamanda rakibinin kızı Kareen (Mary Crosby) ile de gizli ilişkisini sürdürür. Ne var ki bu ilişkiyi öğrenen emekli aktör George Lancaster (Robert Stack) dizinin finalini kazanıyor. Kocası için verdiği partiden sonra kocasının bu ihanetini öğrenen Elaine Conti boşanacaklarını herkese duyurur.

Rod Steiger, Stephanie Powers ve Steve Forrest "Hollywood Kadınları"nın ağır toplarından

Seks, şantaj ve intikam, 32 kısım tekmili birden. Buna paralel gelişen entrikanın bağlantısı dizinin son bölümünde verilir. Psikopat katil Hollywood'da sinsice dolaşırken genç aktör sevdiği, masum artistle evlenir ve karısına fark ettirmeden jigololuk yapar. Seks yıldızı Gina Germaine (Suzanne Somers) ise yönetmen Neil Gray'a (Anthony Hopkins), çektiği müstehcen fotoğrafları karısı Montana'ya (Stephanie Powers) gösterme tehdidiyle şantaj yapar. Bu arada Sadie La-Salle (A.Dickinson), yeniden ünlendikten sonra âşık oyununu bırakan Ross'tan intikam almak için planlar kurup durmaktadır. A. Dickinson, bu dizide son moda pahalı giysiler içinde Rolls-Royce arabasıyla gezen, bir kadın tipi çiziyor.

Oyunlar, arkadan vurmalar, kancıklıklar, entrikalar ve her türden ilişkileriyle Hollywood kadınlarının gerçek dramlarını, yoz erkeklerini anlatan bu "süper" mini dizi, TRT TV'sinin son bombası olacağa benziyor●

BASKETBOL / PERRYMAN VE HALİLOVİÇ

Ligde iki yabancı

Sezon başından beri basketbolda bir türlü başarılı olamayan Fenerbahçe, Amerikalı çalıştırıcısı Perryman'in görevden alınmasından sonra Beşiktaş'ı yenerken, İkinci Ligde başka bir çalıştırıcı Haliloviç, takımı Oyak Reno'yu başarıdan başarıya koşturuyor

Play-off arifesinde, Türkiye basketbol ligleri beklenmedik gelişmelere şahit oluyordu: Bir taraftan Efes Pilsen, Galatasaray'ı uzatmada yenerek, birincilik adayı bu güçlü rakibi ve diğer aday Çukurova'nın yanından sıyrılmaya çalışıyordu. Diğer taraftan ise, Amerikalı çalıştırıcısını kapının önüne koyan Fenerbahçe, Erdal Poyrazoğlu ve Mahmut Uslu'nun yönetimi altında, Beşiktaş'ı, beklenmedik bir şekilde yenerek ligin dibine doğru itiyor; yabancı antrenör tarafından çalıştırılan bir başka takım Oyak Reno ise, Nasaş'ı kendi sahasında, tekrar yenerek, İkinci Lig'deki bütün hesapları altüst ediyordu.

Efe gibi bir asından mahrum olmasına karşın, Fenerbahçe Beşiktaş'ı yenerek Ligde sürpriz yaptı.

Fenerbahçe'de operasyon kısa dönemde başarılı. Ya uzun dönemde? Beşiktaş maçı öncesinde, Fenerbahçe'ye fazla şans tanınmıyordu: Takımın asi Efe, bir hafta evvel sahadan atıldığından, bu büyük maçta oynayamayacaktı. Daha da önemlisi, Fenerbahçe, sezon başından beri takımı çalıştıran Dennis Perryman'i kızağa çekerek, iki Türk çalıştırıcısını işbaşına getirmişti. Sporda, bir çalıştırıcının yeni işine ve ortama adapte olmadan görevden alınmasının sporcular üzerinde yapacağı olumsuz etkiler biliniyordu. Daha geçen sene, Trabzonspor yöneticilerinin, Galatasaray maçı öncesinde çalıştırıcılarını görevden alması, takımın ağır bir yenilgiye uğramasına yol açmıştı. Aynı şekilde, Galatasaray'daki ilk yılında kendisinden beklenen başarıyı veremeyen Derwall, bu yıl da görevini sürdürerek, bugünkü modern futbol oynayan Galatasaray'ı yaratmıştı. Ama Fenerbahçe, bütün bu olumsuz göstergelere karşın, zorlu bir maçtan sonra Beşiktaş'ı yenmeyi başarıyordu. Peki nasıl olmuştu da, Amerikalı çalıştırıcısından mahrum Fenerbahçe, Beşiktaş'ı yenmişti? Bu sorunun cevabını, bazı spor çevrelerine göre, Fenerbahçe'nin oyunundan çok, Beşiktaş'a verilen taktik hatalarda aramak gerekiyordu. Fenerbahçe'nin bu başarısını, uzun dönemde sürdürüp sürdüremeyeceği, sadece basketbol değil bütün spor çevrelerinde merak konusu olmuştu.

Perryman'ın atılganlığı Fenerbahçe'nin başarısı için yeterli olmadı.

Türk sporcusu kolay doldurusa gelir: Fenerbahçe basketbol takımının başına büyük umutlarla getirilen Dennis Perryman, başarısızlığın nedenlerini saymakla bitiremiyordu: Önce elindeki kadro sınırlı ve yaşlıydı. Uzun oyuncular pek yoktu. Triano gibi yabancı oyuncular ve yaşlı kadro savunma açısından zayıflık yaratıyordu. Sonra, takımın çalışma salonu bile yoktu. Kendisi de, Türk basketboluna yabancıydı. Sezona geç başlamışlardı. Üstelik, en tecrübeli oyuncular bile, pas fundamentali gibi temel özelliklerden yoksundu. Ama asıl önemli faktör, Türk sporcularının

oldukça hissi oynamalarıydı. Bu da, takımda istikrarsızlık yaratıyordu.'Psikolojik dolduruşla' sporcuları, potansiyellerinin üzerine çıkartmak pekala mümkündü. Sporcuların İngilizce bağırıp çağırmaktan anlamamaları ise, bu konuda, lehine bir durum oluşturmuştu. Nitekim, bir maçta, 20 farkla yenik kapadıkları ilk yarıdan sonra, Amerikalıların bile pek anlayamadığı Wyoming şivesiyle bağırıp çağırmış, ne söylediğini değil, sadece kızdığını anlayan sporcular, psikolojik olarak uyarılmışlar ve sahaya çıkıp 20 farkı kapatıvermişlerdi.

Rusmir Haliloviç, başarılarını "sessiz ve derinden" sürdürüyor.

Bir yabancı da Bursa'dan. Fenerbahçe'de Perryman kendinden beklenen veremezken, Bursa'da, Oyak Reno'nun Yugoslav çalıştırıcısı Haliloviç, takımını başarıdan başarıya koşturuyordu. Oyak Reno, İkinci Ligde, grubunun iddialı takımı Nasaş'ı 2 kez üst üste yenmiş ve Birinci Lig'e terfisi kesin gözüyle bakılmaya başlanmıştı.

Acaba Haliloviç'in başarısının sırrı neredeydi? Haliloviç, bunu, Oyak Reno'daki çalışma koşullarının iyiliğine ve gençlere verdiği öneme bağlıyordu. Yugoslav yıldız ve genç milli takımlarının antrenörlüğünü yapmış olan yetenekli çalıştırıcıya göre, Oyak Reno'daki çalışma koşulları, Yugoslavya'dakiler kadar iyiydi. Türk basketbolunun ilerideki başarısının yolu da, yabancı oyuncuların sınırlandırılarak, gençlere yer verilmesinden geçiyordu.

Haliloviç'in açıklamalarından sonra basketbol severlerin aklına ister istemez şu soru takılıyordu: Acaba Perryman'a aynı olanaklar tanınmış olsaydı, sonuç daha değişik olmaz mıydı?

Şahap Sayın'a suç duyurusu!

Bu yazı Beden Terbiyesi Genel Müdürü Şahap Sayın'a bir suç duyurusudur..

Türkiye'de ya yasaları hiçe sayan, baskı altında kalarak, yasa dışı cezalar veren bir Merkez Ceza Kurulu vardır. Ya da sporcuların işlemedikleri suçları raporlarına geçirerek, onların spor yaşamları ile oynamaya kalkan hakemler..

Şahap Sayın, aşağıda delilleri ile sunacağımız olayı inceledikten sonra, resmen harekete geçip soruşturma açtırmak ve bu ülkede, Çemişkezeksporlu Mehmet ile, Fenerbahçeli Efe'nin yasalar yasası, Anayasa önünde eşit olduğunu kanıtlamak zorundadır.. Aksi takdirde, Beden Terbiyesi Yasası ve Yönetmelikleri gereği, görevini ihmalden kendisi de suçlu duruma düşecektir..

★ ★ ★

Fenerbahçe-Eczacıbaşı basketbol takımları İstanbul'da oynuyorlar maçın ikinci yarısının başlarında, maçın yardımcı hakemi Kenan Taner, Efe'ye beşinci faulünü çalıyor. Fenerbahçe ve milli takım kaptanına düşen, sessizce kenara gitmek, eşofmanını giyip maçın sonunu beklemek. Ama Efe, nedense, o gün efelenmeyi tercih ediyor. Sahadan çıkmakta direniyor. Eşofmanını giyip, salonun ortasına geliyor.. "Ben çıkmıyorum. Siz çıkın sahadan" diye hakemlere bağırıyor. Spor Sarayı'ndaki binlerce Fenerbahçeli taraftarın Efe'nin tahriklerine kapılıp aşağıya atlaması halinde nelerin olabileceğini tahmin güç değil. İşte bu ortam içinde başhakem Necip Kapanlı, kendisine düşen hakemlik görevini yapıyor ve Efe'yi bu kez diskalifiye ediyor. Yani futbol deyimi ile kırmızı kart gösteriyor.. Efe, salonun ortasında hakemlere "Sizin ananızı, avradınızı s....." diye birbiri ardına küfürler savuruyor ve binbir güçlükle, karga tulumba saha dışına çıkarılıyor, bu arada maç uzun süre devam edemiyor.

★ ★ ★

Bu olay,o gün Spor ve Sergi Sarayı'nda herkesin gözü önünde cereyan etmiş, Efe'nin yüzünden maç 10 dakika durmuş, hakemler linç edilme tehlikesi atlatmışlardır. Maçın sonunda başhakem Necip Kapanlı, olayları ve küfürleri, (Aynen yazdığımız gibi tırnak içine alarak,) raporuna geçirmiştir. Yani Efe'nin küfürleri, kelimesi kelimesine raporlarda kayıtlıdır.

★ ★ ★

Beden Terbiyesi Ceza Yönetmeliğinin olayla ilgili maddelerini 13 Eylül 1985 tarihli Resmi Gazete'den okuyoruz: Madde 42: (Hakaret etmek). Kırk birinci maddede yazılı hallerde, söven veya fiilen veya kavlen hakarette bulunanlar, bir aydan üç aya kadar yarışmadan men veya üç aydan bir yıla kadar hak mahrumiyeti ile cezalandırılırlar. Madde 41: Yarışmadan önce, yarışma sırasında veya yarışmadan sonra görevli hakem ve teşkilat mensuplarına küçük düşürücü, kaba ve müstehzi söz sarfeden veya bu kabil hareketlerde bulunanlar üç aya kadar yarışmadan men veya o kadar süre ile hak mahrumiyeti ile cezalandırılırlar.

Madde 29: Bir yarışmanın her ne suretle olursa olsun, iyi bir şekilde başlamasına, veya DEVAMINA, veya tamamlanmasına engel olanlar, üç aydan bir yıla kadar hak mahrumiyeti ile cezalandırılırlar. Madde 27: Yarışma yerlerinde güvenliği bozan fiil ve hareketlerde bulunanlar, bir aydan üç aya kadar yarışmalardan men, veya iki aydan bir yıla kadar hak mahrumiyeti ile cezalandırılırlar.

Madde 28: Yarışma sırasında sporcu ve seyircileri, rakip sporcular veya yarışmanın hakemleri aleyhine tahrik eden kişi, üç aydan bir yıla kadar hak mahrumiyeti ile cezalandırılır.

..Ve nihayet:

Madde 64: Aynı zamanda işlenen ve birden çok cezayı gerektiren fiiller ayrı ayrı cezalandırılıp, birlikte hükme bağlanır.

★ ★ ★

Sayın Şahap Sayın,

Hakem raporlarını siz kolaylıkla istetebilirsiniz. Maçın video kasetini isterseniz, biz temin edebiliriz.

Ceza yönetmeliğinin hükümleri açıktır. Yukardaki maddelerde yazılı suçların asgari sınırlarının toplamı sekiz ay eder..

..Ve Sayın Sayın ve Sayın Okuyucular,

Merkez Ceza Kurulu Efe için ne karar almıştır bilir misiniz?

Bir maçlık otomatik cezayı yeterli bulmuş, ayrıca ceza tayinine gerek görmemiştir.

★ ★ ★

Sayın Sayın.. Merkez Ceza Kurulu'nun bu kararı alması için araya giren yüksek dereceli bürokratların listesi de elimizde.. Ama gerek yok.. Halep de burada.. Arşın da.. Biz şimdi sizin tutumunuzu merak ediyor, hakemin anasına, avradına küfür ettiği için yıllarla ceza alan Çemişkezekli Mehmetlerin raporları, bu Merkez Ceza Kurulu'nun dosyasında iken Efe'ye "Centilmenliğe aykırı davranıştan" nasıl bir tek maç ceza verildiğini soruyoruz..

Ve sizlere de soruyoruz, tüm basketbol, futbol ve diğer hakem kuruluşları.. Bir hakemin anasına, avradına küfür edilmesinin cezasının bir tek maçla bağlanmasına tepkiniz ne olacak?..

..Ve de size sesleniyoruz, bilumum öfkeli sporcular..

Bundan böyle hakeme kızdınız mı, el kol işaretleri yapmayın. Topu dışarı da vurmayın.. Daha kolayı var.. İşte emsal.. İşte hukuk.. Anaya ve avrada küfürün cezası sadece bir tek maç.. O da otomatik ceza ile geçiyor.. Kırmızı kartı gördünüz mü?.. Yanınıza iki şahit alıp hakemin yanına gidin ve "Ben senin, ananı, avradını.." deyin..

★ ★ ★

Bay Şahap Sayın,

Yanıtınızı sabırsızlıkla bekliyoruz.

Hıncal ULUÇ

Muzır neşriyat

Gazetelerde belki müstehcen yazılar veya ucu oralara dokunan yazılar olabilir. Fakat bu demek değildir ki hayat damarlarımızdan birini kopartalım. En önemlisi, şimdiye kadar çocuklarla ilgilenmeyen büyüklerimize ne oluyor?

Jülide Albayrak-İSTANBUL

ANAP'lılar muzır tasarılarını halkın isteği üzerine hazırladıklarını söylüyorlar. Peki soruyoruz: Tan, Sabah gibi gazeteleri Türkiye'nin en çok okunan gazetesi yapan kimler? Bu gazeteleri de okuyan halk değil mi? Çocukları bu kadar düşünen ANAP'lılar acaba biraz da onları kötü çalışma koşullarından kurtarmaya veya kitap, okul, öğretmen gibi ihtiyaçlarını karşılamaya çalışsalar nasıl olur?

Gamze Reisoğlu-ANKARA

Cat Stevens

İslamiyet ve poligami arasında kurulan bir ilişkiye; bir yabancı tarafından, özellikle Batılı gözüyle nasıl bir anlayış boyutu getirildiğini öğrendik. Cat Stevens'ın müzisyen olarak, müzikle ilgili görüşünü yadırgadım ama özet bilgilerinden çıkan bu fikirlerin açıklaması nasıldır, öğrenmek isteriz.

H.İhlan Okutan-ÇANAKKALE

İşkence

İşkenceci polisin itiraflarını, evladı aynı işkencelere maruz kalan bir anne olarak gözyaşı içinde okudum ve günlerce geceleri uyuyamadım ve o günleri gene yaşadım. İşkenceci polisin alnından öpmek geldi içimden. Hiç olmazsa vicdanının sesini dinledi ve olanları anlattı.

Fatma Çevirgen-ANKARA

Propagandacı Zenger

Görevim dolayısıyla bir kere Erkal Zenger ile karşılaştım. Hareketleriyle, konuşulmasıyla tavrını göstermişti. Söyleşinizde de aynı şeyi elle tutulur olarak gördük: "Anadolu'ya, halkın karşısına çıktığınız zaman, aşağıdaki halk 'bakan şudur, budur' hiç iplemez" (iplettirmek yalnız ona mahsus), "halkı toplamak bir mesele" (koyun sürüsünden bahsediyor), "HP'ye malzeme verseydim, onlar ANAP'tan 20-25 milletvekili fazla çıkarırdı" gibi laflar vatandaşa hakarettir.

Bir devlet memuru-ÇORUM

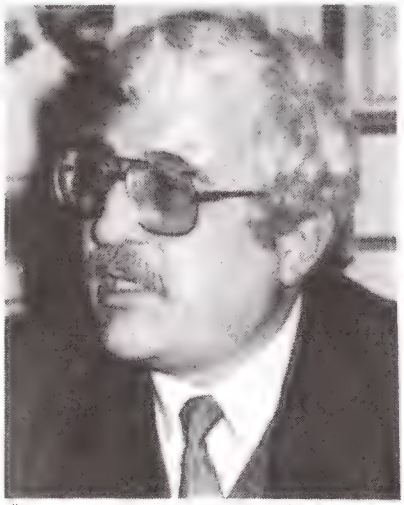

Özal'ın teknik danışmanı Erkal Zenger

"Ben lider olacak adamı tanırım" başlıklı söyleşinizi okudum. Çıkardığım sonuç düşündürücü ve üzücüydü. Çünkü seçimler öncesi, seçim otobüsünün ses düzeni, halkın meydana toplatılabilmesi, onlara gayretli bir hava verilmesi ve coşturulması, yani seçim öncesi hazırlıklar, halkımızı seçim sonucunu değiştirecek şekilde etkiliyorsa ve asıl partinin amacı ikinci plana itiliyorsa, halkımızın büyük çoğunluğu bilinçsiz demektir.

Ali Can Turan-İZMİR

II. Abdülhamit

Binlerce sene evvelki tarihimizi net bir şekilde görebildiğimiz halde, 70 sene evvelki tarihimizi bilmiyoruz. Birbirinin tamamen zıddı fikir ve görüşler karşısında işin peşini bırakmayarak doğruyu ortaya çıkarmak; eminim **Nokta** dergisi için zor da olsa imkânsız değildir. Aksi takdirde bu tartışma 1-2 hafta sonra gündemden çıkacak ve ileri yıllarda sadece yanıtsız bir soru olarak karşımıza çıkacak.

Recep Göçer-YARIMCA

Jurnalci, müstebit, aydın düşmanı, sansürcü vb... Bir kere jurnalci suçlaması ne kadar komik. Bir devletin istihbaratı olması kadar tabii başka ne olabilir? Sansür bugün dahi birçok ülkelerde yok mu ki, 200 sene önce olmasın? Onun da birçok hatası var mutlaka. Ancak hiçbir zaman günümüzde eleştirildiği kadar değil. Eleştiriler insafsız ve taraflı. Ayrıca, onu övenlerin sultanlık hayranı olmakla suçlanması. İnsan hem demokrat, hem de Fatih'e, Abdülhamit'e saygılı olabilir.

Hale Gürsu-BORNOVA

Okuyucu Mektupları için adres

Nokta Dergisi Okur Mektupları Gelişim Yayınları

Levent / İSTANBUL

ABONE KOŞULLARI

Yurt içi
6 aylık 7.000 TL.
1 yıllık 14.000 TL.
Abone bedellerinin 128 139 no'lu Nokta Süreli Yayınlar A.Ş. posta çeki hesabına yatırılmasını rica ederiz.

Yurt dışı
(Yıllık-uçak postasıyla)
Avrupa ve Ortadoğu: 65 ABD Doları
ABD ve Uzakdoğu: 108 ABD Doları
Abone bedellerinin Yapı ve Kredi Bankası Nişantaşı Şubesi 615 147/6 no'lu hesaba transferini rica ederiz

Eksik sayılar için adres:
Klodfarer Caddesi No 25, Cağaloğlu-İstanbul Tel: 527 74 64

Kıbrıs fiyatı: 450.- TL.
Almanya fiyatı: DM. 4.00

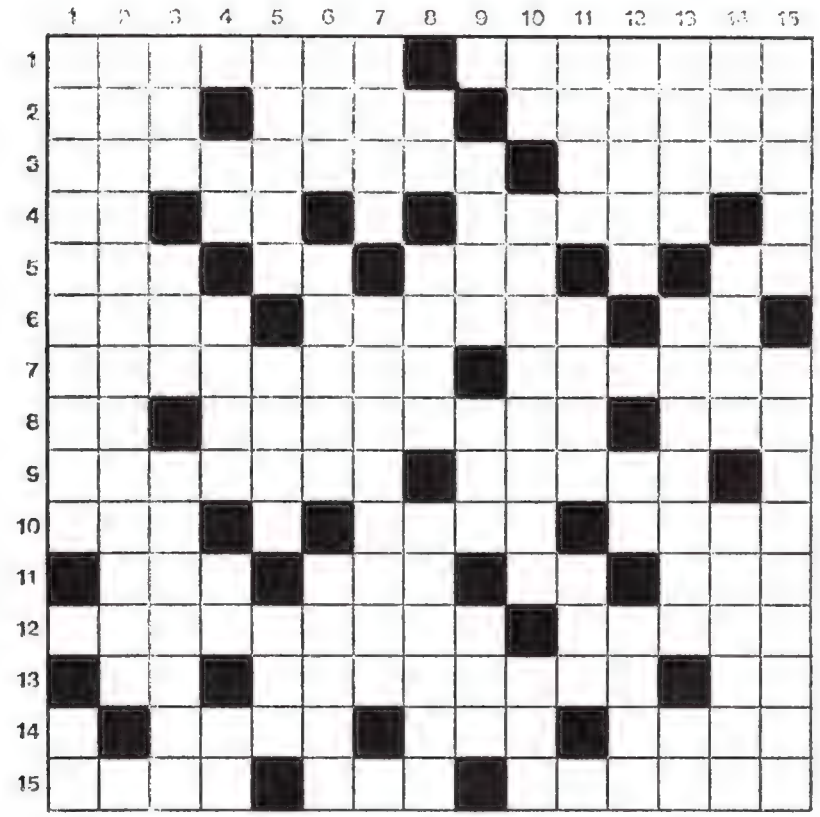

SOLDAN SAĞA: 1- 1540-1614 yılları arasında yaşamış, insan vücudunu ölçü dışı uzatması, alışılmadık bir ışık kullanması ve gerçek dışı kompozisyonu ile XX. yüzyıl sanatçılarını büyük ölçüde etkilemiş ve çağdaş resmin öncülerinden biri sayılmış ünlü Rum asıllı İspanyol ressamı - Tuzla terbiye edilmiş yeşil zeytin. **2-** Deniz tarafından örtülen, derin ve parçalanmış koylar meydana getiren gömülmüş vadi - Katıksız, duru, temiz - Antalya yakınlarında ünlü bir arkeolojik mağara. **3-** Fiyat düşmesini önlemek amacıyla ürünlerin piyasaya sürülmeyip tahrip edilmesi- **Bellini**'nin ünlü bir operası. **4-** İlaç - Kemiklerin yuvarlak ucu - Yurdumuzda turistik bir göl. **5-** Bir şeyi unutmamak için yazılan kısa yazı - İşaret - Kutsal ışık - Boru sesi. **6-** İsrail yapımı bir av bombardıman uçağı tipi - Klavyeli bir müzik aracı - Helyum elementinin simgesi. **7- Kuşkirazı** da denilen meyvesi reçel ve likör yapımında kullanılan yabanıl bir ağaç - Çok uzun boylu bir hayvan. **8-** Eski Mısır'da güneş tanrısı - Balıkçıların denizde sığlıkları belirtmek için kullandıkları imlerin tümü - Doğu Anadolu'da kullanılan bir tür küçük zurna. **9-** Van Gölü'ndeki iki adanın adı - Eskiden din bilginlerine verilen ad. **10-** Bir çoğul eki - Hadise - Doğu Anadolu'da bir göl. **11-** Yapmacıklı davranış - Valide - Altının simgesi - Gelecek. **12-** XV. yüzyılda yaşamış ve Balkanların Türkleşmesinde büyük emeği geçmiş Bektaşi şeyhi - Arıların bal depo ettikleri yer. **13-** İterbiyum elementinin simgesi - Güney Amerika'da bir ülke - Numaranın kısa yazılışı. **14-** Geminin rüzgâr alan yanı - Slayt - Sermaye kuruluşlarında ortakların ödenmemiş sermayeyi tamamlamaya çağrılması. **15-** Erkek ördek - Işın - Gümüşbalığından ufak ve ona benzer bir balık.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- Gerek yurt içinde gerekse yurt dışında büyük beğeni toplayan **Kanal, Bereketli Topraklar Üzerinde, Hakkâri'de Bir Mevsim, Ayna** gibi filmleriyle tanınmış Türk sinema yönetmeni - İskambilde birli. **2-** 1896-1984 yılları arasına yaşamış ve dilimize de çevrilen **Muhbir, Kıtlık, Boyun Eğmeyeceksin** gibi romanlarıyla tanınmış İrlandali yazar. **3-** Büyük demiryolu durağı - Eski dilde kılıç - Nefesli bir çalgı. **4-** Bir nota - Arap harflerinin en çok kullanılan el yazısı biçimi - Lantanın simgesi - Arjantin'in plaka işareti. **5-** İsimler - Büyüme, gelişme - Gözü kapalı inanılan düşünce. **6-** Bektaşilik ve Mevlevilikte tarikat kardeşi - Akarsu yatağı - Çilli, çopur yüzlü. **7-** Büro - Cezaevinden serbest bırakılan suçlunun toplum yaşantısına yeniden uyabilmesini sağlamak amacıyla yapılan yardım çalışması. **8-** Belirti - **Gücü** de denilen ve bez tezgâhında ipliği ayarlayan tarak - Yaprakları sebze olarak kullanılan bir bitki. **9- Akaju** da denilen büyük bir orman ağacı - İskambilde bir kâğıt - Kars yakınlarında ünlü bir harabe. **10-** İlave - Bir Güney Amerika ülkesi - Gelinlerin başlarına takılan süs. **11-** Geminin çektiği suyu göstermek için baş ve kıç bodoslamaları üzerine konulan imler - Hukuk - Bir ABD haber ajansının kısa yazılışı. **12-** Edebiyatta etkiyi çoğaltmak için bir şeyin tersini söyleyerek alay etme - Su - Kuran surelerinden meydana getirilmiş derleme. **13-** Koşul - Ev işlerinde çalışkan ve becerikli kadın - Plutonyum elementinin simgesi. **14-** Silahlı Kuvvetlerde, belirli bir hizmeti başarabilecek güçteki en küçük birliğe verilen ad - Dokuma tezgâhında tarağı tutan ağaç ya da metal parça - Piston. **15-** Fazla bön, avanak - **Noel Baba** olduğuna inanılan efsanevi aziz.

Hazırlayan: Sedat YAŞAYAN

Geçen haftanın çözümü

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	H	A	L	E	T	Ç	A	M	B	E	L	■	V	A	N
2	A	B	A	■	İ	A	D	E	■	T	E	Y	E	L	■
3	K	A	B	A	■	M	A	N	A	■	K	A	R	■	A
4	K	N	İ	D	O	S	■	G	U	V	E	R	N	Ö	R
5	I	T	R	İ	■	A	T	E	■	E	N	G	İ	N	■
6	A	■	E	L	İ	K	■	L	O	R	■	A	Y	E	T
7	T	O	N	■	Ş	I	K	■	K	E	S	■	E	Z	A
8	A	K	T	A	■	Z	E	B	U	■	İ	P	■	E	V
9	M	A	■	A	Ş	I	R	A	M	E	N	T	O	■	I
10	U	L	A	■	U	■	E	S	E	M	E	■	K	U	R
11	L	İ	N	K	■	E	V	E	■	E	M	P	A	S	■
12	U	P	T	O	N	S	İ	N	C	L	A	İ	R	■	P
13	■	T	İ	R	O	İ	T	■	İ	■	T	A	■	K	İ
14	B	Ü	K	■	D	R	■	A	S	P	E	N	D	O	S
15	A	S	A	L	A	■	E	P	R	İ	K	■	O	Y	A

Aman dikkat! Şeytan doldurur

Her ne kadar Köroğlu "Tüfek icat oldu mertlik bozuldu" demişse de biz Türkler için "at, avrat, silah" kutsal bir üçlüdür. Ama pek çok şey gibi bu üçlü de "modern çağ"a ayak uydurdu. Atların yerini arabalar, avradın yerini "kız arkadaşlar" aldı. Silahlar da gece vuranı, lazer ışını saçanı ile uzay teknolojisine ulaştı. Ne var ki, bu üçlünün "silah"ı tuhaf bir durumda. Gündüzleri saman yataklar altında saklayıp geceleri düğünlerde kurşun atıyoruz. Çocuklarımızı televizyondaki silahlı şiddet sahnelerini görmesin diye yatağına gönderip, ertesi sabah oyuncak diye eline tabanca tutuşturuyoruz. Kapak sayfalarımızda okuyacaksınız, silahı savunan da var yerin dibine sokan da. Biz test sayfasının "en az TRT kadar tarafsız" tutumunu sürdürüp bu "haklı, haksız" tartışmasına girmeyelim diyoruz. Nemize gerek, "şeytan doldurur" derler malum...

---

1. Bulunabilen en eski silah, Milattan Önce 200 bin yıllarına ait tahta bir mızrak. Smith Wesson'ların atası bu silah nerede bulundu dersiniz?
a) Anadolu'da
b) İtalya'da
c) İngiltere'de
d) Güney Afrika'da

2. Silah 200 bin yıl içinde epey mesafe aldı. "Işıklı Sürücü" adı verilen son model bir silah, sürekli yanıp sönen kırmızı ışığı ve belli bir frekansta gürültü yapan hoparlörü ile insanda nasıl bir etki yapıyor?
a) Öldürüyor
b) Sara nöbetine yol açıyor
c) Felç yapıyor
d) Gözleri kör ediyor

3. Geçmişte işsiz güçsüz Rus asılzadelerinin "oyunu" olduğu için "Rus ruleti" denilen kumarda kayıp ölüm demek. Şarjöre bir kurşun sürüp çeviriyorsunuz. Ne çıkarsa bahtınıza. Bu korkunç kumar bizde de gösterilen bir filmin en çarpıcı sahnelerini oluşturuyordu. Hangi filmin?
a) Avcı
b) Rambo
c) Silahlara Veda
d) Profesyoneller

4. "At, avrat, silah" üçlemesine tümüyle karşıydı. Silahları sevmezdi, her yere yürüyerek giderdi ve cinsel dürtülerine karşı iradesini kanıtlayabilmek için yanında çıplak bir genç kızla yatardı. Kimdi bu?
a) Sokrates
b) Mahatma Gandhi
c) VIII. Henry
d) Evliya Çelebi

5. Osmanlılarda silahtar, padişahın saraydaki silahlarını korumakla görevliydi. Peki aşağıdakilerin hangisi silahtarın görevleri arasındaydı?
a) Top üretimini kontrol etmek
b) Padişah eşlerinin korunmasını sağlamak
c) Yeniçerilere cülus dağıtmak
d) Hırkai Saadet Dairesi'ni süpürmek

6. Silah deyince akla gelenlerden biri de düello. Tarihin ünlü "sonuçlanmamış" düellolarından biri Bismarck ile aleyhinde atıp tutan bilim adamı Rudolph Virchono arasında geçti. Silahları, kurallara göre, düelloya "davet edilen" Virchono seçmişti. Neydi silahlar?
a) Ekmek bıçakları
b) Birer çuval patates
c) Biri zehirli iki sosis
d) Birer galon şarap

7. Bundan iki yıl önce Amerika'da Ray Bills adlı bir zengin, altın bir tabancayı tam 250 milyon liraya sigorta ettirdi. Sigorta bedelinin böyle yüksek olmasının nedeni hem maddi hem de "manevi" değerinin yüksekliğiydi. Bu silahın manevi değeri neydi?
a) Lincoln'ü öldüren silahtı
b) Kakmalarını Kraliçe Viktorya eliyle yapmıştı
c) Papa I. John Paul'ün silahıydı
d) Adolf Hitler'e aitti

8. Amerika'da silahı savunanların başında, 1 milyon üyeli Ulusal Silah Derneği gelir. Aşağıdakilerden hangisi bu derneğe üyeydi dersiniz?
a) John F. Kennedy
b) John Lennon
c) Lyndon B. Johnson
d) Martin Luther King

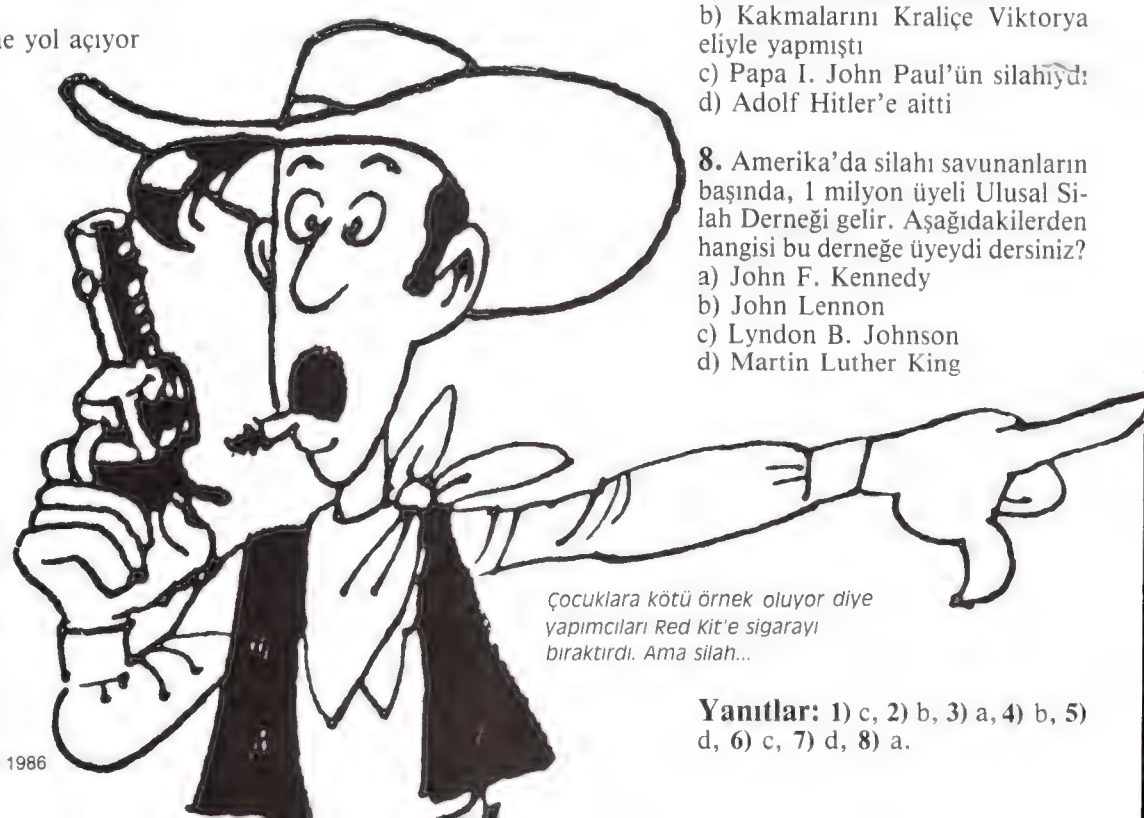

Çocuklara kötü örnek oluyor diye yapımcıları Red Kit'e sigarayı bıraktırdı. Ama silah...

Yanıtlar: 1) c, 2) b, 3) a, 4) b, 5) d, 6) c, 7) d, 8) a.

Atak, kavgacı ve hayalcı

Dopdolu yaşanmış bir hayat

Ve Babıâli'de bir dönem

HEYECANLA OKUYACAKSINIZ!

KUTU KUTU / Salih MEMECAN

Marlboro
FILTER CIGARETTES
Marlboro
100's
20 CLASS A CIGARETTES
Marlboro
Dünyanın
en çok satılan sigarası.
1979 YILI ÇEA PL. 467 TEDBİR UYARINCA
SIGARA SAĞLIĞA ZARARLIDIR

"yaşadığınız yeri yeniden yaratın„
YÜNSA
HALI... DUVARDAN DUVARA...
YÜNSA BİR HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş. KURULUŞUDUR.